Mutsuzluk Zamanlarında Mutluluk

WILHELM GENAZINO

Almancadan Çeviren: Levent Tayla

AYRINTI

12. BASIM

WILHELM GENAZINO

1943'te Almanya'nın Mannheim kentinde doğdu. Liseyi bitirdikten sonra önce serbest muhabir, daha sonra çeşitli gazete ve dergilerde editör olarak çalıştı. Alman dili ve edebiyatı, sosyoloji ve felsefe öğrenimi gördü. İlk romanı *Laslinstrasse* 1965 yılında yayımlandı. 1971'den beri serbest yazarlık yapan Genazino, 1977-1979 yılları arasında yayımlanan *Abschaffel-Trilogie* ile edebiyat çevrelerinin ilgisini topladı. *Der Fleck, die Jacke, die Zimmer, der Schmerz* (1989), *Die Kassiererinnen* (1998), *Ein Regenschirm für diesen Tag* (2001), *Eine Frau, eine Wohnung, ein Roman* (2003), *Der gedehnte Blick* (2004), *Die Liebesblödigkeit* (2005), *Mittelmäßiges Heimweh* (2007) gibi önemli romanlara imza atan yazar 2004'te Bavyera Güzel Sanatlar Akademisi'ne kabul edildi. Eserleriyle, Georg Büchner Ödülü, Kleist Ödülü ve Fontane Ödülü gibi çok sayıda saygın edebiyat ödülüne layık görüldü.

Ayrıntı: 767
Edebiyat Dizisi: 205

Mutsuzluk Zamanlarında Mutluluk
Wilhelm Genazino

Kitabın Özgün Adı
Das Glück in glücksfernen Zeiten

Almancadan Çeviren
Levent Tayla

Yayıma Hazırlayan
Özgül Erman

Son Okuma
Cenk Kolçak

© Carl Hanser Verlag München 2009

Bu kitabın Türkçe yayım hakları
Ayrıntı Yayınları'na aittir

Kapak Resmi
SuperStock/Getty Images Turkey

Kapak Tasarımı
Arslan Kahraman

Dizgi
Esin Tapan Yetiş

Baskı ve Cilt
Ali Laçin - Barış Matbaa-Mücellit
Davutpaşa Cad. Güven San. Sit. C Blok No. 286
Topkapı/Zeytinburnu - İstanbul - Tel. 0212 567 11 00
Sertifika No: 46277

Birinci Basım: *2014*
On İkinci Basım: *2022*

ISBN 978-975-539-807-5
Sertifika No: 10704

AYRINTI YAYINLARI
Basım Dağıtım San. ve Tic. A.Ş.
Hocapaşa Mah. Dervişler Sok. Dirikoçlar İş Hanı
No: 1 Kat: 5 Sirkeci – İstanbul
Tel.: (0212) 512 15 00 Faks: (0212) 512 15 11
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr

twitter.com/ayrintiyayinevi facebook.com/ayrintiyayinevi instagram.com/ayrintiyayinlari

Wilhelm Genazino

Mutsuzluk Zamanlarında Mutluluk

EDEBİYAT DİZİSİ SON ÇIKAN KİTAPLAR

SUZY POMMIER CİNAYETİ / *Emmanuel Bove*
SIRADAN KADINLAR DÜŞÜ / *Samuel Beckett*
HUZURSUZLUĞUN KİTABI / *Fernando Pessoa*
SABAHA KARŞI / *Deniz Utlu*
ASKERİN GÜNÜ / *Andrew Jolly*
KAPTAN / *Taleb Alrefai*
KARDİNALİN GİZLİ MİSYONU / *Rafik Schami*
DAVID'İN HİKÂYESİ / *Zoe Wicomb*
KIRMIZI GİYSİLİ ADAM / *Julian Barnes*
KARGALAR BÜYÜCÜSÜ / *Ngũgĩ wa Thiong'o*
ORBİTOR Göz Kamaştırıcı-Cilt 3 / *Mircea Cărtărescu*
BİRİCİK HİKÂYE / *Julian Barnes*
2084 / *Boualem Sansal*
DENİZALTI / *Joe Dunthorne*
ADEN, ARABİSTAN – Jean-Paul Sartre'ın Önsözüyle / *Paul Nizan*
KAN ÇİÇEKLERİ / *Ngũgĩ wa Thiong'o*
ZÜRAFANIN BOYNU / *Judith Schalansky*
SAVAŞTAKİ KIZ / *Sara Nović*
GULYABANİNİN BAHÇESİ / *Leïla Slimani*
ÇALILIK / *Christian Jungersen*
ADINLA BAŞLAR HAYAT / *Zakes Mda*
GÜCÜMÜZÜN DOĞUŞU / *Victor Serge*
AHU HANIM'IN KOCASI / *Ali Muhammed-i Efgânî*
EVA / *Ersi Sotiropoulos*
KELEBEKLER ZAMANI / *Julia Alvarez*
NOSTALJİ / *Mircea Cărtărescu*
AĞABEYİNE ÇİÇEK TAŞIYAN KIZ / *Natsuki Ikezawa*
KARANLIK GÜZERGÂHLAR / *John Ralston Saul*
SİLAHI SEÇMEK / *Judith Kuckart*
BAŞLAMA YERİ / *Ursula K. Le Guin*
DENİZ DENİZ / *Iris Murdoch*
KIRAÇ GÖKYÜZÜ / *E. E. Sule*
ORBİTOR Göz Kamaştırıcı / *Mircea Cărtărescu*
ZAMANIN GÜRÜLTÜSÜ / *Julian Barnes*
BEDENİN GÜNCESİ / *Daniel Pennac*

Wilhelm Genazino

Mutsuzluk Zamanlarında Mutluluk

1

Evimizin yakınlarındaki tek kafe her zaman olduğu gibi tıkabasa dolu. Güçbela boş bir masa buluyorum. Güneşin yakıcılığı azalmış, saat akşamüstüne geliyor. Dokuz saattir çalışıyorum, bu kahve bugün kendime yaptığım ilk iyilik olacak. Çevremdekilerin de bitkin olduğu her hallerinden belli. Gücü tükenmiş, sandalyelerine yığılmış neredeyse hiç kıpırdamayan bu insanları izlemek bana iyi geliyor. Cansız güneş ışınlarının aydınlattığı bu insanlar, rekabete dayalı toplumumuzun paydos saati sonunda nihayet görücüye çıkarılmış altın çerçevelerini andırıyor. Yalnızca solumda oturan ve pipetleriyle uzun bardaklarından koyu yeşil bir şey içen genç bir çift dipdiri görünüyor. Benim sesim çıkmıyor, içimde sözcükleri arıyorum. Yorgun olsa da herkes birbiriyle sohbet ediyor. İçimdeki yersiz acıma duygusu canımı yakıyor. Şu genç garsonlara üzülüyorum örneğin. Gezgin

marangozları andıran üniformalarının sırtında içecek listesi yazılı: *latte macchiato, sütlü kahve, tonik, bitter lemon, espresso lungo* vesaire. Bir kapuçino söylüyorum. Bir süre meydanda paytak paytak dolanan iki ördeği seyrediyorum. Beton karoların arasında buldukları sararmış kısacık otları telaşla gagalıyorlar. Beş altı Rus asıllı Alman bir otomattan çikolatalı şekerleme ve gofret alıyor. Paketlerden her birinin düşüşünde bir kahkaha patlatıp, Rusça Almanca karışımı bir şeyler söylüyorlar. Yanımdaki naylon torbaların üstünde yazılı tüketimi özendirici sloganlardan utanıyorum. Sol tarafımdaki çift pipetlerini öylesine şiddetle emiyor ki neredeyse kalkıp "Höpürdetmeyi keserseniz size benden beş avro" diyeceğim. Yorgunluğumun en tatsız yanı aşırı duyarlılık. Ama çifte bu teklifi yapacak kadar çıldırmadım henüz. Tam tersine, açık açık sergiledikleri bu utanmazlık, beni daha da çekingenleştiriyor. Plastik torbalarımı, üstündeki yazıları kimsenin okuyamayacağı şekilde masanın altına saklıyorum. Ne yazık ki içinde bulunduğumuz durum beni hayli endişelendiriyor. Geleceklerinin nasıl olacağı hakkında bir fikir edinebilsinler diye, bu genç çifte bitkinliğimi göstermek istiyorum. Bu duyguyu herkes paylaşsaydı daha güzel bir dünyada yaşıyor olurduk. Sağ yanımdaki masalardan birinde oturan biri, benim de söyleyebileceğim bir cümle kuruyor: Kendimi ciddiye alan tek insan yine benim. Genç bir garson kız masama kapuçinomu bırakıp bana yazılı sırtını dönüyor. İstemesem de içimi o tanıdık huzursuzluk kaplıyor: Yaşamım hep böyle sürüp gidemez. İşin gülünç yanı, benim kendi yaşam koşullarımdan pek bir şikâyetimin olmaması; oturduğum evden, maaşımdan, yaşadığım evlilik benzeri ilişkiden, yani hayat arkadaşım Traudel'den. Yine de uzun bir süredir, hayatımın durdurulamaz bir şekilde parmaklarımın arasından akıp gittiği duygusuna kapılıyorum. Son iki aydır içimde hissettiğim, yaşama yeni bir yön verme dürtüsü giderek güçleniyor. Bir şeyleri değiştirme arzusu, karşı konulmaz bir baskıya dönüşüyor çünkü neyi, nasıl değiştirmem

gerektiği hakkında hiçbir fikrim yok. Gerçeğin tamamı bu değil. Arada bir içimde beliren umut kırıntısı geride bir parıltı bırakıyor. Traudel benim değişim arzularıma şiddetle karşı çıkıyor. Kendimden de yaşamımdan da memnun olmak için her türlü sebebimin olduğunu söylüyor. Benim gibi hali vakti yerinde birinin böyle saçmalıklara kafa yormasının mantıksız olduğunu söylüyor. Çoğunlukla ona hak verip bir süre çenemi tutuyorum. Bir trompetçi geliyor, naylon torbasını bir direğe astıktan sonra insanların önüne geçip çalmaya başlıyor. Adamın bu kadar kısa süre içinde hem trompet çalmayı beceremediğini hem de trompet çalmaktansa dilenmek istediğini açığa vurması beni şaşırtıyor. Bir iki ölçü çaldıktan sonra masadan masaya gidip elindeki karton bardağı kafede oturanlara uzatıyor. Adamın beceriksizliğine rağmen insanların onca para vermesi beni hayrete düşürüyor. İçimde yükselen ama sonunda yine de sessiz kalan, insanlara gerçekliğin sıradan sıkıcılığını anlatma dürtüsüne her seferinde yenik düşerim. Sonra hemen, diğerlerinin de olup biten her şeyin ne denli acınası olduğunu bildiklerini fark ederim. Bu sefer de o insanların sahip olduğu bu bilgiyi kasten mi gizli tuttukları, yoksa başka nedenlerle mi bu konu hakkında konuşmak istemedikleri meselesi meşgul eder zihnimi. En sonunda da hepimizin bu apaçık zavallılıkla nasıl bu kadar iyi baş edebildiğimiz sorusu belirir. Ben bile içimde yükselen güçlü bir reddedişle izlediğim bu trompetçi adamın bardağına 50 sent atıyorum. Teşekkür edip önümde hafifçe eğiliyor. Az sonra hayatın bu tuhaflığı içsel bir suskunluğa itiyor beni. Artık yalnızca çaresiz ruhumun yakınmalarını dinliyorum. Hiç durmadan gerçekliğin zorlayıcı alışkanlıklarına mahkûm kalmaktansa, kendi kırılganlığına yaraşır bir şeyler yaşamak istiyor. Ruhumu avutup onun arzuladıklarının yerine geçecek başka maceralar arıyorum. Ama gerçekliğin eli sıkı, arzularımı geri çeviriyor. Trompetçi adam torbasına dönüp enstrümanını içine koyuyor ve yakınlardaki bir büfeye doğru yürüyor.

Oraya varınca bardağındaki paraları sol eline döküp, kendine küçük bir şişe konyak alıyor. Dilenmenin böyle sonuçlanmasına ruhum isyan ediyor ama ne yaparsın. Bir dakika kadar zorlanıyor ruhum. Bir rastlantı sonucu beton zeminde oraya buraya giden kanatlı karıncaları görüyorum. Kanatlarına rağmen uçamıyorlar. Muhtemelen karıncaların minicik gövdelerine bu kanatlar çok uzun ve ağır geliyordur. Bunu görmek ruhumu teselli etmeye yetiyor. "Bak şu minicik yaratıklara" diyorum ruhuma, "Ne trompet çalıyorlar ne dileniyorlar ne de büfeye gidip konyak içiyorlar. Hiçbir işe yaramayan kanatlarını oradan oraya taşıyıp duruyorlar, hem de hiç yakınmadan".

Hesabı ödeyip eve gideceğim. Zaten onca insanın yanımdan geçip gitmesine ve bu kadar yer tutmasına dayanamıyorum. Garson, ıslanmış bir kasa fişini fincanımın altına iliştiriyor. Fincanı kaldırınca fiş fincanın tabanına yapışıp kalıyor. Derken, o civarda sıkça rastladığım zavallı, deli bir kadını görüyorum. Önce bir süre, bir aşağı bir yukarı dolanıyor. Giysileri yırtık pırtık, saçları darmadağınık, belli ki sokaklarda yatıyor. Zorlanarak adım atmasından ciddi bir rahatsızlığı olduğu anlaşılıyor. Kadın hareket ederken zevkle izliyorum onu, kendime yakın hissediyorum. Derken, altıncı ya da yedinci gidiş gelişinden sonra ansızın durup yumruğunu havaya kaldırarak çevresini tehdit ediyor, küfürler savuruyor. Ağır, etkileyici bir konuşma bu; hatta konuşma denemeyecek çığlıklar. Daha birkaç ay öncesine kadar anlaşılır sözcükler söyleyebiliyordu bu kadın. Bir seferinde bütün çocuk doktorlarını tehdit ettiğini hatırlıyorum, her birinin teker teker elektrikli testereyle parçalanacağını söylüyordu; kentin bütün çocuk doktorlarının. Tek bir kişinin çılgınlığında insanı canlandıran, olağanüstü bir yan var. Kafede oturanlar deli kadını kendi yetersizliklerinin derinliği içinde seyrediyor. Kadının deliliği bu yarı ölülerin içine işleyip onların çaresizliğine çare oluyor. Beni de değiştiriyor bu deli kadın. Bitkinlik duygumun bu kadar çabuk geçeceğine ha-

yatta inanmazdım. Kapuçinomu ödüyorum, masamın altından naylon torbalarımı alıp gözden kayboluyorum. Buradan eve kadar yaklaşık yirmi dakikalık yolum var. Ellerinde bira şişeleriyle naralar atan bir grup erkek yanımdan geçip gidiyor. Bahçe çitinin direğine bir çocuk eldiveninin teki geçirilmiş, kimse oralı değil. Rüzgâr dalların uçlarını evlerin duvarlarına doğru eğdikçe bir hışırtı duyuluyor. Tozlar sadece her yana yayılmış değil, üstüne üstlük küf kokuyor. Bir arabanın tepesinde bir parçası ısırılmış bir dilim pasta görüyorum. Akşam güneşiyle hafifçe parıldayan alüminyum bir paketin içinde. Pastanın, orada park eden arabanın sahibinin olduğunu sanmam. Bence yoldan geçerken pastayı yiyen biri, ansızın onu rahatsız eden bir şeyle karşılaşmış. Bu rahatsızlık o kadar ciddi olmalı ki yiyeni, elindeki pastayı ilk gördüğü arabanın tepesine bırakıp ortadan toz olmaya zorlamış. O yüzden pastayı yiyenin pastasına geri döneceğini düşünüyorum. Bir yerlere saklanmış, gelip almak için uygun anı kolluyordur. O kadar güzel bir dilim pastayı kimse arabanın tepesine bırakıp gitmez. Bu kez adamın o pastayı çalmış olabileceği geçiyor aklımdan ama sonra birileri onu takip etmiş ve adam keyifle pastasını yerken neredeyse yakalanacakmış. Bel hizasına kadar gelen bir çöp kutusunun kenarına oturuyorum, bir nakliye aracının arkasına saklanıp pastanın sahibinin geri dönmesini bekliyorum. Şunu da belirteyim ki mistik meselelerle hiç işim olmaz. Ancak gözlemcilik kariyerim boyunca, beni hem hayran bırakan hem avutan hem de sakinleştiren neredeyse başka dünyalardan gelme diyebileceğim olayların varlığını fark ettim. Hayali umudumun gerçekleşmesi için fazla beklemem gerekmiyor. Karşıdaki yaya yolundan heyecanlı bir genç geliyor ve arabanın tepesindeki pastayı alıp yemeye başlıyor. Pastayı, nerdeyse yakalanacak olduğu yerde yemenin adama keyif verdiği belli. Lokmayı ağzına atışındaki güçten, bu pasta diliminin başından beri ona ait olduğundan emin olduğu anlaşılıyor, özellikle de kovalanıp kurtulduğu sırada. Adamı gözlemlerken beklediğim mutlu-

luğun geldiğini hissediyorum. Ona gidip "Senin pasta dilimin ve benim mutluluğum birbirine ait" diyebilirim. Bir şey anlamaz tabii; tam tersine, hatta yeniden takip edildiği duygusuna kapılabilir. Bir manav kadının beni gözlediği de gözümden kaçmıyor. Bu durum mutluluğumu biraz karmaşıklaştırsa da aynı zamanda artırıyor. Manav kadın, arkamdaki yıkık dökük dükkânında bir şeyler yaparken benim sadece karşımda pasta yiyen adama baktığımın farkında değil. Sanırım benim de ufak tefek bir hırsızlık yapacağımı ya da ona benzer bir üçkâğıt çevirmeye hazırlandığımı düşünüyor. Olaylar arasındaki bağlantı beni bir şekilde geriyor. Tam ben bir pasta hırsızını gözlemlerken, planlanan bir meyve hırsızlığının şüphelisi haline geliyorum. Yani kendimi o anda bilinmeyen olayları birbirine bağlayan veya çoğaltan ya da başka bir gerçekliğin içine iten bakış zincirinin dile gelmeyecek bir şekilde ödüllendirilen mucidi gibi hissediyorum. Bir dakika boyunca sözcüklerle anlatamayacağım kadar güzel duygulara kapılıyorum. Traudel'in şu an yanımda olmaması ne acı. Burada olsaydı, bu manzaraları göstererek onunla başka bir gerçekliği paylaşabilir, böylece beni tanımanın insanı zenginleştireceği fikrini aşılayabilirdim. Yaşadığım bu mutluluğu ona daha sonra anlatacak olsam görüntüler soluklaşmış, parlaklığı gitmiş olacak. Traudel'in en sevdiği cümlelerden biri şöyledir: İki kişilik yalnızlık yaşamak istemiyorum. Bununla, benden en az haftada bir kez onu neşelendirmemi beklediğini anlatmak ister. Bu cümle söylendiğinde genellikle susarım, Traudel ise susmamı zaman zaman suçumun itirafı olarak yorumlar. O zaman da susarım çünkü ona insanın kendi içinde yalnız olduğunu ve aslında bu yalnızlığın çok da kötü bir şey olmadığını söyleyemem ki. İşin aslına bakılırsa boş laftan başka bir şey değil bu ama Traudel öyle görmüyor. İçlerindeki yalnızlığı ne pahasına olursa olsun yadsıyan insanların olduğunu biliyorum, Traudel de onlardan biri.

Pastayı yiyen adam sokak ortasındaki tıkınmasını bitirince ben nakliye aracının arkasındaki yerimden çıkıyorum,

manav kadınsa dükkânının içinde gözden kayboluyor. Ben yeniden gerçekliğin içine çekiliyorum, yani o bakış zincirini keşfetmemin hangi eyleme işaret ettiği üstüne kafa yoruyorum. Bir filozof muyum ben, bir estetik uzmanı mı, sessiz bir iletişimci ya da bir kavramsal sanatçı mıyım? Acaba bunlardan birini yeterince karnımı doyuracak ve bana sonunda anlamlı bir yaşamım olduğu güvenini verecek bir mesleğe nasıl dönüştürebilirim? Bir anlamda bu sorunun içinde benim mutsuzluğumun özü yatıyor. Sağa sola sapmadan, hızlı adımlarla eve doğru yürüyorum. Kırk bir yaşındayım, adım Gerhard Warlich, büyük bir çamaşırhanede planlama müdürüyüm. Görevim bir yandan iş hacmini, çamaşırhaneyi ve çalışanların çalışma saatlerini, öte yandan da araç filosunu ve çamaşırları yerlerine taşıyan sürücülerin çalışma saatlerini, kapasitemizi en etkin şekilde planlayarak birbiriyle uyumlamak. Başka bir deyişle müşterilerimizin memnuniyetini, yani bizi terk etmemelerini sağlamak. Otellere, restoranlara, hastanelere, doktor muayenehanelerine ve çok fazla kirli çamaşır üreten resmî kurumlara hizmet veriyoruz. Tam tamına on dört yıl önce, yirmi yedi yaşındayken bu çamaşırhanede çamaşır servis sürücüsü olarak işe başladım. Felsefe eğitimimi yeni tamamlamış ama ne üniversitede ne de üniversite dışında eğitim düzeyime yaraşır bir iş bulabilmiştim, oysa para kazanmam da gerekiyordu hem de en kısa sürede çünkü üniversiteyi bitirir bitirmez sekiz yıl boyunca aldığım eğitim bursunu geri ödemek zorundaydım. Bu koşullar altında ne iş bulacağımın hiç önemi yoktu. Bir tür kara mizah duygusuyla, bugün artık şefi olduğum bu çamaşırhanede servis sürücüsü oldum. Beni o gün işe alan adam çamaşırhanenin sahibiydi ve hayatında bir kez olsun üniversite krizinden ve eğitime rağmen yükselme umutlarının tükendiğinden söz edildiğini duymamıştı. "Ama siz doktora yapmışsınız" deyip bir süre beni işe alıp almamakta tereddüt etti çünkü bu iş için gereğinden fazla donanımlı olduğumu düşünüyordu. "Elbette gereğinden fazla dona-

nımlıyım" dedim, "ama bu beceriksiz olduğum anlamanı gelmez ki". Başından beri başarılı bir girişimci olan ve öyle olmayı da sürdüren adamın aklına yattı bu söylediğim. "Sizi bir deneyeceğim" dedi. Denediğine de pişman olmadı hiç. Ben yalnızca mükemmel bir servis sürücüsü değildim. Kısa süre sonra servis sürücülerinin çalışmasına ilişkin öylesine etkili birkaç önerim oldu ki çamaşırhanenin sahibi, Heidegger üstüne doktora yapmış birinin şirketine yararlı olduğunu görünce şaşkına döndü. Bu sayede bir yıl içinde önce servis planlama şefi (işyerinde buna kısaca "dispo" deniyordu), ardından da bütün çamaşırhanenin ve servis şirketinin şefi oldum, bugün hâlâ aynı işi yapıyorum.

Traudel'le birlikte yedi haneli sakin bir apartmanda, üç buçuk odalı bir dairede oturuyoruz. Apartmana adımımı atar atmaz en üst katta oturan kiracının leş gibi spor ayakkabılarının pis kokusu geliyor burnuma. Dört genç oturuyor o dairede, sanırım öğrenciler; akşamın erken saatlerinde ucuz spor ayakkabılarını çıkarıp merdiven sahanlığına bırakıyorlar ve muhtemelen, saatlerce giyilmiş lastik ayakkabıların ayak teriyle birleştiğinde ta apartman girişine kadar gelen dayanılmaz bir koku ürettiğinden haberleri yok. Sadece beni kapıcı olarak göreceklerinden korktuğum için, yukarı çıkıp bu alışkanlıklarından vazgeçmeleri gerektiğini söylemiyorum. Aşağı yukarı on yıldır oturduğumuz eve saat beşe doğru geliyorum. Traudel benden önce, bankada çalışan bir adamla burada yaşıyormuş. Traudel de o zamanlar bankada çalışıyormuş, hâlâ da çalışıyor zaten. Onunla tanıştığım sıralarda stajını yeni bitirmiş, şehir merkezindeki küçük şubelerden birinde çalışıyordu. Birkaç yıl sonra banka ona bir teklifte bulundu. Şehir dışında bir yerde şube müdürü olabilirdi. Kısaca düşündükten sonra teklifi kabul etti. O yüzden her sabah Hingen denen ücra bir köye gidip akşamları geri dönüyor. Ben merkezde çalıştığım için arabayı onun alması, benim de işe yürüyerek gidip gelmem konusunda anlaştık. Başlarda bana ters geliyordu bu durum, şimdiler-

deyse başka türlü olmasını hayal bile edemiyorum. Yürümek beni rahatlatıyor, içime huzur veriyor.

Ev beni çok eskilerden kalma bir sükûnet vahası gibi karşılıyor. O saatte klasik müzik konseri yayınlayan radyoyu açıyorum. Gömleğimi ve pantolonumu çıkarıp kanepeye uzanıyorum ve Traudel'in bana bir zamanlar Noel hediyesi olarak aldığı kaşmir battaniyeyi üstüme örtüyorum. Yüzümde tatmin olmuş bir insanın ifadesiyle kanepeye uzanıp biraz kestirdiğimi görmek Traudel'in hoşuna gider. Onun sekiz saat iş ve bir saat dönüş yolundan sonra nasıl olup da hemen alışverişe, ev işlerine ve akşam yemeğine giriştiğini aklım almıyor. İşin aslına bakılacak olursa, Traudel'in içinde zaman zaman benim de kurbanı olduğum güçlü bir düzen tutkusu var. Birlikte yaşamaya başladığımızda, benim o günkü eşyalarımdan hiçbirini ortak evimizde kullanmak istememesi hâlâ zihnimi kurcalar durur. Hurda servisini arayıp sonra da iki adamın yıllarca kullandığım eşyaları büyük bir kamyona yükleyerek çöp yakım istasyonuna götürüşünü izlemem konusunda ısrarcı olmuştu. Şu an olduğu gibi, mobilyaların yakılışını hatırladığım zaman pasta yiyen adam ve manav kadınla birlikte bakış zincirini keşfetmiş olmama şükran duyuyorum. O benim için, ilk görünen gerçeğin ardında, benim de dahil olduğum bir ikincisinin ve bir üçüncüsünün olduğunun işareti. Şansım yaver giderse günün birinde bunu meslek haline getireceğim. Maalesef henüz o noktanın çok uzağındayım. Şimdiye kadar sadece bir "neredeyse-sanatçı" olmayı başarabildim; kolajlar yapıyorum, kara kalem çizimler ve yağlı boya resimler yapıyorum, film çekiyorum, anlamsız şiirler yazıyorum ama bunların hiçbirini doğru dürüst yapmıyorum. Demek istiyorum ki tutkuyla ancak sonuca varmayacak bir şekilde yapıyorum bunları ama yine de her üç dört haftada bir (tıpkı şimdi olduğu gibi) kendime içimdeki *gerçek* cevherin ne olduğunu sormadan edemiyorum. Zamanında ölmeyip hantal hantal karşıdaki duvarlara çarpan bir eşekarısını seyrediyorum. Tabii hemen o anda eşekarısı-

nın sersem sersem uçuşunun geleceğimin bir ön gösterimi olduğunu düşünüyorum. İyi de akşamüstüne doğru bir servis aracının arkasında pasta yiyen adamın geri dönmesini beklerken onunla ve manav kadınla anlamlı bakışmalardan nasıl bir meslek çıkarabilirim ki? Yanıtsız kaldığım şu durum umarım sadece geçici bir utanç anıdır. Radyoda bariton Heinrich Schlusnus Brahms'tan bir şarkı söylüyor. Schlusnus adı iç dünyama mükemmel bir şekilde işleyip beni bir anda içimdeki tedirginlikten kurtarıyor. Yaklaşık dört dakika kadar, yani neredeyse şarkı süresi kadar, hiçbir sonuç alma gereği olmaksızın Heinrich Schlusnus adıyla duygusallaşabilirim. Şarkıdan sonra adı gerçekten de Astrid Redlich* olan boğuk sesli ciddi bir kadın söz alıp Heinrich Schulnus'un parçasının sona erdiğini söylüyor! Hayatın içindeki evrensel uyum ve bu sessiz mizahtan dolayı bir sevinç çığlığı atabilirim. Ama aslında burada yatmış, paçavraya dönmüş fanilama bakıyorum. Kusursuz bir gömleğin içine neredeyse parça parça olmuş bir fanila giymek hoşuma gidiyor. Fanila yüzeysel olarak, yaşamda er ya da geç göze alınacak azapların simgesidir. Ayrıca, (aslında daha da çok) benim bir sanatçı olarak geleceğime işaret ediyor. Ben (eğer böyle bir dal varsa) giysi sanatçısı olmak isterim. Daha iyisi, çürüme sanatçısı. Ben eskilikten parçalanmakta olduğu belli olan elbiseler giymeyi severim. Herkes, ta başından beri giysilerinin parçalanmasıyla birlikte (hızlıca ve yüzeysel düşünürsek) kendi çürümesine tanık olur. İnsan o giysileri giyerken çözülme, giysilerin paralanmasıyla adım adım yaşamının içine işler. İnsanların hırpalanmış giysilerini atma konusundaki tuhaf hevesi bence, paralanan giysilerin işaret etmeye çalıştığı süreci yadsımanın bir simgesidir. Traudel beni odada neredeyse parça parça olmuş fanilayla otururken ya da yatarken görünce dehşete kapılmıyor artık (ya da daha dikkatle ifade etmek gerekirse dehşetini dışa vurmuyor). Gerçi sık

* Yazar burada sunucunun soyadı olan "redlich" sözcüğünün, dürüst güvenilir anlamına vurgu yapıyor. (ç.n.)

sık "Tanrı aşkına o paçavraları at artık" dese de bu azarında ciddi biçimde ısrarcı olmuyor. Arada bir bana yeni fanila ve yeni don alınca onları giyiyorum. Ama yeni fanilalar da neredeyse parçalanmış eskileri atmamı sağlamıyor. Zaman zaman eskilerimi yeniden giyip onları bedenimde görüp hissederek yaşamsal korkularımı savuşturuyorum. Bununla birlikte, bu şekilde kendi faniliğimi kavrayabildiğimi iddia edemem. Ancak kendi ölümümle deyim yerindeyse haşır neşir olduğumu söyleyebilirim yine de. Eğer bir kitap yazabilecek olsaydım ana fikri, insanın felaketleri hep seyredeceği ama hiçbir zaman anlayamayacağı olurdu. Küçücük iğrenç bir huzursuzluk bile uykumun kaçmasına yeter. Belki de yine Traudel'in eve adımını atmasından korkuyorumdur. Tanrı biliyor ya, onca zamandır onunla birlikte yaşıyor olmama rağmen, *aslında* hâlâ bir başkasıyla sürekli bir arada olmaya tahammül edebilecek miyim diye korku içindeyim. Hayatın yarısı bu *aslında* sözcüğüne dayanıyor! Ben bir çamaşırhane yöneticisi olmama rağmen, aslında içimden bambaşka şeyler yapmak geçiyor. Kocaman, leş gibi bir kentte yaşıyorum ama aslında bambaşka bir yerde yaşamak isterdim. Traudel'le birlikte yaşıyorum ama aslında... Yok, bu fikri aklımdan geçirmeye cesaret edemem. Oysa geçirdim bile. Bak yine aynı noktaya geldik: Felaketi anlamadan seyrediyorum.

Eşekarısı bana doğru yaklaşıyor, belli ki niyeti elime konmak. Önce korkuyla çekiyorum elimi, sonra durduğu yerde bırakıyorum. Eşekarısı dikkatlice ona ayrılan yere konuyor. Elimin üstünde ortaya kadar ilerlememesine dikkat etmem gerek yalnızca. Tabii ki Traudel'e bir itirazım yok. Sadece sürekli ona göre *davranmak* meselesiyle baş edemiyorum. Maalesef zor bir insan olduğum için ha bire aklıma takılıyor bu. Eşekarısı elimin üstündeki kıllara takılırsa paniğe kapılıp beni sokmaya kalkabilir. Ancak hayvan tehlikeyi sezip kıllı bölgelerden uzak duruyor. Bir iki saniye sonra havalanıp sertçe pencerenin camına çarpıyor. "İşte" diye düşünüyorum

"seni gidi zavallı hayvancık, sen de benim gibi bir histeriğe dönüşüyorsun". Bu arada Traudel'in eve dönüşü her zamanki gibi olacak. Her zamanki gibi kanepenin ucuna ilişecek, elini yırtık pırtık fanilamın içine sokacak ve beni öpecek.

Olsa olsa neden uyumadığımı soracak, ben de belirsiz bir cevapla geçiştireceğim: "Belli bir nedeni yok, genel huzursuzluğum işte". Birbirimizi öperken, bunca zamandır hâlâ bir çift olmamızdan etkileneceğiz.

2

Yine de iki aydır oldukça tatsız ancak çoğunlukla dile getirilmeyen fikir ayrılıkları yaşıyoruz. Sorun şu: Traudel artık evlenmek istiyor. Hemen değil belki ama günün birinde. Kabul ediyorum, birlikte yaşamaya başladığımız sıralarda nikâh kıyma fikrini (şu sözcüğe bakar mısınız!) dışlamıyordum. Bununla birlikte yıllar içinde Traudel'in evlenme arzusunun söneceğini hesaplıyordum. Tam tersi oldu. Benim savunma stratejim, ona uygun olmayan bir damat adayı olduğumu göstermekti. Tekrar tekrar, neden bir kadının benimle evlenmek isteyeceğini anlayamadığımı söylüyordum. Gerek gizli gerekse açık rezilliklerim hakkında konuşuyor, sorumluluk alma konusundaki isteksizliğimden, ev işlerinden hiç mi hiç anlamıyor olmamdan; tatil planı meseleleriyle uğraşmaktan, arada bir bodrumu temizlemekten, arabaya

bakmaktan falan hiç hazzetmediğimi anlatıyordum. Traudel ise benim eksikliklerimin farkında olduğunu ve bunun benimle evlenmemek içim bir gerekçe olmadığını söylüyordu. Ardından, inceliğinden emin olduğum bir gerekçeyi ileri sürdüm. Evlilik içinde kendimi ciddi ölçüde kapana kıstırılmış gibi hissedecektim ama hayali bir kısıtlama, gerçeğinden kat be kat daha sinsidir. Sonra da evli kadınların daha fazla güvencede oldukları meselesinin bir hayal ürünü, hatta bir kuruntu olduğundan söz ettim. "Öyle" dedi Traudel "evli kadınların daha fazla güvencede olduğu bir kuruntu ama senin hayali kısıtlamalarından daha fazla kuruntu değil".

Bunun üstüne diyecek bir şey bulamadım.

"İkimiz de kuruntularımızı bir kenara bıraksak mı?" dedi Traudel. "Sen kısıtlamaları ben de güvenceyi?"

Yüzümü buruşturup çenemi tuttum, hiç değilse bir süre için. Sonra iki taraf da kendi kuruntularından vazgeçecek olursa evlilikten geriye ne kalacağını sordum.

Traudel uzun süre sessiz kaldı. Akşam yemeğinde, evliliği anlamlı kılan birçok pratik neden olduğunu söyledi. Örnek olarak da şunu verdi: "Düşün bir; senin başına bir şey geliyor, bir yerlerde bir kaza meselâ. Diyelim ki raydan çıkan bir tramvaydasın, ağır yaralanıyorsun ve taşrada bir hastaneye götürülüyorsun. Bu durumu haberlerden öğrenip sana bakmak istediğim için hemen arabaya atlıyorum. Senin hangi hastanede kaldığını buluyorum, iki saat içinde oradayım ama beni yanına sokmuyorlar. Görevli, 'Akrabası mı oluyorsunuz?' diye soruyor. 'Hayır değilim, neden ki?' diyorum. 'Değilseniz sizi yanına sokamam' diyor. 'Sadece eşler, çocuklar ve ebeveynler hastaların yanına girebilir.' Salak gibi kalakalıyorum. Seninle evli olmadığım için yanına gelemiyorum. Böyle kurallar olduğunu biliyor musun?"

"Hayır" diyorum süklüm püklüm. Tabii o anda kendimi (nasıl söylesem) yenilmiş hissediyorum. Aynı zamanda ev-

liliğe karşı direncim daha da bilenmiş halde. Yani bürokrasiyi atlatmak için illa evlenmek mi lazım?

Tam bu sırada Traudel bana budalaca sitem ediyor. Pantolonumu öyle iskemlenin üstüne fırlatmamalıymışım: "Pantolonunu bir gece balkona asamaz mısın, hiç değilse bir kez olsun doğru dürüst havalanır".

Her ne kadar evlilik konusunun hiç değilse şimdilik kapandığına sevinsem de istemeden susuyorum. Ardından içsel melankolik yabanıllaşma dediğim şey başlıyor. Kendime acıyorum, sızlanmaya başlıyorum, Alpler'de bir köpek kulübesinde bile yaşasam halimin daha iyi olacağı fikri düşüyor yine aklıma; yok ama, sen illa gidip güzel, mücadeleci bir kadının eteğine tutunacaktın, işte böyle ödersin faturasını.

"Artık kendine yeni bir pantolon ve bir ceket almanın zamanı geldi" diyor Traudel. "Seni yeni giysiler içinde görmek istiyorum."

"Giysiler beni hiç ilgilendirmiyor" diyorum daha da zayıflamış bir sesle.

"Bunu da biliyorum" diyor Traudel ama akşam akşam bir tatsızlık çıkarmamak için sesini alçaltıyor hemen. Hâlâ yumuşak yumuşak kavga ediyoruz. Yeni bir konuya geçmeye hazır olduğunun işareti olarak bugün aldığı peyniri övmeye başlıyor. Maalesef, peynircinin benim de defalarca dinlediğim lafını tekrarlıyor; keçi peyniri Pireneler'deki bir mağarada tam on sekiz ay boyunca olgunlaşmış. Elimden gelse, peynir endüstrisinin bu saçma sapan sözlerini duymak istemediğimi söyleyip patlayacağım ama ben de aramızdaki zaten kırılgan olan havayı bozmak istemiyorum. Yine de iyiden iyiye içime kapanana kadar sessizleşmemeyi başaramıyorum. İç dünyamda hiç kimse beni kendimden iyi tanımıyor. Traudel'in yanında böyle sessizce ve aynı zamanda giderek kaybolarak oturmak canımı sıkıyor. Akşamları her seferinde

akşam olmasına ve dışarıdaki karanlığın evimizin içine sızmasına tahammül edemediğim bir ruh hali içindeyim. Traudel'in pantolonumun eskiliğini fark edip de duvardaki bir setin üstünde duran vazodaki güllerin günlerdir kendi kendine kuruyup gittiğini fark etmemesi ne tuhaf. Güller önce soluyor, yaprakları kâğıt gibi oluyor, sonra buruşup pörsüyor. Traudel güllerin kurumasını romantik ve güzel buluyor. Bense ne zaman boynunu büken bir gül görsem, aklıma hemen mezarlıklar geliyor ve evimde aklıma mezarlık gelmesini istemiyorum. Ancak işi bitmiş gülleri atma iznim yok, bu iş tamamen Traudel'in yetkisinde. O güllerin pörsümesini bir gün daha, bir gün daha izleyip o ucuz şiirsel duyguyu biraz daha yaşamak istiyor. Ne zaman ki o ucuz şiirler kötü kokmaya başlıyor, işte o zaman harekete geçiyor Traudel. O güne kadar en azından daha iki gün geçmesi gerekecek.

Akşam yemeği sona erdi. Tabakları, ekmeği ve bardakları mutfağa taşıyıp (bu da işbirliği yapma isteğimin bir göstergesi) dünden kalma bulaşıklarla bugünküleri yıkıyorum. Traudel banyoya gidiyor ve her zamanki gibi o soyunurken görebilmem için kapıyı açık bırakıyor. Bunun sebebi on yıl önceki bir isteğime dayanıyor. O gün kullandığı takıları kaloriferin yanındaki bir cam kâseye bırakıyor. Giysilerini kapıdaki üç çengele asıyor. Geceleri bazen Traudel'in eteğini, kokusunu içime çekmek için yüzüme bastırırım ama o bunu bilmez. Tam lavaboya doğru eğilmişken aklıma bir fikir geliyor: Traudel'in pörsüyen gülleri seyretmesi gibi, ben de balkonda pantolonumun çürümesini izleyeceğim. Pantolonumu balkona asacağım ama onu bir daha oradan almayacağım (ya da ancak uzun bir süre sonra alacağım). Çünkü evin içinden bakıp pantolonun hava koşullarının, iklimin ve tozların etkisiyle nasıl çürüdüğünü ve nasıl yeniden doğanın bir parçası haline geldiğini (öyle olacağını hayal ediyorum)

izleyeceğim. Bu sürece ilişkin hava koşullarının etkisi konulu ya da ona benzer bir günlük tutacağım. Bütün bunları Traudel'e anlatmıyorum. Sadece açık duran banyo kapısından sesleniyorum "Traudel! Yarın ya da öbür gün şehre inip bana yeni bir pantolon alalım mı?"

Çünkü ben kendime giysi alırken Traudel yanımda olmak ister. Hevesimin kaçmasını ve ucuz bir şey almamı engellemek ister.

"Şimdi mi, öyle birdenbire mi?" diye alçak sesle soruyor.

"Senin sözüne geldim" diyorum.

Traudel gülüyor, bana inanmıyor.

"Bunun bir sebebi vardır mutlaka" diyor.

"Sebebini sana daha sonra söylerim" diyorum.

"Çok kötüsün" diyor.

"Evet" diyorum "kötüyüm".

Traudel gülüyor.

"Gel de anla bakalım" diye dalga geçiyor.

"Ben de anlamıyorum zaten" diyorum.

Bir sonraki gece tuhaf bir düş görüyorum. Vatman olmuşum (çocukken bunu gerçekten de isterdim.) ama sürdüğüm tramvay boş. Durakta bekleyenleri görüyorum. Buna rağmen hiç durmadan bekleyen insanların yanından geçip gidiyorum. Yarı uyur yarı uyanık bir haldeyim. Traudel yanımda huzur içinde uyuyor. Gördüğüm rüyayı düşünmek istiyorum ama yarı uykulu halden kurtulamadığım için beceremiyorum. Ayrıca cinsel organımın biraz sertleşmiş olduğunu fark edince, gördüğüm rüya arka planda kalıyor. Kendime el atınca daha da sertleşiyorum. Traudel'in fırından yeni çıkmış ekmek sıcaklığındaki bedenine sokuluyorum. Biraz güçsüz ve kararsızım, elimi Traudel'in yana doğru kaymış memesine atıp memesinin ucunu çocuksu bir tavırla ağzıma alıyorum. Traudel uyanıyor, belki önceden de uyanıktı. Benim bu çocuksu sevgi gösterimin Traudel'in hoşuna gittiği izlenimi

ediniyorum (bu tür ayrıntılar hakkında hiç konuşmamıştık). İç içe geçtiğimizde ve tohumlarım içimden fışkırdığında, zor anında yardım ettiği bir çocuk gibi başımı okşar Traudel. Geceleyin ona söylemeden üstüne atılmamdan şikâyetçi olmadığını defalarca söylemişti bana. Hatta bir seferinde bana "Eskiden beni geceleyin gafil avlamanı isterdim" demişti, "Böylece pek utanmazdım". Traudel'in bacaklarını güzel bir bahçe kapısının kanatları gibi ayırıyorum. Kadınların dudaklarında, meme uçlarında ve cinsel organlarının dudaklarında derinin aynı dokuda olması bir rastlantı olmasa gerek. Erkek bunlardan birini öpünce, diğerlerini de öpmek istiyor. Şöyle de düşünülebilir: Kadınların bütün önemli bölgeleri, vücutlarının tamamına yayılmış iki dudak şeklinde. Çok çaba harcamıyoruz, saat hâlâ gecenin bir yarısı ve ikimiz de tam olarak uyanık değiliz. Bu laubalilik yüzünden ileride birbirimizi suçlamayacağımızı biliyoruz, belki de işin en iyi yanı bu. Benim yakınlık isteğim sessiz bir ricadan, küçük bir yalvarıştan başka bir şey değil; neredeyse kapı kapı dolaşan satıcıların uğraması gibi bir şey. Traudel'den fısıltıyla bacaklarını sırtımda kavuşturmasını rica ediyorum. Sarılıp sarmalanmak istiyorum. İlk deneme başarısızlıkla sonuçlanıyor. Traudel gerçi bacaklarını kaldırıyor ama sonra yine indiriyor. Onun da hali yok, hoşuma gidiyor bu durum. Zaten aşk dediğin zaaftan başka nedir ki? İkinci denemede başarıyoruz çünkü bu kez Traudel sadece bacaklarını kaldırmakla kalmayıp bana sarılarak beni kendine doğru çekiyor. Kendimi sanki o korktuğum çocuk gibi hissediyorum. İyi ki oda karanlık ve kimse düşüncelerimi okuyamıyor. Doğrusu korunma yöntemimiz artık korunma adını pek hak etmiyor. Traudel bazen bana dikkatli olmamı söylüyor, bazen de hiçbir şey söylemiyor. Bazen prezervatif kullanıyorum, kimi kez geri çekiliyorum ama yeri geliyor hiçbir şey yapmıyorum, hatta bu konuda konuşmuyoruz bile.

Daha hâlâ iş üstündeyken, rahmetli annemi ve babamı düşünüyorum. Bir kadının çocuk sahibi olmak istemesi dünyanın en doğal şeyi. Babam buna karşı gelemezdi. Gelecek olsa, annem de "Bir kadının çocuklarını belli bir erkekle yapmak istemesi çok doğal" derdi. Babamın buna karşı da diyecek bir şeyi olamazdı. Günün birinde üç çocukları oldu, ben en büyükleriydim ve zamanla babamın suskunluğunun üç çocuğuna karşı bir tavır olduğu izlenimi edindim. Bütün bu düşüncelerin aklıma sevişmenin orta yerinde gelmesi sinirime dokunuyor. Bir kez olsun cesaretimi toplayıp Traudel'le ne isteyip ne istemediğimiz meselesini açıkça konuşmalıyım. İşin aslına bakılırsa ben de babam gibi davranıyorum. Bütün önemli soruları, önemli sorular için artık çok geç olduğunda soruyorum. Tohumlarım çözülüyor. Şöyle geçiyor aklımdan: Hayatı, hayatın içinde gizemler olmayacak şekilde yaşamak istiyorum. Yeni bir gizem için kuşkusuz mükemmel bir fikir bu. Traudel hamile kalıp kalamayacağı konusunda tek bir söz söylemiyor (daha önce de söylememişti). Arkasını dönüyor, onu okşayıp sırtını öpüyorum. Genelde Traudel seviştikten sonra hemen uykuya dalar. Ben de öyle.

Traudel'in omzunun üstünden "Keyifsiz misin?" diye fısıldıyorum.

"Hiç değilim" diyor.

"Konuşmak ister misin?"

"Şart mı?"

"Hımm" diyorum ben.

"Sen mi konuşmak istiyorsun?"

Bir daha "Hımm" diyorum.

"Peki o zaman" diyor Traudel ve bana doğru dönüyor.

Cesaretimi toplayıp konuşmaya başlıyorum: "Bir süre önce bana evlenmek istediğini söyledin."

"Dertleniyor musun bu yüzden?"

"Bir anlamda evet" diyorum.

"O zaman seni rahatlatayım. Ben ille de evlenmek istemiyorum. Evlenmemi isteyen annem."

"Annen mi?" diye iç çekiyorum.

"Onu bilirsin. Bana baskı yapıyor. Kız kardeşime de. Evlenip evlenmemenin bir önemi yok benim için. Ben başka bir şey istiyorum" diyor Traudel.

"Sen bir daire almak istiyorsun."

Traudel gülüyor.

"Yanlış mı?" diye soruyorum.

"Hem de tamamen" diyor Traudel.

"Daire yetmiyor sana, sen bir ev istiyorsun."

"Daha da yanlış" diyor Traudel. "Ben bir çocuk istiyorum."

Bunu daha önceden tahmin etmiş olmama rağmen, söyleyecek söz bulamıyorum.

"Korktun mu?" diye soruyor.

"Evet" diye itiraf ediyorum.

"Sen kesinkes istemiyorsan unutalım gitsin. Benimki bir duygu dalgalanması, bir titreme gibi, geçer nasıl olsa."

"Bir planın var mı?" diye soruyorum.

"Planım plan yapmamak"diyor.

Gülüyoruz.

"Ama annem diyor ki eğer bir çocuk yapacaksam evli olmam fena olmazmış."

"Ona çocuk yapmak istediğini söyledin mi?" diye soruyorum.

"Evet" diyor Traudel.

"Şimdi anneni memnun etmek için mi evlenmem gerek?"

"Onun gençliğinde kadınlar çocuk sahibi olduklarında evlenirlerdi."

"Bunun üstünden çok zaman geçti."

"O zamanlar evli olmayan annelere bekâr anne denirdi, küfür gibi bir sözdü bu. O yüzden annem gençliğinde hemen

evlenmek istemiş. Söz konusu olan çocuk meselesi değilmiş. O zamanlar kadınlar kendilerine bakılmasını isterdi. Hemen hiçbiri meslek sahibi değildi. Annemin de bugüne kadar bir mesleği olmadı ama o hiç değilse bir eş ve bir anne. Bu bir çıkış yoluydu."

"Peki benim şimdi neye hazırlıklı olmam gerek?"

"Bu işin kendi kendine olmasına. Belki de olmaz. Zaten otuz sekiz yaşına geldim, zamanım daralıyor. Ama daha önce çocuk istemiyordum" diyor Traudel.

"Sen...Eee... Gerçekten... Çocuk istiyor musun?"

"Tam olarak değil" diyor Traudel, "Ben bu sıralar, nasıl söylesem, sevgimi içinde tutamıyorum. Ne demek istediğimi anlıyor musun?"

Gülüyoruz.

"Yani hamilelik, çocuk odası falan gibi şeyler istemiyorum ama daha fazla dikkat etmek de istemiyorum. Olursa olur, olmazsa olmaz."

"Hımm" diyorum.

"Bütün bunlar sana ters mi geliyor?" diye soruyor Traudel.

"Valla aklıma daha güzel şeyler geliyor."

"Neden korkuyorsun?"

"Şöyle diyeyim sana; şu anki bu güzel ilişkimizin bozulmasından korkuyorum."

"Çocuk mu bozacak ilişkimizi?"

"Kadınlar hep daha fazla mutluluk istiyor" diyorum. "İnsanda huzur bırakmadıkları için eldeki mutluluktan da oluyorlar."

"Bu tüm erkeklerin korkusu" diyor Traudel, "Bir aşk nesnesi olarak kadının değişmeye hakkı yok".

"Aman Tanrım" diyorum.

"Doğru değil mi dediğim?"

"Buna bir son verebilir miyiz? Şeye yani, bu gevezeliğe..."

"Neden?"

"Hiçbir yere varmıyor da ondan" diyorum.

"Önemli ama bu."

Aramızda bir sessizlik oluyor. Yataktaki pozisyonumuzu değiştiriyoruz. Çarşaflar hışırdıyor. Başladığımız tartışma içimde bir nabız atışı gibi sürüyor, hatta eskisinden bile daha şiddetle. Traudel'le böylesi konuşmalar yapmaya alışık değilim. Üstelik gerçekten de korkuyorum. Benim açımdan bu konuşmanın başlangıcı beni dehşete düşüren bozulmanın ilk adımı ama bunu kendime saklayacağım. Sanırım Traudel benim korkumun gerçek olmadığını düşünüyor, korku sayılmıyor onun için bu. Öte yandan Traudel'in de haklı olduğunu biliyorum. Bunu ona söylemek isterdim oysa sesim çıkmıyor. Çocuk istiyor diye birçok erkeğin karılarını kurban ettiğini biliyorum. Kadının cinsel bir varlık olma halinin her ne şart altında olursa olsun değişmemesi gerek. Traudel'e benim o cinsiyet meselesine kafayı takan erkeklerden olmadığımı söylemek isterdim. Artık cin gibi de uyanığım. Muhtemelen Traudel de. Şimdi kafamı dağıtmak isterdim ancak bizim aramızda seviştikten sonra televizyonu açmak bir kabalık işaretidir. Öbür yandan karanlıkta böylece yatıp duramam da. Yalnızlık olağan ama öyle ansızın çıkagelmesi korkunç bir şey.

Birkaç dakika daha bekliyorum, sonra kalkıp mutfağa gidiyorum. Mutfak çekmecelerinde oynayabileceğim küçük bir nesne arıyorum. Pencerenin önünde, dışarıda biraz fırtına var. Gecenin bir yarısında şimdi olduğu gibi böylesine uyanık olmak hiç hoşuma gitmiyor. Buzdolabının kapağındaki küçük aynaya bakıp şöyle düşünüyorum: "Yüzünün hali başlı başına bir isyan." Bu düşünce de (eğer buna bir düşünce denirse) bana çok tanıdık geliyor. Yine o iğrenç, hayatı çok az anlayabildiğim duygusuna kapılıyorum. Daha iyi düşünebilmek için kendime bir fincan kahve yapacağım. Kahve makinesinin su haznesine iki fincan su, filtre gözüne

de kahve koyup düğmeye basıyorum. Makinenin çıkardığı hırıltı bana ilk kez ölüm döşeğindeki annemin çıkardığı hırıltıları anımsatıyor. Bir anda korumasız kalıyorum, beş saniye sonra gözyaşlarımın boşalmaması için mücadele ediyorum. Makineyi kapatıp hiçbir şey söylemeden öylece damlayan sulara bakıyorum. Son yıllarda eskisine göre daha çok ağlama eğiliminde olduğumu fark ediyorum, neden acaba? Bunun sebebi çoğunlukla çok eskilere dayanan; çok gözyaşı döktüğüm, hatta ağlamaktan gözyaşlarımı kurutmuş olaylar olmakla birlikte, bunlar bir de son zamanlarda büyük bir içsel baskıyla yeniden ortaya çıkıp daha da fazla gözyaşı dökmeme neden oluyorlar. Gece sersemliğinin bir parçası da insanın defalarca düşündüğü bir şeyi yeniden düşünmesidir. Proleter gençler caddelerde açık renk giysileriyle dolaşıp bir lokale girmeden önce güneş gözlüklerini takar. Gençlerin giysilerinin sakilliği sahte bir yaşam sürme isteğini yansıttığı için ilginç geliyor bana. Bu saatte bu kadar net düşünebiliyor olmak sinirime dokunuyor. Zihnimin bu kadar açık olmasını istemiyorum. Her şey gülünç geliyor insana, özellikle de gecenin bu saatinde. Sonunda kendimi oyalayacak bir şey buluyorum. Çekmecelerden birinde henüz damgalanmamış bir mektup keşfediyorum. Mektubu ablam yazmış, en azından üç aydır cevap yazılmasını bekliyor. Ablam bir inşaat mühendisiyle evli ve iki çocuğu var. Tatile gittiğinde tatilden mektup yazar, Noel'de Noel mektubu, yaş günündeyse yaş günü mektubu yazar. Zarfın, damgalanmamış pulun yapışık olduğu sağ üst köşesini kesiyorum. Bir tasa su koyup kestiğim pullu parçayı içine yerleştiriyorum ve pul zarftan ayrılana kadar bekliyorum. Bu tam gece yapılacak bir iş. Hatta ablama bir mektup yazıp mektubu ona bu damgalanmamış pulla göndermek geçiyor aklımdan. Ablamın hoşuna giderdi bu. Kocasına şöyle derdi: "Kardeşim ona yolladığım mektuptaki pulu bir daha kullanmış". Kocası

hiçbir şey söylemeden başını sallar, ablama yazdığım mektubu okumazdı; tıpkı ablamın bana yazdığı mektupları Traudel'in okumadığı gibi. Mutfak masasının üstüne bir kâğıt yerleştirip bir kurşun kalem arıyorum. Ama ablama mektup yazmak zor. Oturup bir yandan düşünür, bir yandan suda çözülen pula bakarken aklıma yine Traudel geliyor. İyi bir mektup başlangıcı olurdu bu: "Sevgili Elisabeth (ablamın adı bu), hiç durmadan Traudel'i düşünüyor olmama rağmen sana bu mektubu yazıyorum". Birkaç yıl önce Traudel sevişme konusunda sorunlar yaşarken, biz yatağa girmeden önce vajina dudaklarına bebek yağı damlatıyordu. Bebek yağı sayesinde vajinası yumuşuyor, ben de kolayca içine girebiliyordum. Ancak çok sonraları, o zamanlar Traudel'in vajinasının bu kadar kuru olmasının sevişmeye hatta belki bana karşı da (ya da sadece bana karşı) bir tür direnç olabileceği geldi aklıma. O zaman Traudel'in sadece benim için hayatı kolaylaştırmak istediğini düşünmüştüm. Vajina dudaklarına bebek yağı damlatmak! Ne kadar basit ama bir o kadar da etkili bir buluş! Traudel'in o günlerdeki direnişi nasıl çözüldü, nasıl kayboldu hiçbir zaman bilemedim.

Bu harika buluşun aklıma gelmesi beni yine minnettar etti, bunu kendimden de biliyorum. Bu sırada pul zarftan ayrıldı. Ablama yazdığım mektup "Sevgili Elisabeth"ten öte gidemedi. Biliyorum, bütün gece burada kalsam bile mektup yazmayı beceremeyeceğim. Pulu suyun içinden alıp çabuk kuruması için çaprazlamasına tasın kenarına koyuyorum. Bu Elisabeth'e baştan sona yazdığım ilk uydurma mektup değil, yani tümüyle uydurma olaylar anlattığım ilk mektup değil. Bunu arada bir şirkette de yapıyorum. Sessizlik dayanılmaz hale gelince, başıma hiç gelmemiş özel olayları anlatmaya başlıyorum. Zorunluluk hiçbirimizin bu kadar kabaca görmek istemediği açıklıklara mahkûm ediyor insanı. Traudel günlerdir buzdolabının kapağını açarken yaşanan

o küçük direnç dikkatimi çekiyor. Buzdolabını açıp bakınca lastik çerçevenin, bağlantı yerinden biraz çıkmış olduğunu görüyorum. Bu direnci ortadan kaldırmak çok kolay. Traudel'e karşı içinde yaşadığım boyun eğmişlikle kendi kendimi bir gün öncekinden daha gerçek buluyorum. Pulu tasın kenarından alıp havada bir ileri, bir geri sallıyorum. O sırada Traudel mutfağa gelip beni ve bu basit oyalanma biçimimi görüyor. "Yatağa gelmek istemiyor musun?" diyor. Peşinden gidiyorum.

3

İki gün sonra Eigendorff beni saat dokuzda bürosuna çağırıp yeni bir kampanya hakkında konuşuyor. Kısa bir süre sonra teslimat sürelerini bir güne düşürecekmişiz. Çamaşırlarını (ne kadar olursa olsun) saat on ikiye kadar bize bırakan ya da alan, ertesi gün saat on ikiye kadar onları yıkanmış/temizlenmiş, kolalanmış ya da ütülenmiş olarak alabilecek, üstelik evine ücretsiz teslimat yapılacakmış. Eigendorff kilo başına fiyatı da biraz düşürmeyi planlıyormuş. Ben bu öneriyi gereksiz, hatta riskli buluyorum. Kampanyanın gerisindeki neden belli. Yeni müşteriler edinmek ve bunları kendimize bağlamak istiyoruz. Eigendorff sık sık bizim çamaşırhanenin tam kapasiteyle çalışmadığını söylüyor. Ama ben bu kampanyanın sebebinin yetersiz kârlılık olduğundan emin değilim. Eigendorff (her zaman değilse de arada bir) çalışanlarının gerçekten çalışmayıp, çalışma taklidi yaptık-

larını düşünüyor. Adamlarının çoğunun üçkâğıtçı, sosyal asalaklar olduğu, ona yaslanıp keyifli bir hayat sürdükleri kanısında. Sabahın köründe şirkette dolaşırken arada sırada günaydın sizi dolandırıcılar, diyor. Bunu şaka yapar gibi söylüyor, ama biz hepimiz, gece yarısı dünyanın bir yarısının onu dolandırdığı duygusunun onu nasıl canından bezdirdiğini biliyoruz. Özellikle servis şoförlerinden kuşkulanıyor. Sürücülerin çoğunun kendilerine zaman kaybettirecek yollardan gidip, arada gizlice mola verdiklerinden emin. Sürücüleri zaman zaman gözlemek benim görevim, bu onların peşinden gidip araçlarının nerede park ettiğini, bir yerlerde ikinci bir kahvaltı yapıp yapmadıklarını ya da özel işlerini halledip halletmediklerini kontrol etmek anlamına geliyor. Sürücüler ve diğer iş arkadaşlarım zaten çok sıkı kontrol edildiklerini düşündüğü için bunu yapmak hiç hoşuma gitmiyor.

Eigendorff beni kampanya için birkaç reklam sloganı bulmak, bir de gazete ilanları için müşterilere hitaben ateşli reklam metinleri yazmakla görevlendirdi. Ben aslında bu işe uygun biri değilim ama Eigendorff reklam ajansında çalışan işinin ehli insanların da dolandırıcı olduğunu düşünüyor; tabii bir yandan da tasarruf etmek istiyor. Yardımcım Bayan Weiss'ın yeni müşteriler bulması gerekiyor, üstelik bunlar öyle müşteriler olacak ki, şirket yöneticileri, Bayan Weiss'la birlikte, "kadın kadına soluk alıp verecek" kadınlar olmalı (Bu yine Eigendorf'un bir sözü). Bayan Weiss not alıp duruyor, bir yandan da duyulmayacak kadar alçak sesle iç çekip pencereden dışarı bakıyor. Yakında kırk altı yaşına basacak olan Bayan Weiss, hiç durmadan büyüyen memelerinden dertli. Memelerini sıkıştırmak istediği için kendine dar gelen sutyenler kullanıyor, böyle olunca da sutyenin kenarından taşan göğüsleri sanki ikinci bir memesi varmış gibi duruyor. Eigendorff'un ikinci bir çene gibi duran gerdanından fazla

rahatsız olmaması tuhaf, oysa gerdan da gittikçe büyüyen bir memeden daha az dikkat çekici değil. Bana kalırsa en büyük melankolikler erkekler; bedenlerindeki bozulmaları kadınlardan daha kolay kabulleniyorlar. Kadınlar erkeklerin aksine yok olup giden gençliklerine çok fazla üzülüyor. Şirkette Bayan Weiss'ın gençliğinde bir ceylan gibi vücudu olduğunu söylemediği bir kişi bile yoktur ama kırk yaşından sonra diyet yapıp yüzmeye gitmesine rağmen memeleri kendi tabiriyle "narçiçeği" gibi açmıştı. Oysa Eigendorff bir kişiye bile otuz yaşına kadar gerdanı olmadığını söylememişti çünkü melankoli alışkanlığı olan bir erkek böyle bir şey söylemez.

Daha sonra, gelecek hafta için servis planlarını yaparken 7 numaralı sürücüyle (Lubitschke) 11 numaranın (Kottka) rotalarını nasıl iyi ayarlayabilirim diye düşünüyorum. Ayar sözcüğünün denetim anlamına geldiğini ve Lubitschke'nin de Kottka'nın da hiç manevra alanının kalmadığının farkındayım. Öğleye doğru, yemek molasından önce, sanki kontrole çıkmışım gibi yapıp çamaşırhanenin içinde dolanıyorum. Operatörlerle, ütücülerle kısa sohbetler yapıp her şeyin yolunda gidip gitmediğini, onların fikrine göre düzeltilmesi gereken bir şeyler olup olmadığını soruyorum. Ama herkesin keyfi yerinde (en azından öyle davranıyorlar) ve bir şey söylemiyorlar. Muhasebeden Bayan Schölderle bana, üç uyarıya rağmen faturaları ödemeyen Otel Rheingau'nun durumunu anlatıyor. Dosyaları alıp avukatı devreye sokacağımı söylüyorum. Bu tür davaların nasıl sonuçlandığını bilmemize rağmen, gerçekten de avukatı devreye sokuyoruz her zaman. Son uyarı, iflas, vergiden düşme, haciz yoluyla açık artırma, zarar. Bayan Schwester'in hamileliği artık gözle görülüyor. Bir yandan içimdeki koruma dürtülerini açığa çıkarıyor, bir yandan da içinde bulunduğum ruh haliyle bana hayli tuhaf gelse de hamile halini çekici buluyorum. Bayan Schwester hamile kalana kadar bir kez bile onun cazibesine

kapılmış ve gereğinden fazla yanına yaklaşmış değildim. Şimdi bu küçücük tatlı karnıyla Bayan Schwester'i hamile bırakmanın ne güzel olacağını hayal ediyorum. Doğumdan sonra bu arzuların kaybolacağını sanıyorum. O anda kendime bir amatör pedagog gibi davranıyorum: Sen Bayan Traudel'in çocuk arzusunu ve bunun getireceği her şeyi erkeksi bir sükûnet içinde kabullenmelisin. Ama bir türlü sakinleşemiyorum. Tam tersine gerginim ve normalde gülüp geçeceğim meselelere alınıyorum. Eigendorff'un sekreteri Bayan Dr. Beerlage kurşun kalemini açarken, kalemden çıkan tahta talaşının kokusunu, hatta kalemin kurşununun tozlarının kokusunu bile alıyorum. Bay Walz'ın yusyuvarlak kafatasını, etli kulaklarını o an için neredeyse bir taciz gibi hissediyorum. Bay Walz gülerken (tıpkı şu an olduğu gibi) yüzü çizgi film kahramanlarının tombul yüzlerine benziyor. Kimse beni terk etmediği halde neden kendimi yalnız hissediyorum acaba? Bayan Weiss, yaşadıklarını yeterli bulmayan çok sayıda insandan biri. Bu yüzden kendimi ona yakın hissediyorum. Muhtemelen geçen akşam kötü bir film izlemişti ve daha izlemeden önce utanç verici bu olayı kimseye anlatamayacağını biliyordu. Zaman zaman, onun fotoğrafını çekmek değil, sadece ona dokunmak isteyen ne idüğü belirsiz bir fotoğrafçıyı ziyaret ediyor. Tek bacağı kesik biriyle yatmanın nasıl bir şey olduğunu görmek için, tek bacağı kesik bir adamla yatıyor. Belki bu hikâyelerin yarısı uydurmadır, ama bu hikâyeler Bayan Weiss'in dışa vurduğu zavallılığına çok uyduğu için inanmak insanların hoşuna gidiyor. Üç masa arasında sokaktaki dilencilere sadaka vermenin anlamı olup olmadığı konusunda bir sohbet sürüyor. "Bir kez verdin mi, sonra hep gelirler" diyor Bay Walz. "Orası kesin" diyor Bayan Schwester, "dilenciler de kalıcı ilişkileri sever". Her biri sanki hayatı anlayabiliyormuş gibi davranıyor. Daraldığım duygusu giderek güçleniyor. Ben

maalesef çok çabuk kopuyorum. Önce uzun bir süre isteksiz oluyorum, sonra canım sıkılıyor, sonra şiddetle kopup kaçmaya hazır hale geliyorum. Bu yüzden Eigendorff'un öğleden sonra masama gelip beni servis sürücüleri Wrede ve Ehrlicher'in rotalarını kontrol etmekle görevlendirmesi benim için küçük bir kurtuluş oluyor. Eigendorff Wrede ve Ehrlicher'i çoktandır gözlüyor. İkisi aynı anda yola çıkıp, birbirine çok yakın rotalarda yol alıp, neredeyse aynı zamanda geri dönüyor. Bu durum oldukça kuşku uyandırıcı.

Daha yerimden doğrulurken, kaybolabilmenin yarattığı hafiflemeyi hissediyorum. Arabanın anahtarını yanıma alıp ceketimi giyiyorum. Firari olmak çok güzel bir durum çünkü insan firar ederken, firar etmesinin sebepleri o farkına varmadan kaybolur. Bir hedefe vardığımda kaçmama neden olan sebeplerin gereksiz olduğunu görmek beni tuhaf bir biçimde etkiler. Wrede Sandheim, Waldburg, Almenhof gibi banliyölerde dolaşıyor, oradan Buchenhof'a geçiyor ve sonunda da Brunnenhausen'e geliyor. Ehrlicher o upuzun Firedrich Karl Caddesi boyunca ilerliyor, orada Rosenthal Otel ve Palais Theresia'nın çamaşırlarını topluyor, sonra Röntgen Caddesi'ne sapıp Hailigen Stad'ın banliyölerindeki çamaşırları teslim ediyor, ardından da Wrede'nin rotasına yaklaşıyor. Arabaya atlayıp, çamaşırhanenin o saatte tamamen sakin olan garajından dışarı çıkıyorum. Daha on beş dakika yol almışken banliyölerin ucuz kargaşasına sıkışıp kalıyorum. Bu semtlerin hiç ruhu yok. Daha doğrusu, işin beteri hepsinde aynı ruh var. Caddeler biçimsiz ve itici olsa da burada kendimi özgür hissediyorum. Bir şeye sırtımı dönünce canlanıyorum ben. Arabalar huzur içinde yol kenarına park edilmiş, çöp konteynerleri düzenli bir biçimde yan yana dizilmiş, pencerelerin ardındaki perdeler hoş bir grilikte, genç anneler yeni doğmuş bebeklerini dikkatle bebek arabasında gezdiriyor. Şöyle bağırmak istiyorum semte doğru:

Neler gizliyorsunuz siz buralarda? Tabii hiç kimse cevap vermiyor bana. Kısa bir süre sonra yol kasisleniyor, hemen görülüyor ki üstün körü onarılmış ve ilk fırsatta yine darmadağın olacak. Yabancıların burada gecelemek istemesi, bu yüzden de buralarda otellerin olması çok garip. Yollar artık giderek bakımsız kalmış bir hayvanat bahçesini andırıyor. İnsanlar yaşamasına yaşıyor ama tıpkı kafeslerindeki zavallı hayvanat bahçesi sakinleri gibi, bir zamanlar neresinin evleri olduğunu unutmuş gibiler. İnsanın gözü tıka basa doldurulmuş çöp kovalarına; geçen sonbahardan kalma, toplanmadığı için olduğu yerde çürümüş yapraklara; boş dükkânlara, süpermarket girişlerinde uzanıp yatan evsizlere ve karaya vurmuşlara; plastik sandalet, yapma gül ve kalitesiz perukalar satan Asya mağazalarına ilişiyor. Üç çocuklu bir kadına bakıyorum. Çocuklardan biri bebek arabasında oturuyor, diğer ikisi kadının yanında yürüyor. Babaları bisikletiyle onları izliyor. Öne doğru küfürler savuruyor, belli ki ailesi bu küfürlere alışmış. Eşofman giymiş emekliler evlerinin küf kokusunu sokağa taşıyor. İşte orada yolun kıyısında Çamaşırhane Eigendorff'un servis arabasının düzenli bir şekilde park etmiş olduğunu görüyorum. Üstünde 6 rakamı var, yani Wrede'nin aracı bu. İzinsiz mola vermiş gibi görünüyor. Şirket arabam için bir park yeri arıyorum. Sol tarafta birçokları için bir dinlenme mekânı olan halk bahçesi uzanıyor. İnsan boyunda mürver çalılarının arasına olabildiği kadar gizleniyorum. Tahminim şu: Wrede halk bahçesinde oturmuş, kimsenin gelip onu orada bulacağı aklından geçmiyor. Halk bahçesi kalabalık olsa da hâlâ bebek arabasıyla anneler ve yaşlılar gelip duruyor. Hafif bir rüzgâr, çiçeklerin yere dökülmüş yapraklarını yolun iki yanına sürükleyip hızla çürüyen bir kenar şeridi oluşturuyor. Şu anda hiç kimse bana kötülük etmediği halde, kendimi kötüye kullanılmış hissediyorum. Kimse beni kötüye kullanmasa

da her zaman kötüye kullanılmış olduğumu ve en son kötüye kullanılma vakalarını artık fark etmediğimi düşünüyorum. O saniyede, şirketin ihbarcısı olarak bal gibi de kullanıldığım aklıma geliyor. Bir süre Eigendorff 'un benden istediği gözleme görevini geri çevirmeli miydim diye düşünüyorum. İş sözleşmemde, günün birinde iş arkadaşlarımı gözetlemem gerektiği yazmıyor. Ama öte yandan da "Bay Eigendorff artık çok ileri gidiyorsunuz" da diyemezdim. İlişkiler içinde giderek artan özgürlük kısıtlamasına, ağa düşmek denir. Çatışmalarını çözemeyen insanlar bu çatışmaları metafizik bir telaş gibi kendi içlerinde taşırlar. İçimde küçük bir zayıflık hissedip iç çekiyorum. Ama aynı zamanda hiç değilse (hâlâ) düşünebildiğime seviniyorum. Bugünlerde radyoda Bach'ın bir viyolonsel sonatını dinledim (Bach Eserleri Listesi No: 1008). Şimdi fark ediyorum ki bu sonat beni şu an içinde bulunduğum şaşkınlığa sürüklemiş. An itibariyle bir Bach sonatı gibi yaşıyorum. Hiçbir yere bağlanmadan, öylesine havada süzülerek, buruşmuş bir halde, karanlık, herkes için aşikâr olsa da özünde anlaşılmaz. Bitkin olmama rağmen mürver çalılarının gerisine gidip Wrede 'ye bakıyorum.

Halk bahçesinin öbür tarafından bir panayırın gürültüleri geliyor. Lunapark aletlerinin sürtünmelerinin, şakırtılarının yanı sıra ucuz bir müziğin inlemeleri duyuluyor. Bu curcunanın gerisinde, yük katarlarının birleştirildiği bir manevra istasyonu yükseliyor. Duyulan tek özgün ses birbirine çarpan metal vagonların çıkardığı gürültü. Halk bahçesine umutsuzluk bahçesi adını veriyorum. Bu beni bir an için keyiflendiriyor. Ön tarafta adamın biri demir bir süpürgeyle yolu temizliyor. Sincaplar ve güvercinler çöplerin arasında hışırtılar çıkarıyor. Onca güneşli günden sonra çimenler kurumuş, yer yer toprağı çıkmış. Halk Bahçesi bunun için en yanlış yer olmasına rağmen içimde iyi bir

şeyler yapma özlemi duyuyorum. Derin dekolteli genç bir kadın üzüm yiyor. Kadının göğüslerinin üzümlerle mükemmel uyumu beni hem mutlu hem de huzursuz ediyor. Halk Bahçesi'nin kuzey yanında bir lokal görünüyor. O iki sürücüyü bulma hevesim giderek sönüyor. Sıkıntıdan cebimdeki bozuk paralarla oynuyorum. Cebimde bozuklukların toplanması hoşuma gidiyor. Bir yandan da çok da fazla olmaması gerekiyor, çünkü o zaman da bunu gelecekteki yaşam mücadelemin ertelenmesinin kanıtı olarak görüyorum. Hiç durmadan içimde ağır bir şeyler oynuyor. Çünkü ben her zaman gelecek felaketi hisseden ama bu konuda hiçbir şey söyleyemeyen bir adamım. Sorunlu bir ruh haline sürüklenmemem için şu an basit bir şeylerin olması gerek. Yakınlarda bir kasap olsa şimdi kendime sıcak bir sosisle bir parça ekmek alırdım. Ekmek dilimini yemeyip cüzdanıma koyar ve ilk fırsatta cebimden cüzdan yerine çıkarır, para diye birilerine uzatacağımı hayal ederdim. Sırf düşüncesi bile biraz olsun keyiflendiriyor beni. Önündeki birkaç kutuda indirimde ürünler satılan bir süpermarketin önünden geçiyorum. İnsanlar gerçekten de genel olarak yeşil pantolonlar, limon sarısı tişörtler, mavi yeşil çizgili çoraplar, mavi beyaz çizgili plaj çantaları, kırmızı beyaz kareli havlular kullanıyorlar. İnanılır gibi değil, renkler sayesinde gündelik hayatlarının canlanacağına inanıyorlar. Gökyüzünde martıların çığlıkları yankılanıyor. Havaya bakıp martıların gümüş beyazı bedenlerini görmek mutlu ediyor beni. Gökyüzünden çığlıkların yükselmesi hoşuma gidiyor. Yukarısı buradan daha iyi değil. Beni durmadan zamanımı boşa harcamakla suçlayan ölmüş annem geliyor aklıma. Hem de kendi hayatını hiç farkına varmadan bomboş geçiren annem. Tam o anda bahçe masalarından birinde sürücü Wrede'yi görüyorum. Hemen sonra da sürücü Ehrlicher'i. Önlerinde koca bira bardakları, karşılıklı sus pus oturuyorlar. Eigendorff'un

korktuğu her şeyi yapıyorlar. Parasını onun ödediği iş saatlerini kendi keyifleri için kullanıyorlar. Ehrlicher'in aracını nereye park ettiğini bulabilirim. Önemli olan saklandığım bu yeri (hâlâ mürver çalılarının arkasında) kaybetmemek. İkisini ne zaman gördüğümü not ediyorum: Saat 16.16. İçimde hafif bir heyecan var. Bu bulduklarımı yarın Eigendorff'a anlatmam gerek. Gördüklerimi kendime saklayacak olursam ve eğer bir üçüncü kişinin de olan bitenden haberi varsa, kabak benim başıma patlayabilir. Ehrlicher bir bira daha söylüyor. Güneş artık ağaçların tepesine kadar alçaldı. Güneş ışınları Wrede ve Ehrlicher'in arkasına vuruyor. Martıların çığlıkları arttı sanki "asla, asla, asla" diye bağırıyorlarmış gibi geliyor. Sen de onlar gibi mi olacaksın! Asla, asla, asla. Sürücülerin ikisinin de biraz saf olduğunu düşünüyorum. Eğer daha zekice davranabilselerdi, öyle davranırlardı. Ama değiller, insanın acıyası geliyor. Ruhlarını böyle zarif bir biçimde, dolaylı yoldan anlatarak, aslında Wrede ve Ehrlicher'in salak olduklarını belirtmekten kurtuluyorum. Bugünlerde artık böyle bir şeyi söylemek iyi karşılanmıyor. O sırada balkondaki pantolonum geliyor aklıma. Pantolonumun rüzgârla usul usul salındığını hayal ettikçe içimi bir mutluluk kaplıyor. Benim yerime pantolonum orada havanın etkisiyle çürüdükçe, kadere karşı, hoş, acısız bir ilgisizliğe savruluyorum. Ama mesele Traudel'e pantolonun sonsuza kadar ya da en azından uzun bir süre balkonda asılı kalacağını söyleyebilmekte. En kısa sürede kendime bir pantolon alsam iyi olacak, hatta iki tane birden alayım ki Traudel kendime bakmadığımı düşünmesin. Hiçbir şeyden haberi olmayan iki sürücü saat 17.00'a kadar bahçedeki lokalde oturup, sonra kalkıp ağır ağır yollarına koyuluyor. Sürünürcesine yürüdükleri duygusu içime acıma hissi veriyor. Muhtemelen gidip kamyonlarına binecek, yarım saat sonra da şirketin avlusunda buluşacaklar. Sanki yarım saat fazla mesai yapmışlar gibi

görünecek. Şu anda kendimi muhtaç gibi hissetmemin sebebi bu iki sürücünün hali mi bilemiyorum. Akşam olunca çoğu kez kendimi yetersiz, tereddütler içinde hissediyorum. Çıkış yolum şöyle: Bu boşluğun kaynağının cinsellikle ilgili nedenleri varmış gibi yapıyorum. Bunu söylerken bir yandan da Traudel'i yine sıkıştıramayacağımı biliyorum. Yapacak olsam benim gibi kültürlü bir adamın böylesi basit zevklerin peşinden koşacağına inanamadığını söyler.

Mürver çalılarının arasında saklandığım yerden çıkıp şirket arabasına doğru yürüyorum. Traudel benim kültürümü abartıyor. Doktor unvanı almış olmam gözünü kamaştırıyor, oysa ona defalarca, etrafta benim gibi bir sürü hiçbir işe yaramayan uzman olduğunu anlatmaya çalıştım. Bu insanlar fazlasıyla uzun süren bir eğitimden sonra bir de tuhaf birtakım bilgi kırıntılarının üstüne atlayıp bu konuda doktora yapmaya kalkarlar. Üniversiteler ne kadar isteseler de yakalarını bu tür sönük fanatiklerden kurtaramaz. Benim doktora hocam o zamanlar beni şakayla karışık uyarmıştı: Bu tür eğitim düşkünleri (bununla benim doktoramı kastediyordu) bizim koşullarımızda hiçbir işe yaramıyor artık. Ama ne de olsa ben kendi eğitim düşkünlüğümle (bugün olsa bu cevabı yapıştırırdım) büyük bir çamaşırhanenin yöneticisi olmayı başardım. Böylesi salakça düşünceler, içinde bulunduğum çaresizlik duygusunun arttığını ele veriyor. İşin aslına bakılırsa ben de eğitimiyle gözü kamaşmış o bir sürü insandan biriyim. Gadamer'in *Hakikat ve Yöntem*'ini, Wittgenstein'ın *Felsefi Soruşturmalar*'ını okuduğum için, benim de o kitaplarla aynı seviyede düşünebildiğim inancındayım. Özel olduğum duygusu içimde ölçüsüz biçimde kabarıyor. Kendi karanlığımdan aşağı inmem yıllar alacak. Yaşamın böyle tuhaf yollara sapmasına karşıyım! Kırmızı ışıkların birinde aracı durduruyorum. Sağ kolda kirli bir çimenlik uzanıyor. Ortalıkta tavşanlar, ördekler ve sincaplar

koşuşturup duruyor. İnsanlar için hiç davetkâr olmayan bir yerin bunca hayvanı çekmesi ne tuhaf. Özellikle şişman insanlar gibi sağa sola sallanarak yürüyen kargalar hoşuma gidiyor. Arabayı yeniden sürmeye başlarken, Traudel'in vajinasına bebek yağı damlattığı sıralarda (aman Tanrım bebek yağı) hamile kalmak istediği ama ben bu işin sadece benim hayal ettiğim şekilde olacağından emin olduğum için farkına bile varmadığım geldi aklıma. Bu kadar geç anlayıp, bu kadar gülünesi olduğum için kendimden nasıl da nefret ediyorum. Herhalde önümde bir bebek arabası iterek dolaşmama az kalmıştı. Şirket arabasını işe ertesi gün götürebilirim. Eve altı buçuğa doğru varıyorum. Evin girişinde günlerdir eski bir televizyon duruyor. İnsanların kurtulmak istedikleri eşyaları oraya buraya bırakmaları artık moda oldu. Televizyonu alıp dışarı çöpe taşıyorum. Traudel yediye doğru eve giriyor. Yorgun olduğu belli ama enerjisiz değil. Akşam yemeğinde bana uzun uzun evli ve alkolik olan bir banka müşterisine nasıl tüketim kredisi vermeyi reddetmek zorunda kaldığını anlatıyor. Ben de ona iki servis sürücüsünü izlediğimi anlatsam mı diye düşünüyorum ama o sırada Traudel şarap bardağını alıp üstündekileri çıkarıyor ve iç çamaşırlarıyla televizyonun karşısına geçiyor. "Umarım bu akşam çok zeki olamayacağım için bana kızmazsın" diyor. Peter Maffay ekranda belirip şarkılarını söylemeye başlarken ikimiz de gülüyoruz. Televizyonun bu eğlence makinesi bana berberimi hatırlatıyor. O da o kadar istediği halde dükkânına gelen müşterilerini eğlendiremiyor bir türlü. Ama berberim de televizyon da beceriksizliklerini sürdürüyor. O yüzden berberimle aramda kocaman bir yalnızlık var. Traudel'in neşeli aşağılamaları olmasa aynı yalnızlık o anda da ortaya çıkacaktı. Traudel'in oturduğu koltuğun yanına ben de bir koltuk çekip şarap kadehimi alıyorum. Gülünç aşağılamalarla kendimizi yenilemeye kararlıyız. Yirmi dakika sonra

Traudel'in koltuğunun önüne çöküp sağ elimi külotunun içine uzatıyorum. Traudel'in televizyonu kapamasını bekliyorum ama o bitkin haliyle yalnızca gözlerini kapıyor. Onu koltuğun önüne doğru çekiyorum, külotu yere değene kadar aşağı çekip bacaklarını ayırıyorum. Kendi aramızda bu tür bir cinsel ilişkiye *ziyaret* diyoruz biz. Bu tür ziyaretler kısa ya da uzun sürebilir, doğal yoldan bir sona varabileceği gibi hiçbir şey de olmayabilir. Ama ne olursa olsun, bunlar anlık yalnızlığımızı gidermeye ve bir türlü nedenini anlamadığımız eksiklik duygusunu zayıflatmaya yarıyor. Bu ziyaretlerden sonra aramızda hey şeyin daha iyi gittiğini, sonrasında birbirimize karşı çok daha sevecen olmamızdan anlıyoruz. Ama bu kez bir hata yapıyorum. Traudel'in oturduğu koltuğun minderinin arasında her zaman olduğu gibi bir prezervatif bulup, paketini açıp takıyorum. O anda Traudel hakarete uğramışçasına bacaklarını kapatıp, gözlerini açıyor ve anlamaz gözlerle bana bakıyor. Çocuksuz bir gelecek hayalimden vazgeçmeye niyetli olmadığım için, bütün gücümü kullanıp Traudel'in kapalı duran bacakların aralamaya girişiyorum. Bu bizi suskunlaştıran ve keyfimizi kaçıran bir irade savaşına dönüyor. Az daha Traudel'in içine girmeye başaracakken, can havliyle yanında duran televizyon dergisini kapıp bana vuruyor. Abartılacak kadar sert vurmasa da ciddi ciddi kafama yapıştırıyor dergiyi. Traudel'i bırakıp prezervatifi çıkarıyorum. Sonra da fanilamı ve külotumu giyip mutfağa gidiyorum. Ne yapacağımı bilemeden pencerenin dibine oturup sokağa bakınıyorum. Hava neredeyse hâlâ aydınlık. Son sıralarda çöpleri karıştırıp boş şişe toplayan yoksul adamlar belirmeye başladı. Onlardan birine bakıyorum, hiç utanması olmadığı besbelli. Elinde kauçuk eldivenler var ve insanın içini ezen bir titizlikle çöp bidonlarının içini inceliyor. Yan taraftaki oturma odasından bir Amerikan aşk filminin sesleri duyuluyor. Karşı binadan genç bir kadın

taşınıyor. Önce bir kucak dolusu klasörü dışarıya, evin önünde duran Opel'ine taşıyor. Sonra kolilerce ayakkabı, ev eşyası, oturma odasında duran ıvır zıvır. Erkek arkadaşı pencerelerden birinin gerisinde durup, sevgilisinin gidişini seyrediyor. Tepesinde bir abajur yanıyor, yanında ise bir çamaşır kurutma makinesi var. Kadın sonra elbiselerini taşıyor dışarı. Ne çok elbisesi var; hepsi temizleyiciden yeni gelmiş, üstlerine naylon torbalar geçirilmiş, hepsi elbise askılarına takılı, Opel'in diplerine yerleştiriliyor. Kadın son olarak (havada uçuşan sarı saçlarıyla) içi yine ayakkabı, dikiş malzemesi, eldiven, şapka, atkı dolu torbalar taşıyor dışarı. Onları en son olarak mutfaktan gelen yiyecekler izliyor. Boşaltma işi on beş dakika kadar sonra bitiyor. Kadın saçlarını şöyle bir savurup arabaya biniyor. Geride bıraktığı adama dönüp bakmadan gidiyor. Adam çamaşırları kurutma makinesinden çıkarıp abajuru söndürüyor. Kendimi avuntuyla isyan karışımı tuhaf bir duygu içinde buluyorum. O an içimden geçen hangi niyetin peşinden gideceğimi bilmiyorum. Zaten içimde bir niyet olup olmadığını da bilmiyorum. İnsan ölmeden çok önce ölümcüllüğün aşamalarını yaşar. Kimse o zaman yaşadıklarını anlatmak istemez. Bu bir hasta yatağının duvara doğru itilmesine benzer. Mutfağı ve mutfak penceresini bırakıp, yatak odasına gidiyorum ve yatağa uzanıyorum. Işığı söndürüyorum, uyumak istiyorum ama uykum gelmek bilmiyor.

4

Gerçi ben bir yöneticiyim ama şimdiki gibi reklam kampanyası yaptığımız dönemlerde aynı zamanda, hadi yaptığım işi dolandırmadan söyleyeyim bir temsilci, kapı kapı dolaşan bir satıcı olmak gerekiyor. Temsilci dediğinin de malını ya da (bizim durumumuzda) yaptığı teklifi abartarak övmesi lazım. Ama bana bu dünyada uzak olan bir şey varsa, o da bu şekilde konuşmak. Bu günlerde o iki sürücü Wrede ve Ehrlicher hakkında yazdığım raporu Eigendorff'un sekreterliğine bıraktım. Eigendorff'un nasıl tepki vereceğini çok merak ediyorum, yok etmiyorum. İki olasılık var: Uyarı ya da işten çıkarma. Şu anda yine şirket arabamda oturmuş, önümüzdeki birkaç günün programı olan rotama başlıyorum: Teklif götürdüğümüz otuz kadar orta büyüklükte oteli ziyaret edeceğim. Bunlar, Rhein-Mein Bölgesi'nde (Fuar alanı havaalanı Opel fabrikası Hoechst kimya fabrikası, petrol

arıtma tesisi ve nükleer santral arasında kalan bölge), çok sayıda müşteri çeken oteller yeterli olmadığı için sert rekabet koşulları altında olmayan özel şahıslara ait oteller. Otel zincirlerine teklif götürmenin bir anlamı yok çünkü onların ya kendi çamaşırhaneleri var ya da çamaşırhane zincirlerinin elindeler.

Teklif götürdüğümüz otellerden bir teki bile teklifimize cevap vermedi. Bu da benim hepsinin lobisine gidip ezberlediğim o cümleleri sıralamam anlamına geliyor. Üç gündür yollardayım ve şu ana kadar otuz otelden sadece dördü Büyük Çamaşırhane Eigendorff'u denemeye hazır olduğunu belirtti. Bu çok fazla sayılmaz. Bu sabah dört otelle görüştüm ve dördünde de başarısız oldum. Bu yüzden insanı darmadağın eden bu olaylara bağlı olarak bir gerginlik hissediyorum. Şu anda arabamı havaalanı yakınlarındaki Sunshine Hotel'in önüne park ediyorum. Orada yaşanacak olanları amacım açısından son derece uygunsuz olarak tanımlamak durumundayım. Hayatta ansızın durup içinden altmış kadar emeklinin çıktığı bir otobüs kadar sarsan bir şey olamaz. Uzayıp giden bu sahne gözlerimin önünde yaşanıyor. Emekliler, benim de gidip verdiğimiz teklifin kaderi hakkında bilgi alacağım otele doğru ilerliyorlar. Arabanın kapısını kilitleyip otel girişine doğru gidiyorum. Yani emeklilerin arasına karışmam gerekiyor, bu da beni emeklilerden biri gibi yapıyor. Eğer bugün başarısız olmasaydım, arkamı döner başka bir yere giderdim. Ama şu anda bu acil çıkışı kullanmam mümkün değil. İçimi burada yaşanan her şeyin rezilliğiyle karışan gerçekliğe karşı bir nefret kaplıyor.

Neyse ki lobiye girer girmez otel müdürü Bayan Loibl'le karşılaşıyorum. Ama daha ezberlediğim cümleleri sıralamaya fırsat bulamadan kadın bana otel girişinde dolanan emekliler gösterip bir yere oturmamı ve yarım saat sonra yeniden denememi söylüyor. Onlar Göttingen'den Tenerife'ye uça-

cakken uçuşları ertesi güne ertelenmiş bir yolcu grubuymuş. Uçak şirketleri yolcularına tazminat olarak bu oteli ayarlamış. Emeklilerin bu kadar keyifli olmalarının sebebi de buymuş. İster Tenerife olsun isterse Rhein-Mein, bedava olduktan sonra fark etmiyor. Art arda yutkunuyorum ve bu sırada bu yabancı şeylerin gözümü bu kadar korkutmasının ne kadar aşağılayıcı olduğunu düşünüyorum. Gerçekten de neredeyse yarı yarıya felç olmuş gibiyim. Farklı yönlere doğru dağılan emekli sürülerini izliyorum. Büyük bir grup tiksindirici bir mutlulukla büfeye yönelirken, diğerleri asansörleri ve tuvaletleri arıyor. Benden duruma uymam ve elime yeniden bir fırsat geçene kadar orada beklemem isteniyor. Kendi kendimi, Bayan Loibl'in emeklileri yerlerine yerleştirdikten sonra bitkin olacağı ve o zaman da karşıma huzurlu biri olarak çıkacağına inandırıyorum. Seni temelden reddetmiş değiller, yalnızca özel bir durumla karşı karşıyasın. Hatta seni hiç reddetmemişler, sadece sıranı geriye almışlar. Kendimi böyle avutup oradaki kafeye gidiyorum, çantamı taburelerden birine bırakıp genç bir hanımdan sütlü kahve ve haşhaş tohumlu koca bir dilim kek istiyorum. Aklımdan geçenlere bakınca, kafamı kurcalayan şeyin benim temel meselem, yani dışlanmışlık duygusu olduğunu fark ediyorum. Bu sorunun ansızın ortaya çıkmasının suçlusu hiç kuşkusuz bu emekliler. Bu işgalciler ortaya çıkmasa, kendimi harika hissedecektim. Müdür hanımla oturup ona şirketimizin uygun teklifini anlatacaktım. Ama dikkatimi emeklilerden ayıramadığımı fark ediyorum. Şu anda on beş kadarı, koca gövdesiyle resepsiyonun önünde yanlamasına uzanmış uyuyan bir köpeğin çevresinde duruyor. Tam o anda yarı uykulu köpeğin hapşırması emeklileri eğlendiriyor. Şişman bir kadın, "Tıpkı kocam gibi hapşırıyor" diyor. Kahkahalar köpeği uyandırıyor. Köpek şaşkınlık içinde uyanıp tam bir köpek çaresizliğinde kendisini seyredenlere bakıyor. Bu in-

sanlar huzurunu kaçırmış olsa da ne bir saldırganlık gösteriyor ne de havlıyor. Sadece arkasını dönüp resepsiyonun yanındaki muhtemelen mutfak olan odada gözden kayboluyor. Genellikle bu tür gözlemler içimdeki dışlanmışlık duygusunun zayıflamasına ya da biçim değiştirmesine yarar. Rahatsız edilen biriyle (bu biri köpek de olabilir) özdeşleşme sonucunda, tek tek bir kenara itilmişler, benim de ansızız bir parçası haline geldiğim bir gizli kulübe dönüşür. Ama şimdi köpek emeklilerle girdiği mücadeleyi kaybedip gözden kaybolunca içimde beliren aidiyet duygusu değil, içimde köpeğin şekline giriyorum ve yerimden olacağımdan korkuyorum. Havlayabilecek olsam şu anda havlardım, çevreme tıslar hatta tehditkâr intikam sesleri çıkarırdım ama bunlar bana göre şeyler değil. Haşhaş tohumlu kekim önümde, çatalım elimde titrerken, tekerlekli sandalyesinde lobide bir yerden bir yere götürülen bir engelliyi izliyorum. Hemen yakınlarımda çocuğuyla oturan bir baba dikkatimi çekiyor. Çocuk makarna söylemiş ama garson makarnayı getirince çocuk bu kez etli patates köftesi istiyor. Çocuğun babası, "Makarna istedin, lütfen ye şimdi makarnanı" diyor. Çocuk, "Ama annem evde etli patates köftesi yaptı" diyor. "Ama evde değiliz" diyor babası, "ve sen makarna ısmarladın". Çocuk sıraya uzanıp hiçbir şey yemiyor. Adam çocuğunun makarna tabağını önüne çekip yemeğe başlıyor.

Tam o esnada dirseğimle çarpıp haşhaş tohumlu kekimi ve tabağı yere düşürüyorum. Tabağın içindekiler yere çarpınca kek paramparça oluyor. Nispeten büyük bir kek parçası otel lobisinde yuvarlanıyor. Az öncesine kadar köpeğe bakan emekliler bu kez bana dönüyor. Kek parçalarıyla benim aramda gidip gelen bakışlarına katlanamıyorum. Dikkat etmem gerek, daha öncekilere göre daha gerçekçi gelen bir delilik dalgası yaklaşıyor. Ne zaman kendimi yabancılığın ve dışlanmışlığın tehdidi altında hissetsem, (normal olarak) beni teh-

dit eden olayın çok eskilerde kaldığını hayal ederim. Şansım yaver giderse, o günlerdeki karışıklığı düşünür gülerim. Bu şekilde, kafamı o an için meşgul eden bir olayı çok eski bir olaya dönüştürmeyi çok kez becerdim. Ama bu kez, bu dönüşümü beceremiyorum. Otelin dışında içi dolu cam konteynerini boşaltan aracın sesi hoşuma gidiyor. Kırılan camlar yağmur gibi bir römorka boşalıyor. Dünyayı bir duvara fırlatsam çıkan ses böyle olurdu muhtemelen. Hiçbir şey olmuyor. Kırılan camların sesi yardım etmiyor bana. Genç bir kadın uzun uzun bana bakıyor. Titremesine bakınca benden bir şey istemediğini, onun kendi gerginliğini yaşadığını görüyorum. Az önce patates köftesiyle et isteyen çocuk sonuç olarak makarnasını yemek istiyor ama babası, "ben makarnayı şimdi bitirdim" diyor. Hiçbir sonuca varmayan bu akış bana çok tanıdık geliyor. Yere düşürdüğüm kekin parçalarını elle toplayıp, geri kalan kırıntılar için resepsiyondan da bir süpürgeyle faraş istesem, içinde bulunduğum bu korkunç durumu sonlandırabilirim. Ama içimde çatışma isteyen bir girdap var. Benden beklenen her şeyi yapmayacağımı gösterme dürtüsü var içimde. O anda olanlar oluyor. Oturduğum bar taburesinde aşağı kayıp yerdeki kek parçalarını eziyorum. Dehşet içinde bana bakan emeklilerin ve birkaç otel görevlisinin bakışlarını hissediyorum üstümde. Genç bir adam resepsiyondan çıkıp bana doğru geliyor.

"Çok özür dilerim" diyorum "çok üzgünüm, temizleme giderlerini ben üstlenebilirim".

Az daha, Eigendorff çamaşırhanesinden geliyorum, şirketimiz bu tür konularda uzmandır diyecektim.

Neyse ki çenemi tutabiliyorum. Genç adam beni lobiden dışarı çıkarıyor. "Her şey yolunda mı?" diye soruyor.

"Evet" diye yanıtlıyorum.

"Bir doktor çağırayım mı?" diye soruyor.

"Hayır, hayır, teşekkür ederim" diyorum.

Neyse ki adam nüfus bilgilerimi falan istemiyor. Ucuz atlattım. Belli ki benim sebep olduğum temizlik işleminin parasını bile ödemem gerekmeyecek. Sütlü kahveyle kekin parasını da istemiyorlar. Genç adamın davranışlarından bunun bir lütuf olduğu duygusuna kapılıyorum. Benden kurtulduklarına seviniyorlar.

Hızla caddeyi geçip koca bir otoparka giriyorum. O an için şirket arabasını nereye park etmiş olduğumu bilmiyorum. Otelden çıktığıma ben de memnunum. Attığım bu geri adım beni sessizleştirip, göze çarpmaz bir hale getiriyor. Arabasının bagajını açıp, içinden önce bir somun ekmekle bıçak çıkaran bir adamı seyrediyorum. Ardından tereyağı, sosis, peynir ve bir de domates çıkarıyor. Ayakta açık bagaj kapağının önünde yiyor bunları. Arabanın içinden çıkardığı bir klasörü açıp, bir yandan ağzındakileri yutmaya çalışırken, bir yandan da beyaz sayfaların üstüne eğiliyor. Maalesef çok hızlı yiyor. İki dilim ekmeği bitirdi bile. Şimdi sıra domateste, üç ısırıkta onu da hallediyor. Dikkatimi dağıtma ihtiyacım had safhada. Ama çevremde uzun süre bakabileceğim hiçbir şey yok. Artık insanlar eskisi gibi sokaklara değil, çöp kutularına tükürüyor. Buradan olup bitenin neredeyse hepsi bu. Bir şeyler yiyen sürücü yediklerini ve klasörleri arabasına koyup basıp gidiyor. Gözümden bir iki damla yaş geliyor. Normal bir insan olarak normal bir hayata geri dönebildiğim içimi döktüğüm mutluluk gözyaşlarıdır belki bunlar. İnsan büyük bir otoparkta rahatlıkla ağlayabilir, bu kimsenin dikkatini çekmez ve kimsenin bir şey fark etmemesi insanın içine huzur verir. Aklımdan şu cümle geçiyor: Yaz, kırların üstünden geçerken güçlü ışınlarını çiçeklerin ve çayırların üstüne boşaltıyor. Eski bir kompozisyon ödevinden alınmışa benzer bir cümle! Aşağı inen merdivenlerin kenarında demir tırabzanlar var. Demir kapının üstündeki panoda, gereksiz yere alarm çalmanın cezası vardır, yazıyor. Günde

birkaç kez (şu anda da) yalnız olduğum için özür dilemek istiyorum. Oysa ben gerçek anlamda yalnız sayılmam ama yine de bu yüzden suçluluk duyuyorum. Belki yalnızlığın giderek daha fazla hoşuma gidiyor olması doğru değildir. Ama aslında herkes yalnız, hatta çevrelerindeki eşyalar bile tek başlarına, en yalnız olanlarsa park eden arabaların içine hapsedilen hayvanlar. Az önce benim indiğim merdivenlerden yukarı doğru, üniversiteden arkadaşım Dr. Gerd Angermann çıkıyor. Birbirimizi hemen hatırlıyoruz. Birkaç yıl önce neredeyse arkadaş sayılırdık. Bana dönmesiyle ben de ona dönüyorum ve sevinçle el sıkışıyoruz.

"Görmeyeli otopark bekçisi mi oldun?" diye sesleniyor.

Beni serseme çeviren ve hiç hoş olmayan bir selamlama bu. Az önce konuşmak istiyordum ama artık hiçbir şey söylemiyorum. Gerd'in omuzları biraz genişlemiş (Sağ omzu hafif kambur duran sol omzuna göre daha gelişmiş) ama yüzü aydınlık, sevimli ve insanı yüreklendirici.

"Çok zamanım yok" diyor, "gidip karımı almam gerek, gittiği bir eğitim gezisinden, Brezilya'dan dönüyor".

"Oh" diyorum, hayranlık duyarak ve biraz da imrenerek.

"Sen ne yapıyorsun?" diye soruyor.

Artık birkaç yıldır şef olsam da hâlâ Eigendorff çamaşırhanesinde (zaten biliyor) çalıştığımı söylüyorum utanç içinde. Gerd gülüyor. Doktorasını önce Wittgenstein üstüne yapmak isterken, dönüp dolaşıp Nietzsche'de karar kılmıştı. Doktora tezinin konusu "Nietzsche'de Kendinin Pedagojisi" idi, o zamanlar okumuştum.

"Ben Hessen Halk Üniversitesi'nde basın danışmanı oldum" diyor Gerd, "çok sık yolculuk yapıp, ukalaca konuşmalar yapıyorum".

"Ben de, yakınlarda bir sakinleştirme okulu kuracağım" diyorum, "insanlara hep öğrenmek isteyip bir türlü öğrenemedikleri şeyleri öğreten bir akşam okulu".

"Oh" diyor Gerd, "iyi fikirmiş".

"Bence de" diyorum, "hem çok ses getiriyor".

"Açılış ne zaman?" diye soruyor Gerd.

"Muhtemelen gelecek yılın başında" diyorum alışkın ve korkusuz bir ifadeyle. "Mesele

mekânı ne zaman alabileceğim ve belediyenin mali desteğinin ne zaman başlayacağında."

"Olacak iş değil" diyor Gerd.

Bu kez onu etkilediğimi fark edince rahatlıyorum.

"Benim şimdi gitmem gerek" diyor Gerd, "yoksa karım geliş terminalinde tek başına kalacak".

"Bir de" diyorum, "ders verecek eğitim görevlileri arıyorum, katılır mısın?"

"Hemen katılırım" diyor Gerd ve uzaklaşırken bir daha arkasına dönüp bakıyor.

"Ara beni lütfen ve belgeleri yolla" deyip bana kartvizitini uzatıyor.

"Tamam" diye bağırıyorum arkasından, o arabaların arasında gözden kaybolurken.

Söylediğim yalan beni zerre kadar rahatsız etmiyor. İçimde tuhaf şeylerle baş etmeye alışkınım. Yeni olan sadece bu şeyin bu kez dışarı çıkmış olmasıydı, hem de eski üniversite arkadaşım Dr. Gerd Angermann'ın yanında. Bu mesele ileride başıma iş açacak olursa, öğrenci şakasıydı deyip işin içinden çıkabilirim.

Öğle vakti olmak üzere. Otopark bekçisinin kulübesinin yakınlarında şirket arabamı buluyorum. Günün ilk yorgunluğunu alt etmeye çalışırken, acaba hemen şirkete geri dönsem mi diye geçiriyorum aklımdan. Evet ya... şirket. Derken bir otel ziyareti daha yapmaya karar veriyorum. Beni neyin yorduğunu biliyorum. İsteksizlik, konuşmalar, dün içtiğim içki, Otel Rheintraube'de yaşadığım şaşkınlık artık Wiesbaden'e doğru yaklaşık on iki kilometre uzağımda. Rahatça arabada

oturuyorum, içinde zor bir iş gününü geride bırakmış olmanın duygusu var. Yine insanların (kendimin) sadece günün ilk yarısı için yeterince gücü olduğunu fark ediyorum. İmkânım olsa, "yarım gün yaşama" projesini icat ederdim. Günün ikinci yarısında herkesin günün ilk yarısının yorgunluğunu atma hakkı olmalı. Bu ütopya hakkında bir iki dakika düşünmek bile yüreğimi ısıtıyor. Otoyolda karşıdan bana doğru gelen diğer sürücülerin yüzlerine bakıyorum. Hotel Rheintraube otobandaki Wallau çıkışı hizasında. İnci gibi dizilmiş, tepe boyunca sıralanmış asma kütüklerini gördüğüm sırada içimi bir korku kaplıyor. Gerd'in beni otopark bekçisi sanarak onurumu iki paralık etmesinin gecikmiş korkusu bu. Böyle herkesin başına gelebilecek sıradan bir aşağılamanın beni bu kadar etkilemesine şaşıyorum. Bitmek bilmeyen bir korku içinde yaşıyorum sanki. Bu sürekli korkumun kaynağı, her şeye hazır olma isteğim. Sanki bütün korkular önceden karşıma çıkmış, sanki bütün korkuları yaşamışım da artık her biri için tek tek korkmama gerek kalmamış gibi davranıyorum kendime. Bu yüzden de korkutulduğum zaman artık hemen hemen hiç korkmuyorum ama (şimdi olduğu gibi) birinin beni korkuttuğunu sonradan fark ediyorum. Böylece bir batıp çıkan korkular dizisinde yaşıyorum. Üstüne üstlük, kişisel korkularımın birbirine çok benzediğini de fark ettim. Hepsi küçük düşmeyle ilgili. Ama öte yandan birbirine benzemelerinin, kısa sürede yok olmaları gibi bir faydası da var. Bu sefer de öyle oluyor. Gerd'in sözlerinin yarattığı korku usulca azalıyor.

Rheihtraube Otelinin lobisi geniş ve ferah. Günübirlik müşteriler çoktan gitmişler bile ama giriş holü yine de siyah takım elbiseli genç erkekler ve yine siyah kostüm, beyaz bluz giymiş genç kadınlarla kaynıyor. Lobinin sol tarafında uzun bir büfe uzanıyor. Yanlış günü seçmişim sanırım, burada toplantı gibi bir şey var. Katılımcıların ellerindeki kırmızı

beyaz çizgili dosyalara bakılırsa toplantının Avusturya'yla ilgili olması gerek. Orta yaşlarda sevimli ve tombul bir kadın bana gelip seyahat şirketinin uzmanlarından olup olmadığımı soruyor.

Hayır deyip, ezberlediğim konuşmamı yapıyorum. Şansım varmış. O sırada otel müdürü Bayan Bechtle oradan geçiyormuş, hemen benimle konuşmaya başlıyor. Şu anda çalıştıkları çamaşırhaneden memnun değillermiş. Yıkanmaya giden çamaşırlar sıklıkla karışıyormuş, teslim günlerine de güven olmuyormuş. Bayan Bechtle benimle resepsiyonun arkasına geçip oturmam için bana bir yer gösteriyor. Bana kaç kez başka otellerin yatak takımlarının kendilerininkilerin arasına karıştığını ve artık çamaşırhaneden yakınmanın bir anlamının olmadığını anlatıyor. Çamaşırhanedekiler bu tür şikâyetler karşısında ölmüş gibi yapıyorlarmış, "Tam bir geri zekâlı gibi davranıyorlar, anlıyor musunuz?" diyor, "Umarım siz öyle ölmüş gibi yapmazsınız".

Bayan Bechtle'nin son sözlerine birlikte gülmek biraz kederlendiriyor, bu hayatın üstesinden gelebilmek içim kim bilir kaç kez ölü taklidi yapmıştım, hatta ölü taklidi yapmanın temel yaşam ilkelerimden biri olduğunu bile söyleyebilirim. Tabii bu konuda ağzımdan tek bir sözcük çıkmıyor, şakasını bile yapmıyorum. Sadece teklifimizi sunuyorum ve Bayan Bechtle de kabul ediyor. Gelecek hafta içinde çamaşırların alınacağı ilk günü saptıyoruz. Böylece sohbetimizin işle ilgili bölümü sona eriyor. Belki biraz abartılı bir heyecanla teşekkür edip, düş kırıklığına uğramayacağı güvencesi falan veriyorum. O anda büyük bir salona açılan iki kanatlı büyük bir kapı aralanıyor ve içinde yüz elli kadar neşeli erkek ve kadın çıkıyor. Bayan Bechtle'nin söylediğine göre bunlar Avusturya Turizm Birliği tarafından Avusturya'yı bir tatil ülkesi olarak tanıtmaları için davet edilmiş seyahat şirketi yöneticileri ve bölüm şefleriymiş. Bu beylere ve ha-

nımlara armağan deri kaplı yazı takımlarının yanı sıra, ellerine gök mavisi bir torba içinde Avusturya'nın tatil yörelerini gösteren broşürler tutuşturulmuş. Kapıdan çıkanlar büfenin ve ellerinde şampanya ve portakal suyuyla servis bölümünden çıkan garsonların çevresine üşüşüyor. Ben de bu neşeli insanlarla birlikte büfe kuyruğuna giriyorum, o anda fark ediyorum ki büfenin üstünde TİROL KÖY YEMEKLERİ yazılı. Seyahat acentesi çalışanları bayılıyor. Çok güzel beyaz köy ekmeği, Alp yaylalarında yetişen sığırların sütünden yapılan yayla peyniri, bira peyniri, Tirollerin yayla jambonu, yine Tirol keçi peyniri, Tirol salatalığı. Elindeki yazı takımını âşık olmuş gibi sol yanağına bastıran, soluk benizli bir seyahat şirketi çalışanı olan çok genç bir kadını izliyorum. İncecik bluzunun altından, bana Traudel'in omuzlarını anımsatan omuzları görülüyor.

Kimsenin bana bir şey sorduğu, bir şey istediği yok. Ben yarım dilim köy ekmeğiyle Tirol jambonunu yerken, daha şimdiden gelecek hafta sonunun mutluluğunu yaşıyorum. Traudel'le birlikte geç saatlere kadar yatakta kalıp, şehirdeki bir festivale mi gitsek, yoksa Traudel'in iş arkadaşlarının düzenlediği mangal partisine ya da Ürdün restoranındaki göbek dansına mı gitsek diye kafa yoracağız. Sonunda ay ışığı altında parlayan Main Nehri'nin kıyısında yürüyüşe çıkabilir ya da sanat filmleri gösteren bir sinemada çok ender oynatılan eski bir Amerikan polisiyesi izleyebiliriz. Muhtemelen bunlardan hiçbiri olmayacak. Traudel bana çocukluğunu anlatacak, bense ona iyice sokulup memelerine bakacağım. Yıllarca Traudel'in memelerine bakmaktan bir şey olmayacağına inandım. Onu, memelerinden dolayı şehvete kapılacak ve vücudunun çekiciliğiyle coşabilecek kadar fazla uzun zamandır tanıyorum. Buna karşılık çok daha temelde bir şeyler oluyor: Giderek güçlenen bir aidiyet duygusu. Traudel'in memeleri ve ben, birbirimize aitiz. Bu aidiyet

duygusu yıllarca onlara bakmanın gizeminden kaynaklanıyor. Sonra da kendi kendime anlamsız sorular soruyorum, sözgelimi acaba Traudel'in memelerini bir çiçek buketi gibi sarılıp sarmalanmış halde bir bluz dekoltesinin içinde ya da bir Bavyera dirndlinin* içinde mi daha çok seviyorum, yoksa yatakta çırılçıplak, Traudel'in hareketleriyle sağa sola salınırken mi? Adresimi sorduklarında, ben Traudel'in memelerinin kiracısıyım, diyebilirim. Toplantıdan çıkanlar yavaş yavaş sağa sola dağılıyor. Çoğu ellerindeki gök mavisi torbayı ya çöpe atmış ya da bir yere bırakıvermiş. Torbalardan birini alıp, acaba gelecek zor günler için bütün bir Tirol jambonuna kalk gidelim desem mi diye düşünüyorum. Zor günlerin geleceği kesin. İki dakika düşünebilmek için kenara çekiliyorum. Gelecekte karşıma çıkabilecek bir yoksulluğun neden böyle zaman zaman içimi sarstığını bilmiyorum. Günler kesinlikle çok uzun sürüyor. Bu uzayan saatlerde insanın aklına bir sürü saçma sapan fikir üşüşüyor. Aklıma yine "Yarım gün yaşam" projem geliyor. Bu proje şu anda gerçek olsaydı, arkama yaslanıp öğleden önce zihnime üşüşen aptalca fikirlere dönüp bakabilirdim. Bunun yerine içimde tomurcuklanan bu tehlikeli planı zorla bastırıp, yumuşacık bir jambon kıvamında kendime, sen hiçbir zaman bütün bir Tirol jambonu istemedin, demek zorundayım. Büfe boşaldıkça boşalıyor. Uzun masanın yanına yaklaşıp çeşit çeşit Tirol jambonunu inceliyorum, neyse ki içinde hiç şehvet duygusu yok. Çocukluk hayalim geliyor aklıma, o zamanlarda yolda hiç kimseyle konuşmayan bir tavşan olup hayatın içinde hoplaya zıplaya ilerlemek isterdim. Yoksa gözümden yaşlar mı akacak? Yaşamak için gerek duyduğum birazcık özgürlüğü melankolimin içinde buluyorum. Bir dakika kadar daha büfenin önünde kalıp, otelden ayrılıyorum. Ne bir jambon

* Dirndl, özellikle Almanya'nın Bavyera eyaleti ve Avusturya'da kadınlar tarafından giyilen, üstü dar altı geniş olan geleneksel elbise. (y.h.n.)

ne naylon torba ne de gözyaşları var. Müdür Bechtle beni görüp el sallıyor, duygulanıp ben de ona el sallıyorum. Mazbut küçük burjuva giysileri içinde bankacı kılıklı kadın otelin dışında, otelin içindekine göre çok daha fazla hoşuma gidiyor. Kadınlardan birinin diğerine, ağzının çok küçük olduğunu söylediğini duyuyorum. Ne için çok küçük, diye sormak geliyor içimden, ama kendime hâkim oluyorum.

5

Bu akşam Traudel'le tiyatroya gidiyoruz. Eugene O'Neill adında Amerikalı bir yazarın *Uzun Bir Geceye Yolculuk* adlı oyununu izleyeceğiz. Traudel günlerdir sevinç içinde, benim beklentim ise hayli sınırlı. Traudel birkaç yıldır Amerikan yazarlarının (Tennessee Williams, Arthur Miller, Edward Albee gibi) ağır aile dramlarına bayılıyor, bense gençliğimde doyana kadar seyretmiştim o oyunları. O'Neill'ın bu oyununu öğrenciliğimde, yirmili yaşların ortalarındayken izlemiştim. (Basitleştirerek söyleyecek olursam) Onun metinlerinde hep aynı konu işlenir: Bir baba, bir koca ya da bir oğul aşırı alkol, çok fazla kadın ya da çok sayıda başarısızlık sonucunda doğru yoldan ayrılıp, ailesiyle birlikte felakete sürüklenir. Ama yine de bu akşama seviniyorum, sevinmemin bir sebebi de istemesek de tiyatroya gitme alışkanlığını yitirmiş olmamız

ve bir de nihayet birlikte olağanüstü bir akşam geçirecek olmamız.

Tiyatrodan sonra yemeğe gideceğiz, iyi lokantalardan birinde yer ayırttık. Gişeye gidip önceden ayırttığımız biletleri alıyorum. Traudel maalesef iş saatlerinin son dakikasına kadar bankasında çalışmak zorunda. Yolda trafik olmazsa tam yedi buçukta tiyatronun fuayesinde olur. Oyun sekizde başlıyor, şimdiyse saat daha altı buçuk. Program kitapçığını mı okusam, yoksa tiyatronun barına gidip bir şarap mı içsem diye geçiriyorum aklımdan. Ama artık program kitapçıklarına tahammülüm kalmadı. İçlerindeki makaleleri, bu akşam seyredeceğimiz oyun gibi uzun süredir biliyorum. Tiyatronun barına şöyle bir göz atıp geri dönüyorum. Uzun bar tezgâhında, küçük burjuva oldukları her hallerinden belli olan, şık giysilerini giymiş beyler ve hanımlar oturuyor. Traudel de mutlaka güzel bir şeyler giymiş olacaktır. İşten sonra eve gidip üstünü değişecek. Benim Traudel'in akşam gardırobuna karışmam, onunsa benim gündelik paçavralarımla dalga geçmesi yasak. Bu konuda anlaştık ve böylece idare ediyoruz.

Tiyatronun yakınlarındaki yan sokaklardan birinde köpeğini tarayan küçük bir kız çocuğu görüyorum. Köpek sakince durup, çevresinde cıvıldayan serçelere bakıyor. Serçeler, kızın taraktan çekip attığı küçük yağlı yün topaklarını bekliyor. Yere düşer düşmez üstüne atlayıp gagalarında topakla uçup gidiyorlar, yuva yapmak için kullanıyorlar herhalde bunları. Orada biraz oturmak isterdim ama ne bir bank var ne de oturacak başka bir yer. Kız, köpeği güzelleştirmesinin hoşuma gittiğini fark etmiş olacak, benim için bir daha tarıyor hayvanı. Doğruyu söylemek gerekirse kızın bu gösterisi benim için yeterli bir akşam programı sayılır. Ama yarım saat sonra Traudel'i görünce yine eskiden olduğu gibi hayran kalıyorum. O kadar güzel ki. Onu şöyle bir görmem

bile içimde arzuyla bir şeylerin kıpırdamasına neden oluyor. Derin dekolteli, kumaştan yapılma, arkasından dolanıp önden bağlanan kalın kemerli yeni bir ipek elbise giymiş. Tabii ki ona O'Neill'ın oyununu daha önce gördüğümü söyleyemem. Yoksa Traudel yine her zamanki olumsuzluğumu sergilediğimi söyler ve akşam daha başlamadan mahvolur. Çenemi tutup seyrettiğim oyuna bir daha katlanıyorum. Ama o sırada tiyatroda tuhaf bir değişim yaşanıyor. Ana karakterin mızmızlıklarını giderek artan bir ilgiyle izlerken, babamın benzer söylenmelerini anımsıyorum. Tıpkı tiyatro kahramanı gibi, o da seçtiği hayatla barışık değildi. Babam da bir işe, bir eve, bir eşe ve çocuklara sahip olmanın altından kalkamamıştı. Sanırım erkeklerin çoğu bir aileleri olduğunu anlamıyor. Onların çilesi bir kadına âşık olmakla başlıyor. Bu çile onlara aynı zamanda keyif ve tatmin de sunduğu için, onu bir yere kadar anlayabiliyorlar. Daha sonra da âşık oldukları o kadınla evleniyorlar. Tümüyle sorunsuz olmasa da bunu da anlamayı başarıyor erkekler. Derken, kadının iki ya da daha fazla çocuğu oluyor. Erkekler artık bu süreci kavrayamıyor. Çünkü artık bir masanın çevresinde dört ya da beş kişi oturup, akşam yemeğini bu kalabalıkla birlikte yemeye başlıyorlar. Çocuklar adama bir süre sonra baba demeye başlıyor, adam bunu garipsiyor. Bunun üstüne erkekler karılarını suçlamaya ve çocuklarını korkutmaya başlıyor. Piyesin ana kahramanı giderek daha fazla konuşup, daha fazla içiyor ve ailesini daha az anlıyor. Onu izleyip dinlerken, günün birinde, ana babamın evlenmeden önce ne kadar mutlu olduklarını fark ettiğim o anı hatırlıyorum. O sırada on üç yaşındaydım ve annemle eski aile fotoğraflarına bakıyorduk. Düğününden önce annemle babam, bira çadırlarında, bahçe lokallerinde oturup birbirlerine geleceğe karşı umut dolu gözlere bakan ve gülen genç insanlarmış. Onlar da hemen herkes gibi güçlerini abartıp, evlenmiş ve çocuk yap-

mış. Daha sonraki fotoğraflarda yüzlerinde sıkıntılı ve ezilmiş bir ifade var. Eski aile albümlerine bakarken birdenbire anne babamın mutluluğu (iki kişinin paylaştığı kanaatkârlık) ve yeni bir özgürlüğü (evlilik) uzlaştırma çabasını, hiçbir zaman son bulmayan bir kederle ödemek zorunda kaldıklarını fark ediyorum. O anda bu, eski olmakla birlikte olağanüstü tiyatro eseri yalnızca annemle babamın değil, benim hayatıma da dokunuyor. Bir an için Traudel'in sadece bir çocuk istemediği zihnimde kesinlik kazanıyor, en az iki hatta muhtemelen üç çocuk istiyordur. Karanlık bir yerde oturduğum, konuşmak zorunda olmadığım için mutluyum. Olup biten hiçbir şey yok. Traudel'le birlikte bir tiyatrodayım, ama kötücül bir yazgının geleceği sinsi sinsi işliyor içime. Belli ki Traudel'e küçük bir banka yöneticiliğinden gına geldi artık, mutluluğu yaşayabileceği yeni bir alan arıyor. Hayatını geri kazanabilmek için, yeni ve güçlü tatlara, çocuklara ihtiyacı var. İki saniye sonra, içimi o ana kadar tanımadığım bir korku dalgası kaplıyor ve hemen ardından da içsel bir felç duygusu yaşıyorum. Birinin gelip beni bu korkudan kurtarması gerek. Ama tabii her zamanki gibi kimse gelmiyor. Zaten kim gelecek ki? Bir insanı felçten çekip kurtarmak kimsenin alışık olduğu bir şey değil. Arada bir yan gözle Traudel'e bakıyorum. Gözlerini kocaman açmış, dudakları kuru sahnede olanları izliyor. O sırada Jamie, yani babanın oğlu da parasını fahişelere ve alkole yatırıyor. Şu anda yeryüzünde kimsenin benim zaafımdan haberdar olmaması ne iyi. Yaşadığım şokun kaynağı Traudel'i ve beni annemle babamın yazgısının beklediğinden emin olmam. Hatta Traudel çıktığı bu mutluluk seferinden vazgeçmezse, alkole bile yönelebilirim. Ama şu anda benim için en güncel şey önümde akıp giden bu tiyatro oyunu. Bunu doğru bulmasam da korkularımdan gizli bir haz alıyorum. Her ne kadar Traudel'in niyetinde benim kişiliğime yönelik bir su-

iistimal hissetsem de içinde bulunduğu durumu anlıyorum tabii. Traudel'in benimle bir aile babası olarak yazgım hakkında konuşmuyor olması çok tipik. Bir yazgının tehdidi altında olan insan, aynı zamanda gelecek yeni durum hakkında birlikte kafa yoracağın kişi olamaz. Hiçbir zaman başka seçeneği yokmuş gibi görünmeli. Ancak o zaman olanların hepsi bir kader olabilir. Söylemekten hiçbir zaman yorgun düşmeyeceğim basitliğim içinde ben, birlikte çocuk yapmak isteyen iki insanın, günün birinde karşılıklı oturup, mutluluk hayallerini açıkça konuşacaklarını hayal etmiştim hep. Onun yerine şimdi, aşkın öngörülemezliğine uyum sağlayamayan taraf olarak benim tongaya düşürülmem gerekiyor, başka türlüsü mümkün değil çünkü.

Benim yabanıl melankolim tiyatro salonunda sessiz ve gizlice kök salıyor. Çünkü Traudel çocuk yapma isteğinde sözünü geçirecek, bundan hiç kuşkum yok. Hatta, eğer uyum sağlamazsam çocuk doğduktan sonra beni kapının önüne bile koyabilir. Gazetelerde ha bire, bir erkekten tek istediği döllenmek olan kadınların haberleri çıkıyor. Ondan sonra isterse gitsin adam. Anlamsız bir şiddetle, karanlık salonda evden yollanmak istemediğimi düşünüyorum. Kapının önüne konmuş, anne öyle istedi diye çocuğunu göremeyen bir baba olmak korkunç olur benim için. Artık önümde sürüp giden oyunla bağım iyiden iyiye koptu. Korku beni kendi karanlığına hapsetti. Kendimi şu anda batan bir tiyatronun kahramanı gibi hissediyorum, hayır, demek istediğim şu: Kendimi hiçbir zaman batmayacak olan bir tiyatro eserinin batmış ana karakteri gibi hissediyorum. Ama belli ki Traudel bu oyunda bizim kendi sorunsalımızı görmedi. En azından yüzünde bir rahatsızlık ya da sarsıntı ifadesi göremiyorum. Dördüncü sahnenin sonunda heyecanla alkışlarken, kulağıma, uzun süredir bu kadar etkileyici bir tiyatro akşamı ya-

şamadığını fısıldıyor. Kendi yaşamından memnun olan kadını bu durum daha da güzelleştiriyor. Traudel parıltılı ceketini omzuna atıp ayakta alkışlamaya devam ediyor. Oyuncular beş kez tekrar tekrar sahneye çıktıktan sonra alkışlar zayıflamaya yüz tutuyor. Yer ayırttığımız restoran tiyatrodan yürüyerek yaklaşık on dakikalık mesafede. Hava ılık, nerdeyse boğucu. Sıcaklık rayların ve parke taşlarının katran çerçevelerini öyle yumuşatmış ki, insan sanki bir halının üstünde yürüdüğünü sanıyor. Yolda Traudel aceleci bir ifadeyle, gelecekte daha sık tiyatroya gitmemiz gerektiğini söylüyor.

"Kaç kez buna karar verdik" diyorum.

"O zaman neden gitmiyoruz?"

"O kadar çok çalışıyoruz ki, öyle ansızın tiyatroya gidecek halimiz kalmıyor" diyorum, "bugün bir randevum daha çıksaydı, tiyatroya yalnız gitmek zorunda kalacaktın".

"Gitmezdim o zaman" diyor Traudel.

"Nedenmiş o?"

"Ben ancak sen benim yanımdayken ve benimle mutlu olursan gerçek anlamda mutlu olabiliyorum. Tek başımayken, Allah'ın cezası bir egoist olduğum düşüncesini zihnimden söküp atamıyorum."

Gülüyoruz.

Gizli planım, Traudel'in ansızın, anne olursa tiyatroya daha da ender gideceğini fark etmesi. Ama stratejim beni hedefe götürmüyor. Belki de doğru sözcükleri seçmeyi bilemedim.

"Ama sen Allah'ın cezası bir egoist değilsin ki" diyorum, "hem bunu sen de biliyorsun".

"Biliyorum" diyor Traudel, "ama içimde yine de bir suçluluk duygusu var"

"Sen de ne zor insansın" diyorum.

"Sen hiç bu tür çelişkiler yaşamaz mısın?"

"Hem de nasıl!" diyorum heyecanla, "Benim çelişkilerim seninkilerden de beter"

"O zaman rahatladım" diyor Traudel.

Kendi çelişkilerimize gülerek bir masa ayırttığımız restorana giriyoruz. Masaların hemen hemen hepsi dolu. Tiyatroda gördüğüm çiftlerden bazılarını burada tekrar görüyorum gibi geliyor bana. Bunlar muhtemelen orta üst sınıftan, iyi kazanan çocuksuz çiftler. Hafta içinde sıkı çalışıp, az içiyorlar, sigara kullanmıyor, ertesi sabah fit olmak için yatağa erken gidiyorlar. O tabakaya ait olmak beni rahatsız ediyor. Ampirik olarak saptanabilen bir grubun parçası olmak istemiyorum. Bir garson bizi duvarın arkasında kalan bir masaya götürüyor ve suni deri kaplı birer menü veriyor. Traudel'in keyfi yerinde, menünün sayfalarını karıştırıyor. Fiyaka akşamımızı yaşadığımız halde ikimiz de 18 avronun altındaki menülerden birini seçeceğiz. Akşamları yükselişe geçen orta sınıf üyeleri olarak bulunduğumuz ortamda dikkat çekmiyoruz. Garson bize kızarmış İtalyan ekmeğiyle bir çanak siyah zeytin getiriyor. Traudel dil balığı sarması ve rezene yahnisi söylüyor. Bense dana biftekle haşhaşlı patates kroket söylüyorum, yanına da iki bardak Bordeaux şarabı ve maden suyu. Traudel ondan bundan söz ediyor, arada bir hem bana hem çevremizdekilere gülümsüyor. Oyun hakkında belirsiz sözcüklerle ama hayranlıkla konuşuyor. Ona O'Neill'ın yıllarca ne yapması gerektiğini bilmediğini, bir sürü işe girip çıktığını ve günün birinde oyun yazarlığı alanındaki yeteneğini keşfetmese başarısız biri olup çıkacağını anlatıyorum. Traudel öyle rastgele çevreme saçıverdiğim genel kültürüme bayılıyor. Kadehlerimizi tokuşturuyoruz, beni edebiyat alanındaki bilgim ve eğlenceli olmamla övüyor. Garson siparişlerimizi getiriyor, Traudel dil balığı sarmasına bile gülümsüyor, bir zamanlar kuşkuya kapılmış olsa da şimdi doğru erkekle birlikte olduğu inan-

cında. İki küçük kız restoranın içinde koşuşturup çevreye çocuklara özgü o tatlı ter kokusunu yayıyor. Yanımızdaki masada oturan adam, hepimizin, ona göre aslında sahip olmadığımız özgürlüğümüzden söz ediyor. Adam, masasında oturan kadına, uygun fiyatlı bir ev bulmanın, daha iyi bir işe geçebilmenin, hatta kenti terk etmenin ne denli imkânsız olduğunu herkes bilir, diyor. Traudel ve ben duruma uygun bir yavaşlıkta yiyoruz yemeklerimizi. Bir o bakıyor adama bir ben, bakışlarımız, hemen yanı başımızdaki masada bu kadar yorucu özgürlük nutukları istemediğimizi anlatıyor. Kızlar midilli atları gibi hoplayıp duruyor, bir bacaklarının hep diğerinden yukarıda olması onlara zıplayan atlar havası veriyor. Yan masadaki adam devam ediyor: İnsanlar belki de elimizdeki özgürlüğün, harekete geçme değil, sadece konuşma ve hayal kurma özgürlüğü olduğunun farkında değil. Sanırım içimdeki sorun yan masadaki adama aslında hak verip bunu gizlemek zorunda kalmam. Çünkü birdenbire kendimi Traudel'e tamamen gereksiz bir şey söylemekten alıkoyamıyorum: Bir bebeğin olursa böyle rahat rahat bir restoranda oturamayız.

Traudel 'in kafası karışıyor. "Neden böyle bir şey söylüyorsun?" diye soruyor.

Maalesef kendimi tutamayıp, tehdit altındaki özgürlüğümü savunmaya kalkıyorum. "Ben sadece kimi uyumsuzluklara dikkat çekiyorum" diyorum salakça.

"Uyumsuzluk mu... ne uyumsuzluğu?"

"Evet... yani... çocuk işte" diyorum.

"Ne çocuğu?" diyor Traudel.

O an susmam ya da gelecek tatilimizden falan söz etmek gerekiyordu, onun yerine, "Belki de şube müdürü olarak yaptığın iş... Artık hoşuna gitmiyor" diyorum.

"Nereden çıkarıyorsun bunu? Tam tersine, belki seneye şehirde, çok daha fazla elemanı olan bir şubeyi devralacağım."

"Yani işinden ayrılmayacak mısın?"

"Neden ayrılayım ki?"

"Ama aynı zamanda çocuk yapmak istiyorsun, öyle değil mi?"

"Bugün artık kadınlar çocuk yüzünden hayatlarını değiştirmek zorunda değil" diyor Traudel.

"Bu" diyorum, "sadece kadın dergilerinin propagandası".

Traudel'in yüzünde anbean söyleyecek söz bulamamasının izlerini görüyorum.

Derken, "Yani" diyor ve başka bir şey söylemiyor.

Ben de bir süre susuyorum; hızlı hızlı yiyip, çok fazla içiyor, derin derin nefes alıp veriyorum.

Derken konuşmaya başlıyorum, "Annem evliliğinden bıkıp usandığı bir dönemde bir bahçe ve bir ev istiyordu, ikisi de olmayınca iki çocuk yaptı, ablamı ve beni".

"Beni ne kadar iyi analiz etmişsin sen."

"Hayır, hayır" diyorum, "annem anlattı bunları bana".

"Benim senin annenle ne ilgim var?"

"Bir açıdan ona benziyorsun" diyorum, "annem gibi senin de hayatındaki planları değiştirmenden korkuyorum".

"Akşamımı rezil ediyorsun" diyor Traudel.

Özür dilemeye çalışıyorum ama artık çok geç.

"Ahh, özür dilerim" diyorum.

"Senin öğütlerine ihtiyacım yok" diyor Traudel, "sen daha olgunlaşmamışsın".

Traudel çantasını alıp ayağa kalkıyor ve ardından masayı ve restoranı terk ediyor. Daha önce çok terk edilmiştim, ama bir restoranda yemek sırasında terk edilmek başıma hiç gelmemişti. Köşedeki kauçuk ağacının bir yaprağı düşüyor. Traudel'in yarısı yenmiş dil balığı sarmasına bakıp, bir iki yudum şarap alıyorum. Çevremdekiler bana bakıyor. Evet diye geçiriyorum aklımdan, kader kapımı çalıyor ve hiç sormadan dalıyor içeri. Traudel'in sadece eve gitmiş

olduğu ancak bir süre sonra dank ediyor kafama. Kalkışı dramatik oldu, eve gidiş her zamanki gibi sıradan olacak. Aslında beni, içimdeki yavaşlık sakinleştiriyor. Anlaşılmayanlar yavaşlığın içinde saklanır, yavaşlık anlaşılmayanların içinde. Yan masadaki adam benim durumumu kanıksamış, yine özgürlük hakkında konuşuyor ama ben onu dinlemiyorum artık. Korkunun ardından geriye kalan o tuhaf soğukluk içinde üçüncü dana bifteğini de yiyip yanında şarap içiyorum. Ter içindeki iki kız çocuğu masamın başına gelip duruyorlar. Onlara çekip gitmelerini söylemiyorum. Sonuna kadar sakin sakin yiyip sonra hesabı ödeyeceğim ve eve gideceğim. Traudel muhtemelen benim için kendisinden çok kaygılanıyordur. Garson gelip, Traudel'den artakalanları toplaması gerekip gerekmediğini soruyor. Başımı sallıyorum. Bunun üstüne garson Traudel'in yarısı boş şarap bardağını da almaya kalkıyor. Sakince, o kalsın, diyorum. Garson kısaca özür dileyip Traudel'in bardağını masaya bırakıyor. Korkup korkmadığımı düşünüyorum. Ama üstüne kafa yorabildiğim bir korku olsa bile gerçek bir korku olamaz. Önce kendi bardağımdaki şarabı bitiriyorum, ardından Traudel'in bardağındakini. Ne tuhaf, diyor korku, Traudel çekip gitti ama aslında gitmedi. Az sonra benim de gideceğim eve tek başına dönüyor. Biraz ürkütücü bir durum ama sonunda kapağı hep aynı eve atıyoruz. Hesabı isteyip ödüyorum. O iki kız masamın başında kalıp üzüntüyle arkamdan bakıyor.

Dışarıda sağımdan esen rüzgâr, ağaçları öyle bir eğiyor ki yapraklarının açık yeşil olan süt tarafları bir anlığına gözden kayboluyor ve gümüş yeşili alt yanları parıldıyor. Binaların çoğu baştan sona kapkaranlık. Pencerelerin hemen hemen hiçbirinde ışık yanmıyor. Arabalar o kadar sık park etmiş ki pantolonumun paçalarını kirletmeden aralarından geçemiyorum. Berduş bir kadın bir sürü arabanın çatısının arasından

bana bakıyor. Kutuda birasını bitirip kutuyu iki eliyle eziyor. Ön taraftan bir köpek, arkadan bir motosiklet geliyor. Köpek hiç ses çıkarmazken, motosiklet dünyanın gürültüsünü yapıyor.

6

Karşı kaldırımda Kültür İşleri Dairesi var. Oraya gitmem gerek. Aynı binada Sosyal İşler Dairesi (ikinci katta), Hukuk İşleri Dairesi (birinci katta); üçüncü katta hangisi olduğunu bilmediğim bir daire ama en üstte de Kültür İşleri Dairesi var. Dr. Heilmeier, ona derdimi anlattığım sırada telefonda söyledi bunu bana. Şaşırtıcı derecede sevimliydi, lafı hiç uzatmadan Kültür İşleri Dairesi'ni ziyaret etmemi söyledi. Az sonra yapacağım bunu zaten. Şu anda Kültür İşleri Dairesi'nin karşısındaki hayli büyük, karmakarışık, salaş bir kafede oturuyorum. İster çok gürültülü olsun, ister leş gibi koksun; ister çok çirkin, çok dar ya da göz alacak kadar cırlak olsun, her yere oturuyor insanlar. Oturup o gürültüyü dinliyor; leş gibi kokan, kirli, dar ya da cırlak şeylere bakıyorlar. Kendimi Dr. Heilmeier'i ziyaret etmeye içsel olarak hazırla-

yabilmek için yirmi dakikaya ihtiyacım var. Olaylar daha ortaya çıkmadan, deyim yerindeyse önceden yaşamak istiyorum onları. Dr. Heilmeier'le yapacağım konuşmanın yarım saat kadar süreceğini tahmin ediyorum. Sonra hemen çamaşırhaneye dönmem gerek, burada gerektiğinde birazcık uzatabildiğim öğle tatilimi geçiriyorum. Hazırlık için Kültür İşleri Dairesi'nin girişini gözlemlemek, bir şeyleri önceden hissedebilmek açısından iyi bir teknik. Gerçi buraya girip çıkan insanlar her yerdekilerden farklı değil ama ben Kültür İşleri Dairesi'ne giden bir insanın özel biri olduğuna kendimi ikna edip sakinleşiyorum. İki ceketimden iyi olanını giydim bugün. İkincisi artık öyle biçimsizleşti, öyle hırpalandı ki Traudel onunla hiçbir yere gitmememi öğütlüyor. Tombul, genç bir kadını izliyorum, kazağı biraz yukarı kaydığı için dolgun kalçaları görünüyor. Bir emekli sürüsü lokale girip masalardan biri boşalana kadar bekliyor. Onların öyle yalvarırcasına bir başına kalmışlıklarına varoluşsal bir titremeyle tepki veriyorum. Kapuçinomun yarısını bir dikişte bitiriyorum çünkü bu emeklilerin yaşadığı endişe hissi bana fazla geliyor, onları anlamıyorum da zaten. Yapmamam gerektiği halde, yan masadaki genç kadının tombul kalçalarına bakıyorum. Kemerle kazak arasında beliren o et halkasının bana, şu an hiç hatırlamak istemediğim ölmüş annemi hatırlattığını çoktan biliyorum. Kendimi "Şu anda annen için utanmamalı ya da onu kara kara düşünmemelisin" diye uyarıyorum, "Çünkü sen birazdan Kültür İşleri Dairesi'ne gideceksin. Senin şimdi yapman gereken, yeri geldiğinde hiç takılmadan patlatacağın birkaç tane şimşek gibi, kültürel açıdan etkileyici cümle bulmak". Annemin memeleriyle kalçaları arasında, çocukluğumda beni mutlu eden heybetli bir yağ kütlesi vardı. Ona dokunmama izin verir, ona sarılmamın coşkusuyla arada bir memesini tutmama hiç ses çıkarmazdı. Annemin *iki* tane memesinin olması, çocuksu bir yedekleme duygusuyla mut-

lu ederdi beni. Gerçekten de çocukken annemin memelerinin *bana* ait olduğunu düşünürdüm. Annemin gün içinde defalarca elini yakasından içeri sokup kaymış memesini yine düzenli bir şekilde sutyenine yerleştirdiğini görmek beni sakinleştirir, bir an için bütün kaygılardan uzaklaştırırdı. Ona baktığımı görünce gülerdi bana.

Emekliler bir yer buluyor, ben de fincanımdaki kapuçinoyu bitirip hesabı ödüyorum. Dışarıdaki trafik gürültüsü bana niyetimin gizli bir onayı gibi geliyor. Bu gürültülerin arasında dosdoğru ilerleyip yeni yaşamını hazırlayacaksın. Asansörde, elindeki kâğıt tomarını vücuduna değdirmeden yanında tutmaya çalışan genç bir kadın bana bakmıyor. Kültür İşleri Dairesi, sağında ve solunda birkaç kapı olan dar bir koridordan ibaret. Ben ilk (açık duran) kapının önünden geçerken bir kadın sesi beni durduruyor.

"Kime bakmıştınız?" diye soruyor sekreterin sesi.

"Dr. Heilmeier'le randevum vardı" diyorum.

"Yine de adınızı sormak zorundayım" diyor kadın.

"Wahrlich" diyorum, "Gerhard Wahrlich".

Sekreter telefon ederken beklemem gerekiyor. Hazırladığım sunumu evrak çantamdan çıkarıyorum.

"Soldaki son kapı" diyor kadın.

Daha ben kapıya varmadan orta yaşlarda bir adam koridora çıkıyor. Açık renk bir takım elbise, önü açık bir gömlek var üstünde. Bana eliyle bürosuna giden yolu işaret ederken "Çok uygun bir zamanda geldiniz" diyor. "Kentimiz uzun süredir bir pop akademisi açma niyetinde".

Pop akademisi sözü beni bir an donduruyor. Pop akademisi benim aklımdan geçenlerin tam anlamıyla zıttı. Bu kavramın benim düşündüklerimle nasıl birleştirilebileceği konusunda en ufak bir fikrim yok.

"İnsanların bu kadar çok zamanının olması ve boş zamanlarında ne yapacaklarını bilmemesi meselesiyle politi-

kanın ilgilenmesi gerek" diyor Dr. Heilmeier. "Bu konuda siz yardımcı olacaksınız."

Böylesi bir yanlış anlama olacağını tahmin etmemiştim. Muhtemelen şoka girmiş haldeyim. Kafedeyken hazırladığım cümleler bir anda işe yaramaz oldu. Muhtemelen üst düzeydeki diplomatik maharetimi gösterip bazı şeyleri aydınlığa kavuşturmam gerekir. Ancak öylesine sersemlemiş haldeyim ki maharet falan gösterecek halim yok.

"Bana bir sunum hazırladınız, değil mi?" diye soruyor Dr. Heilmeier.

"Evet, evet. Buyurun" deyip gözümde hiçbir umut taşımayan kâğıdı adama uzatıyorum.

"Teşekkür ederim" diyor Dr. Heilmeier, kâğıda şöyle bir göz atıp. "Ancak bir şeyi değiştirmeniz gerek" diye ekliyor. "Akademinin adını! Dinginlik Okulu! Kusura bakmayın ama bu isim kulağa pek çağdaş gelmiyor. Daha kıvrak, daha çekici bir isim bulmamız lazım. Siz gençlere ulaşmak istiyorsunuz, öyle değil mi?"

Başımı sallıyorum.

"Ben Dinginlik Okulu konusunda 18 yaşındaki oğlumla konuştum, hapı yutmaya mahkûm bir proje" diyor. "Anlıyorsunuz değil mi? Karımınsa hoşuna gitti ama o gönüllü olarak Alman Kızıl Haç Teşkilatı'nda çalışıyor, pop yıldızı olmak gibi bir niyeti yok."

Dr. Heilmeier gülünce, ben de onunla birlikte biraz gülüyorum. Dr. Heilmeier'i komik bulduğumdan değil, birdenbire bir umut ışığı belirdiği için. Bu yanlış anlamanın bana yarar sağlayacağını düşünüyorum. Pop-Akademi adı Dr. Heilmeier'ı canlandırıyor, bir pop akademisini çok daha fazla destekleyeceği açık. Yine de "Bu yanlış anlamayı düzeltsem mi?" diye geçiriyorum aklımdan. Ne de olsa bu yanlış anlamanın sorumlusu ben değilim. Tam tersine, eğer bir pop akademisini dehşet verici bir mukadderat olarak

görecek biri varsa o da benim. Öte yandan Dr. Heilmeier'in ilgisi o kadar hoşuma gidiyor ki yanlış anlamayı düzeltmeyi daha ileri bir tarihe bırakmaya karar veriyorum hemen.

"Durum şöyle" diyor Dr. Heilmeier, "belediyemiz size ilk yıl için kira ödemeniz gerekmeyen bir mekân sağlayacak".

"Çok teşekkürler" diyorum.

Okulumun ana hatlarını anlatabilmek için bekliyorum ama Dr. Heilmeier söz almama izin vermiyor.

"Bir sonraki adım bana ders verecek eğitmenlerin listesini ve ders planını vermeniz" diyor.

"Kesinlikle" diyorum.

"Belgeleri getirmekte gecikmeyin siz en iyisi. Sizin taslağınızı hiç bekletmeden Kültür Komisyonu'na çıkaracağım ki okul binası arama işi başlayabilsin. Ayrıca beni diğer tüm kurumsal adımlar konusunda bilgilendirirseniz size müteşekkir kalırım."

"Elbette" diyorum.

Kültür İşleri Dairesi'yle ilk temasım burada sona ermişe benziyor. Kibar bir insan olduğum için kalkıyorum. Dr. Heilmeier başkaca bir şey söyler mi diye birkaç saniye bekliyorum ama hiçbir şey demiyor. Sağ elimi yazı masasının üzerinden uzatıyorum fakat Dr. Heilmeier başka bir dosyaya gömülmüş durumda, gitmem için biraz gönül kırıcı bir biçimde bekliyor. İnsanın tam olarak ondan beklenen şeyi yapmak zorunda olması ne korkunç! Bir an için bu Dinginlik Okulu'nu Kültür İşleri Dairesi'nin duvarında parçalamak geçiyor içimden. Olabildiğince hızlı ve zarif bir biçimde bürodan çıkıp uzun koridor boyunca yürüyorum.

O an için kendimi hızla içeri dalıp sonra süklüm püklüm dışarı çıkan bir dilenci gibi hissetsem de adımımı sokağa keyifle atıyorum. Kültür İşleri Dairesi'ndeki ilk sunumum başarıyla sonuçlandı. Genç bir anneyle bebek arabasındaki çocuğunu görünce, içimdeki neşeli ruh halinin süreceğini

biliyorum. Annenin üstünde çiçek desenli ince bir bluz var. İnanılır gibi değil; kadın arabalara, evlere, mağazalara ve çocuğuna gülümsüyor. Kadınları güzelleştiren işte tam da bu, mutluluk beklentisinin gücü. Çocuğun teni annesininki gibi bembeyaz, arabasının başucuna da gök mavisi bir balon bağlanmış. Dinginlik Okulu kurulur kurulmaz mutsuz çevrelerde mutluluğun nasıl yaratılacağı üstüne ders vereceğim. Bu benim özel alanım. Olağanüstü olan şeyleri biz kendimiz yaratmazsak dünyaya gelemezler ki. Tıpkı şimdi olduğu gibi, biraz acemi şansımı kullanıp (çok şey vaadeden sunumum) onu yeni ve hayırlı mutlulukların izleyeceğini umut ediyorum. Demek istiyorum ki gereksinimlerimle peşine düşeceğim bir fikir buluncaya kadar hızlı, becerikli ve aç gözlerle çevremi tarıyorum. Çoğunlukla olduğu gibi bu kez de işime yarayacak bir bakış açısı buluyorum. Verandası olan bir İtalyan restoranının önünden geçerken masalardan birinde oturan küçük bir oğlan çocuğuyla şişman bir kadın takılıyor gözüme. İkisinin de önündeki tabaklar ağzına kadar spagetti dolu; bir yandan sohbet edip bir yandan spagettilerini yalayıp yutuyorlar.

Tam ben yoluma devam edecekken kadın çantasını alıp masadan kalkıyor ve içeriye doğru yürüyor, muhtemelen tuvalete gidecek. O kalkınca boş kalan sandalyede bir kaşık ilişiyor gözüme. İki kez, üç kez bakıyorum. Kadın bütün yemek boyunca kaşığın üstünde oturup hiçbir şey fark etmemiş. Spagettisini yemek için kaşığa ihtiyacı olmamış; spagettiyi koca ağzına tepiştirmek için bir çatal yeterli olmuş. Başımı yana çeviriyorum, kimse benim kıkırdadığımı görüp duymamalı. Hep bilirim zaten, komik olaylar her zaman keşfedilmeyi bekler. Çocuk elindeki resimli kitaba gömülmüş, ne beni görüyor ne başka şeyi. Bir süre sonra kadın restorandan çıkıyor, şimdi kaşığı fark edecek! Çocuk mutlulukla kadına bakıp resimli kitabını bir kenara koyuyor. Yanılmışım.

Kadının bakışları sandalye minderinin üstünden ileriye yöneliyor ve yine kaşığın üstüne oturuyor. Her an, mabadında belli belirsiz bir şeyler hissedeceğini düşünüyorum, işte o zaman masada gülecek bir konuları olacak. Yine yanılıyorum. Kadının bir rahatsızlık, en azından bir tuhaflık hissetmesi gerek. Herhalde ben yine kendi huyumca çok fazla düşünmüşüm. Kadın kalçasında hiçbir rahatsızlık hissetmiyor. O çoktan spagettisine yumulmuş, çocukla sohbet ediyor. Çocuk büyük bir düzen içinde spagettisini çatal ve kaşıkla yiyor. Kadın sık sık ve hayli yakından çocuğun tabağına baksa da kendi donanımının yarısının eksik olduğu aklına bile gelmiyor. Önceden kestirmesi mümkün olmayan bir gözlemin mutluluğu içimi ısıtıyor. Gizli olan gerçek yaşamın ta kendisi. İlk kez, mutluluk derslerim için, gözlemlenen mutluluğa ilişkin bir not alıp almamayı geçiriyorum aklımdan. Ancak şu an yanımda ne kâğıt var ne kalem. Kadınların çoğunun sırtında renkli elbiseler var ve yürürken kocalarına sarılıyorlar. Yine annem geliyor aklıma, o da hemen her zaman çiçekli ve yakası açık elbiseler giyer ama dolaşmaya çıktıklarında babamın dekoltesine bakmasını yasaklardı. Çocuk aklımla bile anlaşılmaz bir sertlik olarak görürdüm bunu. Annem bir tek benim hiçbir engelle karşılaşmadan memelerine ulaşmama izin verirdi. Akşamları televizyon izlerken akşamın ya da kendi ağzımın tatsızlığı çekilmezleşince, yanağımı memelerine yaslayabilirdim. Hatta bir elimi memesine koyar öylece uykuya dalardım. Annem aşk, evlilik, ilkbahar ve tatil filmlerine bayılırdı. Hele bir de adamla kadın tatilde birbirlerine âşık olur, ardından aynı filmde harika manzaralar içinde evlenirlerse mutluluğu tam olurdu. Sık sık annemin aşk sahnelerinde gülümsediğini görürdüm. Onun mutluluğu o kadar hoşuma giderdi ki bir süre sonra filmi bırakıp annemin yüzünde güneş gibi açan mutluluğu seyre dalardım. Yine de zamanla içimi anneme karşı bir

vesvese kapladı, yaşım ilerledikçe beni memelerinden uzaklaştırıyordu sanki. Bu yeni ilişki biçimini anlayamıyordum. Daha sonra, felsefe eğitimim sırasında annemin bu gülümsemesini (Kant'la) doğal güzellik, televizyonu (Hegel'le) gerçekliğin yansıması ve film kahramanlarının döktüğü dilleri (Heidegger'le) erkeğin gevezeliği diye adlandırmıştım. Gerçekliği sözcüklerin düzeni içine yerleştirmek yeni bir mutluluktu. Bugünse o zamanlardaki basitliğime (sokağın ortasında dururken bile) şaşırıyorum. O günlerde felsefi bir eser kaleme alabileceğim inancı içindeydim. Adı *Tereddüt ve Coşku* olacaktı. Alt başlığı ise *Bilmem neyin Fenomenolojisi* olacaktı ama neyin, onu bulamadım bir türlü. Oysa ben sadece, birçokları gibi sadece kendi coşkuma kapılmıştım. Yeni bir pantolon almam gerektiği neden şu anda aklıma geldi bilmiyorum. Traudel eğer kendimi bu kadar ihmal etmeye devam edecek olursam, terk etmekle tehdit etti beni. Ben kendimi ihmalkâr bulmuyorum. Sanırım bu konuda Traudel ile bir anlaşmaya varmak mümkün değil. Bu acı gerçeği kabullenmenin zamanı geldi. Kendi kanaatkârlığımla barışık bir kanaatkâr olduğumu düşünüyorum. Akşam akşam oturma odasının penceresinden balkonda asılı pantolonuma bakmak çok hoşuma gidiyor. Bununla birlikte bunun tam olarak nesinin hoşuma gittiğini söylemekte zorlanıyorum. Zamanın akışının görünür olduğu duygusu bu. Hatta bazen bunun *kendi* zamanımın akışı olduğu duygusuna kapılıyorum. Bu düşünce belki biraz delice, zaten o yüzden bunu açık açık Traudel'e söylemeye cesaret edemiyorum. Ancak durum şu ki ikinci pantolonum balkonda asılı olduğu için, her gün giydiğim tek bir pantolonum var. Arada bir yanlışlıkla ikinci pantolon yerine ikindi pantolon diye düşünmek beni mutlu ediyor. Ben ve benim ikindi pantolonum! Gerçekten de iki büyük mağazanın pantolon bölümlerini aceleyle dolaştım bile. Renginin ne olacağı, fermuarlı olup

olmayacağı, dar mı yoksa bol kesim mi olacağı hakkında kafa yormak istemiyorum. Hızla bir pantolon bölümüne girip bir iki pantolon denemek ve birini alıp yine toz olmak istiyorum. Neden bilmiyorum ama planım gerçekleşmedi bir türlü. Satıcı kadınların yardım dileyen yüzleri bile beni huzursuz ediyordu. Dünyanın hiçbir yerinde bu kadar dar alanda bu kadar çok yardıma muhtaç kadın yoktur. Üstelik bir de acınası yüzleri sabahtan akşama kadar spot ışıkları altında. Halbuki iyi niyetimi göstermek için bu akşam hiç değilse satın aldığım yeni bir şeyle dönmeliyim eve. Traudel benim bir bere almamı da istiyor. Eski berem hâlâ yeterince iyi durumda ama Traudel'in istediğini de yapmam gerek. Üçüncü mağazada asansörle, dördüncü katta kaybolmuş gibi duran bere bölümüne çıkınca, aklıma insanı özgürleştiren ama aynı zamanda tehlikeli bir fikir geliyor. Bere bölümündeki tek müşteri benim, eski beremi bir yenisiyle değiştiriyorum. Yani başıma yeni bir bere geçirip kendi beremi yeni berelerin sırasına bırakıyorum, böylece benim eski berem de yeni gibi duruyor. Yaptığım şeyin kimse tarafından görülmediğinden emin olana dek biraz daha oyalanıyorum bere bölümünde. Tek bir satıcı bile görünmeyince, elimi kolumu sallayarak oradan çıkabileceğimi düşünüyorum. Oysa bere bölümünde o kadar uzun süre kalmak bir hataymış. Bu durum güvenliğimi değil, tersine güvensizliğimi artırıyor. Birden, gözetleme ya da tarama ekibindekilerin geride bıraktığım bereden kimliğimi saptayabileceği korkusu kaplıyor içimi. Nasıl olacağını bilmiyorum ama her yanı gözetleyen modern devlet böyle gülünç gizemleri bile açığa çıkarabilir. Muhtemelen güvenlik görevlileri benim parasını ödemediğim bereyle asansöre binmemi bekliyorlardır. Çünkü asansöre bindiğim anda kaçma imkânım kalmayacak, onlar da beni kolayca derdest edebilecekler. Dehşet duygusu içime çöküp sonra yeniden yükseliyor ya da içimde yükselip

sonra yine bedenime çöküyor. Böylesine tatsız bir anda kafamın bu kadar gereksiz düşüncelerle dolması maalesef tam benlik bir durum. Gerçekten de bereleri değiştirdiğim yere geri gidip kimsenin bana bakmadığından emin olunca kendi beremi alıp yenisini eski yerine koyuyorum. Elimi kolumu sallayarak asansöre ulaşıyor, sonra da giriş katındaki parfüm bölümünden sıvışıp özgürce dışarıya, caddeye adım atıyorum. Saçlarım ter içinde, beremden tutam tutam dışarı sarkıyor. Yarı felç olmuşçasına, bir kukla katılığında, bacaklarım o anda canlanmış gibi mağazadan uzaklaşıyorum. Dönüp arkama bakacak cesaretim yok. Mağazanın güvenlik görevlilerinin beni yine de izleyip izlemediklerinden emin değilim. Bana yabancı bakışlardan oluşan bir denizde batmak üzereyim. Utanç içindeyim, oracıkta ölümü bekliyorum. Utancımın özünde yaşamımın hissedilir derecede küçülmesi yatıyor. İçin için küçülüp kömürleşmiş bir cesedin çocuksu boyutlarına geliyorum. Bu utancımı tanıyorum, onun çoktandır benim ölümümü ima ettiğini biliyorum. Yeterince utanınca ölmeye hazır hale geleceğim. O anın geldiğini hissediyorum. Bir yandan yürürken bir yandan da çürüyorum. Bedenimin parçaları kopup düşüyor, yürürken onların geride kaldığını görüyorum. Daha ne kadar bacaklarımın üstünde kalabileceğim bilmem. Gizlice çevremde bir ambulans arıyorum. Korkumun işareti olarak sadece kendimin duyabileceği bir intikam çığlığı atıyorum. Eğer günün birinde bu öyküyü anlatacak olursam, yine en önemli bölümünü, yani yaşamı yeterince anlamadığımı gizlemek zorunda kalacağım. O anda ağzının içinde bir şeyler çiğneyen bir çocuğun görüntüsü beni kurtarıyor. Betondan bir küpe oturmuş simit yiyen çocuk on yaşlarında. Yemek yiyen çocuklar beni hep sakinleştirmiştir. Çocuk bir iki bakışıyla bana bir emir veriyor: "Git kendine yiyecek bir şeyler al ve kendini topla!" Emrini hemen yerine getirip bir fırına giriyorum. "Bir su-

samlı sandviç ekmeği lütfen" diyorum. Sevecen bir fırıncı kadın, susamlı sandviç ekmeğini bir kesekâğıdına koyup tezgâhın üzerinden bana uzatıyor. Daha o anda baskının azaldığını hissediyorum. Daha fırından çıkmadan ekmeği kesekâğıdından çıkarıp yemeye başlıyorum. İçime güzel duyguların yayıldığını hissediyorum. Uzak yakın hiçbir yerde güvenlik görevlisinin olmadığını ve tutuklanmayacağımı fark ediyorum. Kendi kendime bizim evdeki termosifonun neden bazen ancak üçüncü denemede, bazen de ilk denemede sıcak su verdiğini soruyorum. Sorunun sonsuz saçmalığı beni mutlu ediyor. Bu soru daha uygun bir zamanda gelemezdi aklıma. Şükran duygusuyla, ardından hemen ikinci bir soru ortaya atıyorum: "Kaç defa (ve büyük masrafa girip) tamir ettirmemize rağmen, bizim termosifon neden böyle anlaşılmaz şekilde naz yapıyor hâlâ?" Bu sorular güvenlik görevlilerinden duyduğum korkuyu bastırmama yarıyor. Nefesleri camı buğulayacak kadar yüzlerini bir kuyumcunun vitrinine yapıştıran üç genç kız da aynı işi görüyor. Kızlar gittiği halde, nefeslerinin izi üç gri leke halinde vitrin camında duruyor. Az sonra mağazadan şık giyimli bir satıcı kadın çıkıp lekeleri bir bezle siliyor. Demin kendi deliliğimle burun buruna geldiğimden eminim. Kadın bir an için güvenlik görevlisi maskesine bürünüp beni tutuklamakla korkutuyor. Biraz hastayım sanırım ama rahatsızlığımı *nerede* arayacağımı bilmiyorum. Muhtemel hastalığım hakkında konuşmuyorum ben, Traudel'le bile. Hastalıklar hakkında konuşmanın bir anlamı yok. İnsan hastalıklarıyla baş başadır ve baş başa da kalır. Bu benim en önemli yaşam deneyimlerimden biri. Ne korkunç daha şimdiden yaşam deneyimlerim olmuş! Ancak en önemli yaşam deneyimlerimden biri, bir zamanlar çektiğim sıkıntıların eninde sonunda gereksiz ve asılsız olduğunu fark etmem. Bu yüzden hayatın benimle dalga geçtiğini düşünüyorum. Bir

süre, karşıma yeni çıkan kaygıları yaşam deneyimimle savuşturmaya çabaladım: Defolun gidin sizi adi paçavralar, hiçbir işe yaramadığınızı biliyorum! Yine de olmadı, savurduğum küfürler hiçbir işe yaramadı. İstesem de istemesem de kaygılarımla yaşamak zorunda kaldım. Buralarda bir yerde iflas etmiş bir saatçi dükkânı var. Daracık vitrininde beyaz harflerle "TADİLAT DOLAYISIYLA %50 İNDİRİM" yazıyor. Nedense başarısız olan ya da batmak üzere olan her şeye karşı bir sempati besliyorum. Bunun kötü bir işaret olmadığını umarım. Belki bu sempatinin gerisinde, kendini sık sık dışa vurmaya cesaret edemeyen kendi başarısızlığıma duyduğum sevgi gizlidir. Deliliğin beni terk etmiş olmasından o kadar mutluyum ki şükran duygusuyla kendime yeni bir saat alabilirim. Burada, geçen yüzyılda sıkça kullanılan yaylı metal saat kayışlarından var. İnsanın bileğinde yeşilimsi bir iz bırakır bunlar. Sanki saat kayışının altı yosun tutarmış gibi. Saatçi yaşlı bir adam, son iki yıldır dükkânını hayli boşlamış. Hatta son haftalarda bisikletini küçücük dükkânın içine koymuş, şimdi de kimsenin gelmemesine şaşıyor. Oysa benim ne yeni bir şapkaya ihtiyacım var ne de yeni bir saate, Traudel bana yeni bir saat almam gerektiğini söyleyene kadar da almayacağım. İşe geri dönmek hiç mi hiç içimden gelmiyor. Zaten çoğunlukla öğle yemeğinden hemen sonra hiçbir şey ilgimi çekmiyor. Daha şimdiden eğer Bayan Weiss beni arayacak olursa, ona ne söyleyeceğimi geçiriyorum aklımdan. Ancak aklıma Bayan Weiss'ın çenesini tıkayacak bir mazeret gelmeyeceğini de daha şimdiden biliyorum. Anlamlı anlamlı gülüp hiçbir şey söylemeyeceğim, böylece belki benim başka bir kadınla buluştuğumu düşünür. Bir keresinde "Gerçekten haydi itiraf edin, yeni bir numaranız var değil mi?" diye sormuştu. Ben şöyle bir gülümsemiş, daha doğrusu ahmakça sırıtmıştım. Eğer Bayan Weiss aptalca sözler etmeye devam ederse kendi kendime "Sakin ol"

diye fısıldayacağım. "Gündelik hayatın iyi niyetli bir salaklığıyla karşı karşıyasın." Hiç değilse kendi iç dünyamı avutmak için geçiriyorum bu cümleyi aklımdan. Bununla birlikle bu sakinleşme de beni sakinleştirmeyecek, bunu şimdiden biliyorum. İstediğin kadar kötücül, istediğin kadar alçakça cümleler geçir aklından, hiçbir işe yaramaz. Ah işte, tramvayım da geliyor.

7

Patron sulh mahkemesinden bir ödeme emri çıkarttırmamı söylüyor. Muhatabı Güney Garı'ndaki Transit Otel'in sahibi ve yöneticisi Bay Pfetsch olacak. Otel yapması gereken ödemelerde üç, hatta dört ay geriden geliyor, üstelik Bay Pfetsch çektiğimiz son üç ihtara da hiçbir tepki vermedi. Ben yine de mahkeme kanalıyla ödeme emri çıkartmamasını öneriyorum.

"Şöyle düşünün bir" diyorum Eigendorff'a, "adam güçlük içinde, buna rağmen zorla da olsa oteli döndürebiliyor çünkü daha iyi günlerin geleceğini umut ediyor. Tam o sırada böyle bir ödeme emri gelirse, işte o zaman büsbütün tepe taklak gider"

"Bize borcu olanlara karşı bu kadar anlayışlı olmanız çok şaşırtıcı" diyor Eigendorff.

"Ben sadece otelin tamamen kapanmasını önlemeye çalışıyorum, o zaman hiçbir şey alamayız."

"Peki, ne yapalım?"

"Ben bir otele gideyim, bakalım neler oluyor?" diyorum.

"Öyle bakmayla para falan alamayız."

"Biraz beklemek gerek" diyorum.

Yumuşak çözümlerin de başarı sağlayacağının örneği olarak lisenin beşinci sınıfına nasıl geçtiğimi anlatıyorum. Eğer günlerden bir gün annem Latince hocasını, bana planladığı gibi beş vermek yerine dört vermeye ikna etmeseydi sınıfta kalacaktım.* Böylece üst sınıfa geçebildim. "Düşünün bir, benim siliğin siliği annem, kendisi kadar silik Latince hocasının aklını almış. Bu bana ders oldu" diyorum.

"Peki o zaman, siz de şu silik Bay Pfetsch'i bir ziyaret edin bakalım" diyor Eigendorff.

"Belki bize taksitle ödemeyi falan önerir, o zaman hiç değilse bir umudumuz olur."

Bunun üstüne hiçbir şey demiyor patron. Daha doğrusu iki dakika sustuktan sonra "Gidip şansınızı bir deneyin" diyor.

Otel Transit Güney Garı'nın orada, yedi katlı süssüz bir yapı. İnsanda öyle perişan bir izlenim bırakmasa da çok bakımlı olduğu da söylenemez. İşletmeye bir süre dışarıdan bakıyorum. Odaların çoğunun penceresi açık. Saat on bir buçuk; otel müşterilerinin çoğu gitmiş, o sırada odaların temizliği yapılıyor, tuvaletler paklanıyor, yataklara yeni çarşaflar seriliyor. En azından ben böyle olduğunu umuyorum. Resepsiyonun gerisinde gerçekten de silik havası olan bir adam duruyor. Tanımıyorum onu, muhtemelen otelin iki sahibinden biridir. Bir süre sonra üç genç adam tekerlekli bavullarla otelden çıkıyor. Hepsi birbirinin eşi yumurtalar gibi, tipik yöneticiler bunlar. Belli ki birbirlerini tanıyorlar, gülüşüp kısa bir süre birlikte yürüyorlar. Biraz daha bekleyip

* Alman eğitim sisteminde notlar en yüksek not olan 1'den başlayarak en düşük not olan 5'e gider. (ç.n.)

otele giriyorum. Lobinin insanı davet eden bir havası var, şu anda otelden çıkış yapan kimse yok. Sol yanda göze batmayan bir kadın çalışıyor.

"Adım Wahrlich" deyip ardından söyleyeceklerimi sıralıyorum.

Adam "Sizin için ne yapabilirim?" diye soruyor.

"Siz Bay Pfetsch misiniz?"

"Orası öyle ama burada aynı isimde iki kişi var."

"Öyle mi?" deyip gönderdiğimiz son mektubun adres satırına bakıyorum. Ben kâğıdın katını açarken resepsiyondaki adam şöyle diyor: "Şöyle ki kısa bir süre öncesine kadar burada iki Bay Pfetsch çalışıyordu, Hermann ve Ulrich. Benim adım Hermann Pfetsch, diğeri abim, o artık bu şirkette değil."

"Ben Ulrich Pfetsch'le konuşmak istiyorum."

"Dediğim gibi, o benim abim ama artık burada çalışmıyor."

Durumu anlatıyorum.

"Aman Tanrım!" diyor Bay Hermann Pfetsch, "Bu çok hassas bir mesele. Yolladığınız ihtarı görebilir miyim? Hiç haberim yoktu... Sonu gelmeyecek mi bunların? Şey yani çok özür dilerim. Size bir şey itiraf etmeliyim... Size bir kahve getireyim mi?"

Bay Pfetsch beni yandaki odaya götürüp bir çalışana, bize iki fincan kahve getirmesini söylüyor. Bay Pfetsche'e çektiğimiz ihtarın bir kopyasını uzatıyorum. Şöyle sayfaları karıştırıp derin bir iç çekiyor.

"Bu durumdan şu ana kadar haberim yoktu, çok üzgünüm. Sizden özür dilemem gerek, lütfen affedin beni. Faturalar en kısa sürede ödenecek" diyor.

Belli ki ona şaşkın şaşkın bakıyorum. O da "Bakın, bu oteli kısa bir süre öncesine kadar abimle ben beraber işletiyorduk. Ancak bu yapı bizi neredeyse iflasa sürükledi. Ben de iki ay önce durumdan haberdar oldum. Abim finans işlerinden

sorumluydu bense organizasyona, tanıtıma, personele bakıyordum. Fazla uzatmayayım, abim faturaların birçoğunu çöpe atmış. Neyse ki sizin çamaşırhaneniz, eğer böyle ifade etmeme izin verirseniz, çok zor bir mesele değil, bizim için yani" diyor.

Pfetsch kısaca, acı acı gülüyor. Bir görevli resepsiyonun yanındaki odaya kahveleri bırakıyor.

"Sizden gerçekten özür dilerim" diyor Pfetsch. "Faturalarınız hemen olmasa da mutlaka ödenecek."

"Hemen değil mi?" diye soruyorum.

"Ne yazık ki bu mümkün değil. Temizlikçilerin maaşlarını ödemem gerek, yoksa kaçarlar" diyor Pfetsch. "Ayrıca bekçinin parasını ve elektrik faturasını da ödemem gerek, yoksa kapatırlar burayı."

"Faturalardan hiç değilse *birini* ödeyemez misiniz?"

"Çok sıkışık bir durumdayız" diyor Pfetsch. "Lütfen anlayış gösterin. Neyse ki otelin kendisi kötü durumda değil. İşler iyi gidiyor, bunu siz de görüyorsunuz. Size borcu kabul ettiğimi gösteren bir belge hazırlamamı ister misiniz? Yoksa bir taksit sözleşmesi mi istersiniz? Gerçi bunun gerekeceğini sanmıyorum. Size ait faturalar üç aya kalmadan ödenir. Bize o süreyi tanımanızı rica ederim."

Fincandaki kahvemin yarısını içip masanın üzerinden dik dik ona bakıyorum.

"Biliyorum" diyor Bay Pfetsch, "şu an için bu sizi tatmin etmiyor ama bana güvenebilirsiniz". Ardındansa hiçbir şey söylemiyor. Çalışması gerek, kalkıp gitmemi bekliyor. Ben sessizliğimi sürdürürken içimdeki duygular değişiyor. Hiç değilse bir ön ödeme yapmasını bekliyordum tabii. Uğradığım düş kırıklığını fark eden Pfetsch şöyle diyor: "Yaptığımız anlaşmayı yazılı hale getirmemi ister misiniz?"

Şu anda bu soruyu evet diye yanıtlamam iyi olurdu, o zaman hiç değilse elimde Eigendorff'a gösterecek bir başarı olurdu. Onun yerine "Hayır teşekkürler, gerekmez" diyorum.

Sonra ayağa kalkıp getirdiğim kopyaları toparlıyorum. O anda ne yapmam gerektiğini bilmediğim için, günüm şekilsizleşiyor. Kendimi tanımlaması zor bir durumun içinde buluyorum, zaten bir yandan da içinde bulunduğum durumu tanımlamak gelmiyor içimden. "Çok konuşuyorsun" diye kendimi paylıyorum. "Çok dinliyorsun, çok fazla kahve içiyorsun, yabancı odalarda çok uzun oturuyorsun, gereksiz şeylere çok fazla kafa yoruyorsun, çok fazla umutlanıyor, kendini çok fazla avutuyorsun."

Otelden çıkıp çevrede dolanan insanlara bakıyorum. Sanki tahammül edemediğim halde bir türlü yakamı kurtaramadığım akrabalarla çevrelenmiş gibiyim. Rüzgâr kaldırımlardaki yaprakları sürüklüyor. Saksağanlar ve kargalar boş caddelerde hoplayıp duruyor. Çevremi bir sürü gürültü sarmış ama içlerinden *biri* beni özellikle rahatsız ediyor, tekerlekli bavulların tekerleklerinin çıkardığı ses bu. Herkesin yaptığına karşı bir direnç var içimde ama ne yaptıklarını tam olarak söyleyemiyorum. İki ördek başlarını arkaya çevirip boyunlarını kanatlarının arasına sokuyor. Ördeklerden biri gözlerini açıp bakıyor. Neye bakıyor acaba? Kendimi neden böyle ansızın evsiz barksız hissettiğimi anlamıyorum. Sanırım çevremdekiler de benim hissettiğimi hissediyorlardır. Sessizlik sanki insanlara egemen olan yabancı güçler tarafından kararlaştırılmış gibi. Bunun zırvalık olduğunu biliyorum ama bu zırvalık beni etkiliyor. İnsanların yürekleri ağzına kadar dolu olduğu halde, sürdükleri hayat hakkında bir şey söylemek istemediklerindeki ruh ürkekliğinin işareti bu. Nereye gitmeliyim? Yakınlarda çirkin bir bina yıkım güllesiyle yıkılıyor. Bana tuhaf gelen, böyle bir binanın yapılmış olması zaten. Daha yapılırken herkesin, binanın ne kadar çirkin olduğunu ve çirkinliği yüzünden günün birinde yok olmaya mahkûm olduğunu görmesi gerekirdi. Yıkım aracına doğru gidip birkaç emekli ve birkaç

çocukla birlikte çalışmaları izliyorum. Yıkım güllesinin çıplak oda duvarlarına çarpması, duvarların önce çatırdayıp sonra kendi içine çökmesi çok şatafatlı bir manzara. Yaşlı bir çiçekçi kadın gelip çiçek satmaya uğraşıyor ama hiç şansı yok. Kadın giderken arkasından bakıp ölmüş annemi geçiriyorum aklımdan. Aşağı yukarı bu çiçekçi kadın yaşlarındayken komşu kadınlara yumurta satardı. Haftada bir gün bir köylü Odenwald'dan bir kutu dolusu taze yumurta getirirdi. Çocuk halimle, başkalarının anneme yumurtacı kadın demesi hiç hoşuma gitmezdi. Hatta bir süre sonra, hiç anlamadığım bir şekilde o da kendisine yumurtacı kadın demeye başladı. Yumurtalardan sonra bal ve köy ekmeği de sattı. Bu işlerden kazandığı parayı bana verirdi. Bu eli açıklığı yüzünden yumurtacı kadın lafına karşı çıkamazdım. Ben sadece yumurtacı kadın lafına değil, yumurta satmasına da karşıydım. Pazar öğleden sonraları, annemin kazandığı bu paralarla gidebildiğim sinemanın karanlığında annemin yumurta ticaretine o kadar sinir olurdum ki filmi bile doğru dürüst izleyemezdim.

Otel Transit'te yaşadığım başarısızlıktan sonra üstüme bir yorgunluk çöküyor. Küçük bir umut ışığı ne iyi gelirdi şimdi ama en ufak bir izi bile yok. Tam tersine şehir merkezine doğru yürürken tuhaf bir biçimde kaybolmuş, kendi sefaletleri içinde dik kafalılaşmış insanlar, mahcup şişe toplayıcılar, diz çökmüş alkolikler, ortalarda dolanıp duran genç faşistler, aceleci broşür dağıtıcıları, kederli bakışlı kapıcılar görüyorum. Ben içimdeki bu aşırı duyarlılıktan kurtulabilmek için daha iyi, yükselişte olan ve hatta –neden olmasın– kuş beyinli insanlar görmek istiyorum. Oysa gördüğüm, duyarlılığımı daha da kışkırtan yıkılmış ezikler. Kimi kez (şu anda yine), ansızın üstüme çöküveren aşırı duyarlılıktan orada ölüp kalacağımı hayal ediyorum. Bir acil servis doktoru gelecek ama tek yapabildiği ölümümü tescil etmek ola-

cak. Ölüm belgesine ölüm sebebi olarak aşırı duyarlılık, yazacak. Bu ölüm gerekçesinden bir ölü olarak bile gurur duyabilirim. Traudel'in yerel gazeteye vereceği ölüm ilanının ilk cümlesi şöyle olurdu: Sevgilim yıllardır çektiği aşırı duyarlılığın ardından, hiç beklenmedik bir anda birdenbire öldü... Uzaktan Opera Meydanı görünüyor, bir sürü polis arabasıyla gruplar halinde toplanmış polisler seçiyorum. Neden polis görünce, hâlâ okulda karne günlerindeki gibi korktuğumu anlamıyorum bir türlü. Halbuki polislerin orada olmasının benimle ilgisinin olmadığını, şehirde meydana gelen dört büyük olay ve onların şehirde yarattığı sarsıntı yüzünden geldiklerini biliyorum. Fuar Salonu'nda Protestan Kilisesi'nin toplantısı var, Wald Stadyumu'nda Eintracht Frankfurt Bayer Münih'e karşı oynuyor. Festival Salonu'nda Rolling Stones patırtısı, caddelerde de anarşistlerin yürüyüşü var. Neşeli Genç Hıristiyanlar, sarhoş futbol tutkunu geri zekâlılar ve itici anarşistler abartılı bir yabancılaşmayla yan yana geçip gidiyor. Sanki yine bu birbirinden farklı olayların taraftarlarının arasında çatışma çıkacakmış gibi bir hava var ama bu sadece işin görünüşü. Polis (henüz) şiddet kullanmayıp yalnızca şiddete susamışları engelliyor. Böylece de şehir keskin bir tehdidin ve aynı zamanda hoşgörünün etkisi altında. Traudel'le geçen gece uzun bir aradan sonra yine seviştik. Cinsel organımın bedenselliği bende gerçekten bir yabancılaşmaya yol açıyor. Tüm organların arasından özellikle bu organın böyle tuhaf görünmesini kabullenemiyorum. En tatsızı da sabahları bir sertleşmeyle uyanmak. Çünkü bu sertleşme benim bedenimde ve benimle birlikte olsa da benim hiçbir katkım, hiçbir niyetim, hiçbir bilgim olmadan gerçekleşiyor; o yüzden ben de ona "bensiz sertleşen" adını taktım. Çekincelerimi Traudel'e söylemiyorum. O hâlâ her sertleşmenin ona, sadece ona yönelik olduğunu sanıyor. Daha doğrusu son zamanlarda onun sadece memelerine bakmak

istemekle suçluyor beni. Doğrusu bu suçlamayı tam anlamıyorum. Traudel, bir erkeğin hiç durmadan ve hâlâ hayat arkadaşının memelerine hayranlık duymasını sanki bir yetersizlikmiş gibi algılıyor. Ben zaten çoğunlukla, kadınların hayatları boyunca iki kopya olarak taşıdıkları şeyin farkında olmadıkları kanısındayım. Her gün yeniden tekrarlanan bu bedensel gerçek (bu benim *düşüncem*) kadınların hiç farkına varmadan memelerini küçümsemesine yol açıyor. Öyle sanıyorum ki ben daha bir süt bebesiyken bile annemin memelerine, kendisinin verdiğinden daha çok değer veriyordum. Annemin memelerine sarıldığım anda unutuverdiğim, çok tatsız, kulak tırmalayıcı bir sesi vardı. İki yaşına vardığımda bir şey benim için kesindi artık: Yumuşaklık dünyaya kadınların memesinden yayılıyor. Buna bugün de inanıyorum. Bedbahtlıkla geçen uzun günlerin ardından, akşam ya da gece Traudel'in memelerinde huzur bulmak beni hâlâ çok mutlu ediyor. Bunu Traudel'e söyleyebilmek isterdim ama korkarım ki bana inanmaz. Sırf Traudel'in güvensizliğini sezdiğim için, yalnızca ona borçlu olduğum huzuru ona anlatamamak (şu anda da) kızdırıyor beni. Hele bir de Traudel'in, sanki uçsuz bucaksızmışçasına yassılaşan memeleri öyle büyülüyor ki beni "Sen yine iki yaşına döndün" diye düşünüyorum "ve bu meme senin kutsal kum havuzun". Traudel'e bir erkeğin, bir kadın memesinin değerini o kadının yüzünü görmeden anlayamayacağını söyledim. Erkeğin bakışları göğüsten yüze, sonra tekrar göğse ve yeniden yüze hareket eder ve bu böylece sürüp gider. Sanırım Traudel bu anlattığımdan etkilendi ama yine de tam olarak inanmadı. Geride kalan inanmadığı o alanın, tıpkı cinsel organlar gibi cinselliğe ait olduğunu söyledim. Bu hiçbir zaman yok olmayan bilememe hali, insanı tekrar tekrar öğrenme isteğine yöneltir. Birkaç gece önce Traudel uykusunda bana doğru döndü ve uyanmadan, tıpkı bir çocuk gibi kolunu ve baca-

ğını üstüme attı. Sağ elimi Traudel'in sağ memesinin üstüne koydum. Traudel inleyip usulca uyandı. Böylesi düşsel dokunuşlarla kastedilen belirli bir arzu değil; beden, birbirimizden hâlâ bir şeyler umut edebileceğimizi anlatıyor sadece. Ancak belki de bu çok özel bir şeydir, bu yüzden bir önceki düşüncemi geri alıyorum. Traudel'in (yorganın altından) sarılması yüzünden ter içinde kalsam da hiç sesimi çıkarmadım, onun bir dürtü gibi bana yaslanması beni mutlu etti. Bu yarı baygın bedenselliğin ne kadar hoşuma gittiğini anlatabilmem kolay değil, hele karanlıkta hiç değil. Derken Traudel'in sol elinin benim cinsel organıma doğru uzandığını fark ettim. Bir dakikadan kısa bir süre içinde birbirimizin içindeydik. İkimiz birden yaşlanan bülbüller gibi iç çekiyorduk. Kollarımı Traudel'in belinin altından geçirip onu sıkıca kendime çektim. Az sonra çığlık atıp düzüşüyor ya da düzüşüp çığlık atıyorduk, ardından da her şey bu kadar inanılmaz ve mutluluğumuz bu kadar özel olduğu için kıkırdıyorduk. Polis atları ürkütücü olması gerekirken bana çekici gelir. Kara Blok taraftarlarının pek çoğu gerçekten de siyahlara bürünmüş. Demek istediğim üstlerinde siyah deri ceketler, siyah postallar, siyah tişörtler var. Saçları siyaha boyalı; kadınlar siyah ruj sürmüş, gözlerinin çevresini de siyaha boyamış. Bazıları sol ellerinde siyah bayraklar sallıyor, sağ ellerinde ise açık bira şişeleri. Biri bağırıp duruyor ama kimsenin onu duyduğu yok. Anarşistler ortalıkta dolanmakla meşgul. Sanki birbirlerini tanımıyor gibi bir halleri var. Çocuk denecek yaşta genç bir anarşist, bir peynir paketini yırtıp içindeki peyniri yemeye koyuluyor. Kalabalığın ortasında, üstüne devasa bir müzik sistemi yerleştirilmiş bir kamyonet duruyor. Asker pantolonu ve fanila giymiş yaşlı bir adam müzik tesisatından sorumlu. Kontrol tablosunun üstüne eğilmiş ama gerekli ses şiddetini henüz bulabilmiş değil. Hoparlörlerden gürleyen punk rock parçalar insanla-

rı keyiflendiriyor. Gençlere karşı eski itirazım yükseliyor içimde: Siz yeter ki onlara uygun müziği çalın, onlar hemen coşar. Ben doğrusu bir şeylerin değişebileceğine inanmıyorum. Çünkü değişmesi gereken şeyler, artık değişemeyecek kadar uzun bir zamandır sürüp gidiyor. Buna rağmen, bunun gerçekleşmemiş olması arzularımı yok edemedi. Bir bira şişesi kırılıyor. Birçoğu açısından bu harekete geçmek için bir işaret. Oysa olup olacağı bir bira şişesi. Müziğin şiddeti yüzünden, yakınlarda bir yerde bir tehdidin belirdiği duygusunu uyandırıyor içimde. Polisler ısrarla, tazyikli hortumların ve müdahale araçlarının gerisinde bekliyor veya biraz ötedeki kahvelerin sandalyelerinde oturuyor. Polislerin karşısında, orada olmasına izin verilmiş bir anarşist olmayı gülünç buluyorum. Polislerden biri simit yerken kamyonetin üstündeki müzik sistemini bırakıp bir kafeye giden adama bakıyor. Hoparlörlerin biraz uzağında bir kaldırımın kenarına ilişiyorum. Hiçbir şeyden haberi olmadan kaldırım taşından caddeye doğru yürüyen bir karıncayı seyrediyorum. Kendimi birdenbire bu kadar iyi hissetmemin sebeplerinden biri belki de bu karınca.

Hiç değilse kısa bir süre için kimse tarafından ulaşılabilir olmamanın kesinliği kaplıyor içimi. Ansızın bastıran mutluluk duygusu, üç saniyeliğine gözümü yaşartıyor. Bu, öğle paydosundan sonra hiçbir şeyle ilgilenmemenin doğru olduğunun metafizik bir onayı. Arada bir iç dünyamda Traudel'in belirmesi şaşkınlık yaratmıyor. Futbol taraftarlarından büyük bir grup anarşistlerin toplandığı alandan geçerken bir huzursuzluk oluşuyor. Taraftarların bağırıp yumruk sallaması anarşistleri kızdırıyor. Polisler hemen o anda coplarını kavrayıp cep telefonlarını ağızlarına götürüyorlar ama olay çıkmıyor. Eskiden tren istasyonlarında ya da alt geçitlerde futbol taraftarlarının bağırış çağırışlarından korkardım. Bugünse bunun, mahkûmiyetlerinin yankısının

duyulmasını isteyen kapana kısılmış insanların bağırışı olduğunu biliyorum. Hayatın zorunlulukları insanın üstüne öyle bir yumuşaklıkla yapışıyor ki ne taraftarlar fark ediyor bunu ne de anarşistler. Taraftarlar yürüyen merdivenlere üşüşüp birkaç mağazanın giriş katlarında yok oluyor. Polis köpekleri ağızlarındaki tel maskelerle boğuşuyor. Ağızlarındaki bu baskıdan kurtulmak için bedenlerini sallayıp duruyorlar. Kahvedeki sandalyelerden birinin yanında duran köpeklerden bir tanesinin kuyruğu sallandıkça sandalyenin ayağına vuruyor.

Biraz ötemde birkaç genç yeni bir müzik sistemi kuruyor. Müziklerinden hiç hazzetmediğimi bilseler burada böyle oturmama izin vermezlerdi muhtemelen. Halbuki şimdi yolun kenarında huzurla oturuyorum, sanki onlardan biri gibiyim. Anarşistler buraya ait olmadıklarını sergileyebildikleri için onlara bir anlamda imreniyorum. Benim ait olmama halim ise her zaman çok içedönüktü ve her türlü temsili reddediyordu. Belki o yüzden büroda bazen yarı hayal ürünü korku hikâyeleri anlatırım. Bayan Weiss'a, annem daha genç bir kızken şehirde bombalar altında koştuğu sırada, hemen yanı başına bir zehirli gaz bombasının düştüğünü ve annemin ölümden kıl payı kurtulduğunu anlatmıştım. Annem bir kapıyı açmayı başarmış, kapıyı arkasından kapayınca gazlar evin içine girememiş. O anda sesim çıkmaz oldu, neredeyse ağlayacak gibi oldum. "Ne tuhaf" dedim ve o küçük hikâyemi unutuverdim. Hayır, tam doğru değil bu. Gözümden yarım damla yaş gelmesi (hikâyem uydurmaydı) Bayan Weiss'ı sarstı. Masama dönerken bu gereksiz sahtekârlığımdan utanıyordum ki birden hiç beklenmeyen bir şey oldu. Gözümden sahtesi yerine gerçek bir gözyaşı geldi. Neyse ki bu konuda konuşmam gerekmedi. Muhtemelen, kendi halime ağlama çabasıydı bu. Kendimi güçsüz hissediyordum, kafam karmakarışıktı. Güçsüz bir

halde kendi kendime neden böyle palavralar uydurduğumu, üstelik bir de bunları anlattığımı sordum. Şansıma, yarım saat kadar bir süre kimse masama gelmedi.

Beyaz tenli, güzel kaşları olan tombul bir anarşist kadın bana gerçek annemi anımsatıyor. Kadının elinde plastik bir bardak var, bardağın üstünde de yayıkaltı sütü yazıyor. Annem de sık sık yayıkaltı sütü içerdi. Gençliğimde bunu cildinin beyazlığını yitirmemek için yaptığını düşünürdüm. Kentin her yanı anneme ait anılarla dolu. Bugünlerde ucuzcu bir tekstil pazarının önünden geçtim. Bir askıda tozpembe, yarı saydam gecelikler uçuşuyordu, annemde de vardı bu geceliklerden birkaç tane. Önce kendi kendime bir küfür savurdum. Alman ev kadınları böyle korkunç şeyler giymeyi ne zaman bırakacak? Diğer yandan o anda içimi huzurlu bir ürperme kapladı, bir gecelik şeklinde de olsa birkaç saniyeliğine annem dirildi sanki.

Borçlarını geciktiren otelcinin ön ödeme yapmadan beni yollamış olması içimi acıtmıyor artık. Başarısızlık duygusu (eğer bu bir başarısızlık sayılırsa) giderek yok oluyor ve biçimsiz bir şekilde üst üste yığılan öğleden sonranın bir parçası halini alıyor. Yüzlerce sığırcık orak şeklini koruyarak çevredeki ağaçlara doğru uçuyor, şakıyıp cikcikliyor. Çıkacakları göç yolculuğu için havaya girmeye çalıştıklarından olsa gerek, gerginler muhtemelen. Öğleden sonra güneşi uçuk pembeye dönüşüyor. Anarşist bir kadın bir diğerinin sırtını kaşıyor. Şu anın olduğu haliyle yeterince güzel olduğunu, kimsenin bu anı daha fazla güzelleştiremeyeceğini hissediyorum. Sığırcıkların bir kısmı ağaçları bırakıp şehrin başka semtlerine uçuyor. Tam o sırada eski üniversite arkadaşım (Dr.) Gerd Angermann Opera Meydanı'ndan geçip bana doğru geliyor. Az önce gözlüğünü kaybetmiş biri gibi, biraz çıplak görünüyor.

"Rahatsız ediyor muyum?" diye soruyor.

"Hiç etmiyorsun" diyorum.

"Düşüncelere dalmış gibi bir halin var" deyip yanıma, kaldırımın kenarına oturuyor.

"Bir yandan önemli meselelerle meşgul olsam da derin düşüncelere dalmıştım" diye yanıtlıyorum.

"Ne gibi?"

Kent yönetiminin beni desteklediğini, okulu gelecek yılın ilkbaharında mı yoksa sonbaharında mı açacağıma karar vermem gerektiğini anlatıyorum.

"Harika" diyor Angermann.

"Ayrıca hâlâ okulda eğitmen olmak ister misin diye merak ediyorum."

"Bunu yapabilecek nitelikte değilim" diyor Angermann.

"Hatırlıyor musun, modernitede öznenin yok oluşu diye bir ders almıştık birlikte."

"Hatırlamaz mıyım?" diyor Angermann.

"Profesör bir saat boyunca, Ben'in de çalışma hayatı, üreme, hastalık ve ölüm gibi nedenlerle boğulmasının da sonuna kadar açıklandığı hakkında konuşmuştu. Birden öne doğru eğilmiş ve aşağı yukarı şöyle demiştin: Profesör koşulların sıkboğaz etmesinden korkmanın, dünyanın kendi kendini bulanıklaştırmasından kaçınmanın varlığını unutuyor."

Angermann gülerek neşeyle bana bakıyor ve sonra "Bütün bunları unutmamış olman inanılır gibi değil" diyor.

"Senin o zamanki karşı çıkışın beni etkilemişti" diyorum. "Bugün de tam bu konuda ders verebilirsin. Dersinin adı, dünyanın kendini bulanıklaştırmasından kaçınma olabilir."

Angermann kıs kıs gülüyor.

"Beni ciddiye almıyor musun?" diye soruyorum.

"Seni tabii ki ciddiye alıyorum."

Sonraki bir saat boyunca anarşistlerin ve onları gözleyen polislerin güzelliğini seyrediyoruz. Bir saat sonra gösteri

yavaş yavaş dağılıyor. Polisler ekip arabalarına binip karakollarına dönüyor.

"Sohbete evde devam edebiliriz" diye öneriyorum.

Angermann kabul ediyor. Sonradan bize katılan Traudel, eve bir tanıdığımı getirdiğim için hem şaşırıyor hem de seviniyor. Bunu defalarca teşvik etmişti ama ben bugüne kadar hiç yapmamıştım. Angermann'ın yemeğe kalmasını söylüyor ve tıpkı onun gibi neşeyle sohbet ediyor.

8

Gelirleri analiz ederek teslim süresini bir güne düşürmenin ne getirip ne götürdüğünü bulabilirim. Muhtemelen bilanço çıkarmak için henüz çok erken ama benim umudum var. Eigendorff olumlu sonuçlar görmek istiyor. Oysa sorun şu ki bizim sektörde gerçek anlamda *yeni* müşteri yok. Cirosunu arttırmak isteyenin yapabileceği tek şey, rakiplerin elinden müşteri kapmaktır, bu da ancak daha kaliteli hizmet sunarak örneğin bir günde teslimatla mümkün olabilir. Yeni çalışanlarımızdan Bay Tischer işe son günlerde bir sırt çantasıyla gelip gidiyor. Sırt çantasının altına koyu renk takım elbise ve beyaz gömlek giydiği için bu hayli budalaca duruyor. Bay Tischer sırt çantasını masasının yanına koyup paydos saatine kadar elini bile sürmüyor. Saat dokuz buçuğa doğru Bayan Weiss'ın kızı cep telefonundan arıyor. Kız annesinin sandalyenin üstüne bıraktığı elbiseleri giymek iste-

miyormuş. Bayan Weiss kızını haşlayıp konuşmayı bitiriyor. Temizlikçi kadınlar bugün hemen öğleden sonra gelecek, yoksa yapmaları gereken işi yetiştiremiyorlar. Bayan Kahlert çalıştığım masayı siliyor. Geriye yaslanıp bekliyorum. Bayan Kahlert benden yirmi yaş kadar daha yaşlı. Onun gibi yaşlı bir kadının, benim gibi genç bir adamın masasını silmesini bir skandal olarak gördüğünü tahmin ediyorum. Bayan Kahlert'in adını unuttuğum iş arkadaşı ortaya bir şeyler söylerken peşi sıra çektiği kocaman mavi bir çöp torbasına bürodan çıkan çöpleri dolduruyor. Sesi plastik hışırtıları arasında kaybolup gittiği için, insanda söylediklerinin de çöp olduğu izlenimini bırakıyor. Saat üçe doğru Eigendorff beni bürosuna çağırıyor. Her zamanki ciddi yüz ifadesiyle oturmamı söylüyor.

"Fazla uzatmak istemiyorum" deyip sözlerine bir ara veriyor.

Sonra da "Sizin Perşembe günü önce saat 14.00'da, sonra da saat 16.00'da bir gösteriye katıldığınız görülmüş" diyor. "Boş zamanlarınızda ne yaptığınız beni tabii ki ilgilendirmez. Ancak iş saatlerinde birtakım gösterilere gitmeniz için size maaş ödeyemem."

Bir şeyler söylemek istiyorum ama sözümü kesiyor.

"Bu konuda tartışacak bir şey yok."

Bir iki saniye bekliyor. Artık gerçekten de hiçbir şey söylemek gelmiyor içimden. Masadaki camdan kâğıt ağırlığına bakıyorum dik dik.

Sonra konuşmasını sürdürüyor, "Yarın işe gelmenize gerek yok. Şu andan itibaren işten çıkarıldınız. İsterseniz hemen gidebilirsiniz. Sekreterim belgeleri evinize yollayabilir. Bundan sonraki yaşamınızda size mutluluklar dilerim".

Başka bir şey söylemiyor. Hiçbir şey söylemeden ayağa kalkıp yerime geçiyorum. Gerçekten hemen gitsem mi yoksa paydos saatini mi beklesem diye düşünüyorum. Bir sonraki soru ise iş arkadaşlarımla vedalaşıp vedalaşmayacağım. Öyle ezik bir halleri var ki kovulduğumdan çoktan haberdar

olduklarını sanıyorum. Kış görmüş karatavuk gibi hiç kıpırdamadan masamda oturuyorum. Bu çamaşırhaneyle duygusal bir bağım yoktu elbette. Böyle bir ortamda hayatta kalabilmek için her zaman iki gözümü de sıkı sıkıya yummam gerekiyordu. Belki de iş arkadaşlarımın sandığından çok daha az sarsılmış olmam bu yüzden. Üstesinden gelmekte zorlandığım şey Eigendorff'la son karşılaşmam. Bir çırpıda işimi bitireceğini tahmin etmezdim. Öğleden sonranın geri kalanını büroda geçirmeye karar veriyorum. Böylece iş arkadaşlarımla teker teker vedalaşmak zorunda kalmayacağımı umut ediyorum. Daha on dakika geçmeden, bu kadar aşağı bir seviyedeki bir başarısızlığı kabullenmenin bana ne kadar zor geldiğini fark ediyorum. İçimdeki aşırı duyarlılık sonunda haklı çıktığını görüyor ama bununla ne yapacağını bilmiyor. Pencereden bakınca duvar dibinden yan yana yürüyen iki köpek görüyorum, kafalarını kaldırıp yukarı bakmıyorlar. Bakışlarım sola doğru, bir garajın düz çatısına doğru kayıyor. Çatı kaplama levhalarından biri ara ara rüzgârla havalanıyor. Levha ölmek üzere olan bir kuşun son kez kanat çırpıp sonra güçsüz kalınca düşmesi gibi görünüyor gözüme. Bu görüntülere bakarken kendi kendime şöyle diyorum: Bir gün gelecek bu levha simgesel olarak senin yaşamını canlandıracak. Bu klişe karşısında hafifçe kıkırdıyorum. Çok güçlü duygular içinde olmaya bir itirazım yok, ne de olsa hiçbir bildirim olmaksızın işten kovuldum. İşin tuhafı hiçbir iş arkadaşımın benimle konuşmaması. Bu da hepsinin bu meseleyi daha önceden bildiğine dair kuşkularımı güçlendiriyor. Belli ki içlerinden biri beni görüp ispiyonlamış. Muhtemelen Eigendorff benden şüphelendiği için birini peşime takmıştı. Ancak beni kimin takip ettiğini bilmek istemiyorum. İşin daha da tuhaf yanı, benim de kimseyle konuşmak istememem. Çekmecemdeki birkaç parça eşyayı bir naylon torbaya dolduruyorum. Bir zarfın içinde Traudel'in cinsel organının tek bir kılını buluyorum, çok önceden saklamıştım buraya. Bu kılın beni avutacağını bilerek ağzıma

atıyorum. Yine tanımını yapamayacağım bir avuntu yayılıyor içime. Dilimle kılı ağzımın içinde oradan oraya hareket ettirirken garajın üstünde rüzgârla inip kalkan çatı kaplamasını seyrediyorum. Cinsel organın kılının hareketiyle çatı kaplamasının hareketinin içimde, günün geri kalan acılı kısmını çamaşırhanede böylesi bir yüce gönüllülükle geçirebilmemi sağlayan harika bir hoşgörü yaratması çok şaşırtıcı (hiç şaşırtıcı değil aslında). Hiçbir zaman olmadığı kadar dakik bir şekilde saat tam 17.00'da yerimden kalkıp bütün çalışanları tek tek başımla selamlayarak bürodan çıkıyorum. Boşalttığım, şimdi terk edilmiş kalan masama son bir bakış atıyorum.

Paulus Kilisesi'nin yakınlarında Marlene Poscher'e rastlamam bugüne çok uygun düşüyor. Marlene Poscher beni unutmuş olduğu için onu selamlamam gerekmiyor; bunun içimi rahatlatması gerekirdi. Ancak beni gerçekten unutup unutmadığından emin değilim, işte bu belirsizliğin içinde acı verici bir an var. Yaklaşık yirmi yıl kadar önce Marlene Poscher'e bir kabalık yapmıştım. O zamanlar birlikte Profesör Schneidereit'ın verdiği bir felsefe tarihi dersine gidiyorduk. Ben o günlerde benzi her zaman soluk, iriyarı biçimsiz beden yapısı ve önü alınmaz utangaçlığıyla sınıfa giren Marlene Poscher'den on beş dakika önce gelmiştim. Beni görünce öyle sevimli, öyle cana yakın bir selam verdi ki bir an için bütün dezavantajları yok oldu gitti. Oysa ben yılgın, umutsuzluk içinde, hayata uzak ve içimin derinliklerinde kendimi beceriksiz ve bomboş hissettiğim bir dönemimdeydim ve felsefe sınıfının da en çekici sayılamayacak kızı beni selamlıyordu. Birden ortalıkta dolanan bir buz küpüne döndüm, selamına karşılık vermemek bir yana, bir de acı çekercesine başımı yana çevirdim. Ne yazık ki daha sonra da Marlene Poscher'e gidip hatalı davranışımı düzeltecek gücü bulamadım kendimde. Neden bilmiyorum ama bugüne kadar bulamadım bu gücü. Yirmi yıldır ondan özür dilemek istiyorum ama zaman uzadıkça özür dilemek daha da imkânsızlaşıyor. Bugün

bu gereksinimin bir anlamı kalmadı artık çünkü Bayan Poscher (içimden ona böyle hitap ediyorum) beni hatırlamıyor. Belki de hatırlıyor ve içinden şöyle geçiriyordur: Hah işte bak karşıdan o zamanki işe yaramaz herif geliyor, artık daha da işe yaramazın biri olmuş. Tam da işten atıldığım gün böyle düşünüyorsa eğer haksız sayılmaz. Bayan Poscher yanımdan geçip gidiyor. Tahmin ettiğim gibi beni tanımadı ya da tahmin ettiğim gibi beni tanıdı. Bir ürperti sarıyor içimi. Kendimi yakalanmış, utanç içinde ve yardıma muhtaç hissetsem de gidip bir gazete alıyorum. Kimse beni suçlamadığı için kendimi ayrıcalıklı hissediyorum. Kimsenin kendi suçunu açıkça ortaya dökmek zorunda olmaması ne harika bir şey. Öte yandan insanın suçunu her gün kendi içinde görmek zorunda kalması ne korkunç. Bu akşam Traudel'e işten atıldığımı söylediğimde, bunu pek mesele etmeyecektir muhtemelen. Fazla etkilenmemiş olmam işimin buna değmeyecek olmasına uyuyor. Gerçi bu kadar az önemsemem de gerçeklerle pek örtüşmüyor. Ne de olsa çamaşırhanedeyken o işi küçük görmemi hak etmeyecek ölçüde kendimi güvende hissediyordum. Üstelik kendimi güvende hissetmekte ne kadar zorlandığımı biliyorum. Neden böylesi anlarda başlayan korkunç bir olayın günümü kararttığını bilmiyorum. Yürüyen merdivenin yukarısında yaşlı bir kadın beliriyor. Kadın tökezleyip düşüyor. Alışveriş çantası bir metre uzağında, gözlüğü bedeninin altında kalmış. Düşen kadının üstüne atlayıp kalkmasına yardım etmek istiyorum. O heyecanla, görmeden bir anda kadının yerde duran sol eline basıyorum. Kadın çığlık atıp ağlamaya başlıyor. Kollarının altından tutup ayağa kaldırmayı başarıyorum. Bir başka adam kadının eteğine bulaşan pislikleri temizliyor. "Yaralandınız mı?" diye soruyor iki kez. Kadın yine de beni düşünüp acıttığım eline bakmadan "Teşekkür ederim" diyor, "Tanrı'ya şükür bir şeyim yok". Öbür adamın böyle bir kaza karşısındaki becerikli tavrına imreniyorum. Ben beceriksizliğin bilinmezliğinden söz ediyorum, bu sözlerim bir kitapta yazsa kabul edilebilir belki ama bu-

rada, bu gerçeklikte insana ukalaca değilse bile yersiz geliyor. Kadın benimle değil, sonradan gelen adamla konuşuyor. Adam kadının gözlüğünü yerden alınca, gözlüğün yarı yarıya kırık olduğunu fark ediyor. Kadın artık muhtemelen işe yaramaz hale gelen gözlüğü alıp yine öbür adamın yerden kaldırdığı alışveriş çantasının içine tıkıyor. Ben gözlüğü de çantayı da kaldırmadığım için kendimi suçluyorum. Bu hiçbir işe yaramayan özen, tam benlik bir durum. Bu yüzden kendimi yüzeysel, gereksiz ve değersiz buluyorum. Çalışmadığım halde kendimi bitkin hissetmek hiç hoşuma gitmiyor. Eve gidecek halde değilim ama çevremde yaşanan olaylardan da gına geldiği için evin yolunu tutuyorum. Traudel bir şeylerin yolunda gitmediğini hemen fark edecek. Az önce sınıfta kaldığını öğrenen bir öğrencinin ruh hali kaplıyor içimi. Yetişkin halimle bir öğrencinin duygularına sahip olmak hiç hoşuma gitmiyor.Evin kapısını açıyorum. Traudel henüz gelmemiş, şimdilik şansım yaver gidiyor. Salona girince hâlâ balkonda asılı duran pantolonumu görüyorum. Pantolon deneyimime hâlâ karışmadığı için içimden Traudel'i övüyorum. Yine de şimdi balkon kapısını açıp pantolonu içeri alıyorum ve banyoda fırçalayıp yine dolaba asıyorum. Traudel kapıyı açtığı sırada ben mutfakta oturmuş bir armut soyuyorum. Traudel hemen bir şeylerin yolunda olmadığını anlıyor. Armut soymamdan anlamıştır belki, başka zamanlarda hiç yapmadığım bir şey bu.

Selam verip mutfağın orta yerinde kısaca soruyor: Bir şey mi oldu?

Sessiz kalarak inkâr etme çabam bir işe yaramıyor.

"Ben tahmin edeyim mi?" diye soruyor Traudel.

"Gerekmez" diyorum bu sefer "işten kovuldum".

"Oh!" diyor Traudel, "bu daha önce hiç başımıza gelmemişti".

Kovulma meselesini elimden geldiğince önemsiz göstermeye çalışıyorum ama bu çabam da başarısız kalıyor.

"Senin için kötü oldu mu?"

"Yok" diyorum, sanki öğrenciyken gittiğim bir işten çıkarılmışım gibi.

"Yine de ömrünün yarısını o işte geçirdin ama" diyor Traudel.

Sessiz kalıyorum.

"Neden çıkardılar seni işten?"

"Bu işe bu kadar süre dayanmamın sebebi, kendime istediğim kadar zaman ayırması kolay olduğu içindi."

"Tam da bunu yaparken yakalandın, değil mi?"

"Evet."

Gösteri sırasında oralarda aylaklık ettiğimi itiraf etmeyeceğimi geçiriyorum aklımdan. Oysa Traudel başka bir şey sormuyor. Alışveriş torbalarını masanın üstüne bırakıp akşam yemeğini hazırlamak için torbaların içindekileri çıkarıyor.

"Kaygılanıyor musun?" diye soruyor.

"Temel bir kaygıyı saymazsan, hayır" diyorum.

"Temel bir kaygı mı? Bundan hiç söz etmemiştin."

"Zaman zaman felsefe derslerine gidip orada bir yere oturuyorum ve akademik kadrodan birinin gelip bana şöyle demesini bekliyorum: İyi ki gelmişsiniz, biz de size telefon edecektik zaten. Size bir öğretim görevlisi kadrosu sunmak istiyorduk."

"Doğru mu bu söylediğin?" diyor Traudel.

"Evet."

"Bana bundan hiç söz etmemiştin."

"Utandığım içindir."

"Peki, şimdi neden söylüyorsun?"

"İtirafta bulunmak için koşullar uygun" diyorum. Traudel gülerek bana sarılıyor. Böylece aramızdaki gerilim çözülüyor. Hiç değilse gerçeğin bir yarısını itiraf edebildiğim için mutluyum. Öyle çok derdim var ki her gün yeni bir itirafta bulunabilirim. Felsefe, eğitim ve kibirlilik yüzünden kendimi aptal yerine koyduğum için neredeyse bir ömür boyunca derinlemesine yaşadığım huzursuzluktan hiç söz etmemiştik. Öte yandan içimi acıtacak derecede kendimi büyük görmem,

çok daha derinde yatan ve dile getirilemeyecek bir sorun. Traudel'e karşı, sanki çok önemli bir felsefeci olabilecekken olamamışım gibi davranıyorum. Traudel bu başarısızlığın ruh halini anlıyor, duygularımı paylaşıyor benimle. Beni en az bunun kadar sıkan bir başka kaygı ise temel huzursuzluğum. Bununla tam olarak kastettiğim şey, uzunca bir süre *tek bir* mekânda, *tek bir* işle ilgilenebilmenin imkânsızlığı. Bir yerde uzun süre kalamadığımı gizlemek için bir sürü zorluğa katlanıyorum. Daha büroya girer girmez, yine dışarı çıkmak istiyorum. Dışarı çıktığımda da kapalı bir yere girmek istiyorum. Traudel'in yanında (kendi isteğim dışında) kalabilmem ise uzun süre televizyon seyrettiğim için mümkün oluyor. Traudel bazen benimle oturuyor, bazen oturmuyor. Önüme uzun süren ne çıkarsa seyrediyorum; boks maçları, binicilik turnuvaları, tartışma programları. İnsanların çoğunun da benden farklı olmadığını biliyorum. Televizyon insanların çaresizliğini acımasızca sömürüyor. Bu çelişkili duygularım yüzünden televizyondan özellikle nefret ediyorum. Şunun şurasında bir saattir evdeyim, kendi evimizde olduğum halde burası bana, kaçmak istediğim bir huzurevi gibi geliyor. Sanırım birazdan televizyonu açacağım. Huzursuzluğum Traudel'e değil, şu an bulunduğum mekâna yönelik. Odalardaki bu huzursuzluğu tam olarak *neyin* doğurduğunu tanımlayabilmek isterdim. Ancak şu ana kadar bunda bir başarı gösterebilmiş değilim. Düşünce gücüm mekânların yarattığı huzursuzluğu elle tutulur biçimde anlamama yetmiyor. En gerekli anda dilsiz bir filozof olduğunu fark etmek kadar korkunç bir şey yoktur. Sık sık olduğu gibi, içimi sonsuz bir yolda olma isteği kaplıyor, oysa göçer yaşamının da bir hayal olduğunu biliyorum. Bütün bunlardan artakalan, pejmürde kuruntuların çıtırtısı. Kafamın içinde defalarca kullanılmış bir paket kâğıt gibi hışırdayıp duruyor.

Traudel çok güzel görünen, muhtemelen çok da lezzetli olacak bir salata yapıyor. Ayrıca iki de biftek hazırladı, salatayı yapması bitince onları tavaya atacak. Aslında duş almak

istiyordum ama şu anda masayı kuruyorum. Sanırım masayı kurmam, çorbaya dönmüş olan mesleki durumumla ilgili bir tartışmadan kaçınabildiğim için belli belirsiz bir şükran duygusunun dışa vurumu. Anlamıyorum, neden tam sofra kurarken çocukluk anılarım üşüşüyor aklıma. Birdenbire o zamanki ayakkabı mağazalarını özlüyorum. Şimdi bunu söylerken sanki çok güzel ve uyumlu bir çocukluk geçirdiğim sanılacak. Oysa gerçekte yeni ayakkabı almadan önce annemle birlikte bonmarşenin en üst katındaki krediler bölümüne çıkmamız gerekirdi. Orada küçük tüketici kredisi almak için bir dilekçe verilirdi. Ben de anneleri kredi formu dolduran diğer çocuklarla birlikte bir kenarda otururdum. Kredinin onaylanması için annemin çantasında taşıdığı, kocasına ait bir gelir belgesini göstermesi gerekirdi. Kredi bölümünde çalışan görevli kadın gelir belgesini alır, verilerin gerçeği yansıtıp yansıtmadığını anlamak için babamın çalıştığı firmanın muhasebe bölümünü arardı. Sonra babamla konuşmak ister, ona bir çift ayakkabı almak için annemin tüketici kredisi almasını onaylayıp onaylamadığını sorardı. O zamanlarda sekiz ya da dokuz yaşlarındaydım, ne olup bittiğini tam olarak anlamazdım ama ayrıntılar aklımda kalırdı. Demek istediğim annemin utandığını görürdüm. Bankonun gerisindeki genç kadın diğer kadınların kredi işlemlerini de benzer biçimde kontrol ederdi. Kredi bölümünün önünde böyle gruplar halinde çırılçıplak bırakılmak içimde bugün hâlâ bir ürperti ve korku yaratıyor. Annemle dayanışma içinde olduğumu ve onun utancını paylaştığımı hissediyordum. Bugün kredi bölümünde geçirdiğim o sürenin utanç denen şeyle ilk gerçek karşılaşmam olduğunu düşünüyorum. Her şeyi bu kadar ayrıntısıyla hatırlamam başka nasıl açıklanır? Tüketici kredisi meselesi hallolduktan sonra bodrum kattaki çocuk bölümüne giderdik. Ayakkabı almak o zamanlar çocuklar için bir eğlenceydi. Hani çoraplı ayağını üstüne koyduğun, küçük, öne doğru eğimli taburelere bile hoşuma giderdi. Tezgâhtar kadın elinde dört beş

ayakkabı kutusuyla deneme için gelene kadar bir süre dolanırdı. Tezgâhtarların neredeyse bir kol uzunluğundaki ayakkabı çekeceklerine bayılırdım. Ayakkabı çekecekleri ve tezgâhtar kadınlar nerede şimdi? Bugün artık ayakkabı mağazalarında herkes kendi ayakkabısını kendi bulup bir yerlerde denemek ve gözcülük eden kadına, "Bunu alıyorum" demek zorunda. *O zamanlar* tezgâhtar kadınlar başparmaklarını ayakkabının burnuna bastırıp çok küçük ya da çok dar olup olmadığını kontrol ederdi. Hatta daha şık ayakkabı mağazalarında ayağın içini gösteren cihazlar vardı, ayağını ayakkabıyla birlikte içine soktun mu röntgen filmi gibi ayakkabının uyup uymadığı görülürdü. Kasada yumuşak sesli bir kadın "Ayakkabı boyası, kalıp, taban ya da çorap ister misiniz?" diye sorardı. Annemin hep o diğer şeylerden de almasını umardım. Oysa daha kasaya giden kısacık yolda annemin keyfi kaçardı. "Kes artık. Başka bir şey almayacağız" diye alçak sesle söylenirdi bana. Bana! Sanki ayakkabı almanın suçlusu benmişim gibi. Sonraları gerçekten de bunun benim suçum olduğunu anladım. Eğer ben olmasaydım, bana o ayakkabıları almak için kredi bölümünde bunca aşağılanmayı yaşamak zorunda kalmayacaktı. Annemin bu beklenmedik kabalığı yüzünden ayakkabı almak, aslında benim sorumlu tutulamayacağım bir aşırılık gibi gelirdi. Kendimi annemin yerine koyduğumda, bugün bile gizemini koruyan suçlulukla karışık bir sevinç duygusu kaplardı içimi. Hayatı anlamadığımı gizlemem gerekirdi. Yeniden suçluluk duymadan sevinebilmek için annemin elini tutar, okşardım. Çoğu kez başarılı da olurdum. Elini tutmamla onun utancını, kederini hatta kızgınlığını paylaştığım belirginleşirdi. Annem o kadar etkilenirdi ki bana yine iyi davranırdı. İşte ancak o zaman sevinmeme izin verilir, çocukluk mutluluğum ikimizin arasında bir o yana bir bu yana akardı.

Bugün hâlâ bazen akıyor. Bu anılar keyfimi o kadar yerine getirdi ki bunun bir dışa vurumu olarak kâğıt peçeteleri alıp davetlerde kullandığımız kumaş peçeteleri koyuyorum

masaya. İki de şarap kadehi yerleştiriyorum, sonra mutfağa gidip bir şişe şarap açıyorum. Traudel'in biraz daha zamana ihtiyacı var, böylece ben de bir duş yapıp temiz çamaşırlar giyebilirim. Akşam yemeğinde Traudel'e kredi bölümünde yaşadığımız o utancı anlatmak istiyordum ama her şey başka şekilde gelişiyor. İç çamaşırlarımın üstüne bornozumu giymek istiyordum fakat yanlışlıkla (gardıropta hemen bornozun yanında asılı duran) siyah kışlık paltomu alıp üstümde onunla masaya oturuyorum. Traudel şaşkınlık içinde bana bakıp "Tekrar sokağa mı çıkacaksın?" diye soruyor.

Ayağa kalkıp masanın çevresinden dolanıyorum ve kolumu Traudel'in omzuna atıyorum ve tam o sırada yeni duş yapmış olduğumu ama kışlık paltomla oturduğumu fark ediyorum.

Kuru bir sesle "Ah!" deyip paltomu çıkararak bornozuma bürünüyorum. Belli belirsiz bir şeyler söyleyip kafa karışıklığımdan söz ediyorum ama Traudel bana pek inanmıyor (bana öyle geliyor).

"İnsan böyle bir şeyi fark eder" diyor.

Ona katlıyorum ama yapabileceğim başka bir açıklama yok. Böylece, özenle kurduğum masanın üstüne bir gölge düşüyor. Hayır bir gölge değil; belki kötücül, ikimizin de kendi köşesine çekilip düşünmesi gereken bir anlık anlaşılamazlık bu. Sevimli gözükmek için çaba harcayıp hayatımdan birtakım küçük hikâyeler anlatsam da bu akşam masamıza çöken hayaleti uzaklaştıramıyorum.

Üç gün sonra Traudel bir gazeteden kestiği bir iş ilanını veriyor bana. Bir inşaat firması "ev, bahçe, bodrum, garaj, kalorifer, avlu temizliği" gibi alanlarda çalışacak, *elinden her iş gelen* birini arıyor. "Apartman yöneticiliği alanında deneyim tercih nedeni olsa da zorunlu değil. Bir elektrikçi ve bir tesisatçı tam gün emrinizde olacak. İlk başta üç yüz evden sorumlu olacaksınız, sonraki yıllarda buna yılda yaklaşık yüz ev daha eklenecek. B sınıfı ehliyet zorunludur. Başvurunuzu şu adrese yapabilirsiniz..."

Gazeteden kesilmiş bu parça ruhuma çöküyor. Traudel sanki uzun süre işsiz kalacağımdan ya da kalmak isteyeceğimden korkuyor. O yeterince para kazandığı için bunu bilerek yapacağımı düşünüyor olabilir. Öte yandan belki de içimi karartan "elinden her iş gelen" sözüdür. Bu sözle kastedilen şey, eskiden kapıcı diye tabir edilen niteliksiz işçi. Yazgımın bana sunduğu en yalın çözüm bu olsa gerek. Gazete ilanını cebime sokup avluya bakan pencereye yaslanıyorum. O anda sadece pencere camını bir köşeden diğerine kateden küçük bir böceği seyretmek istiyorum. Sağ alt köşeye gelince, çerçevenin iç tarafından ilerleyerek yukarıya çıkıyor hayvan. Yukarı köşeye varınca orada kalıyor ve bir daha kıpırdamıyor.

"Tıpkı bir insan gibi" diye geçiriyorum aklımdan coşkuyla. Oradan oraya gitmenin hiçbir sonucu olmadığını anlayana kadar insan uzun mesafeler kateder ve orada kalakalır. Oradan oraya gitmek yerine oradan oraya bakınmaya başlar. Bir süre çöp bidonlarının çevresinde hoplayıp zıplayan, birbirlerinin peşinden giden ya da yiyecek bir şeyler arayan heyecanlı karatavukları izliyorum. Kiracılar ha bire çöp bidonlarının kenarına çöp araçlarının almadığı koliler bırakıyor. Oysa koli kartonlarını küçük parçalara ayırıp parçaları kâğıt çöpüne atmak kiracıların görevi. Aşağı yukarı bir dakika sonra, bir kapıcı gibi düşünmeye başladığımı fark ediyorum. Gözlerimi yukarı dikip tuhaf biçimde sarı akşam göğüne bakıyorum.

9

Metroda yakınlarımda bir yerde oturan bir kadın ve bir erkek elbiselerini temizliyor. Adam iyice öne doğru eğilmiş, pantolonunun paçalarını silkeliyor. Kadın bluzundaki kırıntıları ve toz topaklarını öylesine sert hareketlerle temizliyor ki "Zavallı göğüslerinizi o kadar da hırpalamayın" diyesim geliyor. Traudel bugün beni takım elbisemi giymeye ikna etti. Takımın kimyasal katılığı o denli baskın ki içinde doğru dürüst hareket bile edemiyorum. Bir kadın eline lastik eldiven takıp yerden köpeğinin pisliğini topluyor. Bu demek oluyor ki hayvan için doğal olan ortalığa kaka yapmaya *sonradan*, insan geleneğindeki gizleme geleneğini ekliyor. Yine acayip zekiyim. Bir köpek pisliği bile, prangalarımdan kurtulan zekâmı kendime göstermeme yetiyor. Toplu Konut Yapı Kredi Şirketi'ndeki iş görüşmesine elimden geldiğince hazırlanıyorum. Yani "Acaba kendimi, başından beri felsefe eğitiminin toplumda hiçbir değeri olmadığını bilen, eğitim

tutkunu, aykırı bir insan olarak mı tanıtsam?" diye düşünüyorum. Aslında ben son derece pratik bir insanım diyeceğim onlara. Sonra biraz da üniversitelere ve eğitim sistemine sayıp sövebilirim. Onlara diyebilirim ki "Yüksekokullar zaten sonradan kimsenin gerek duymadığı bir sürü insan yetiştiriyor" Bu her zaman iyi gider. Ancak muhtemelen yine bir pot kırarım, şu anki korkum bu. Sorun şu: Benim yaşımdaki bir adamın artık işe başvurmaması gerek. Yapı Kredi Şirketi karmakarışık bir sanayi bölgesinin ortasında; yani makine fabrikalarının, mobilya imalathanelerinin, otomobil lastik depolarının, ne idüğü belirsiz dernek binalarının, tankerlerin ve çekici araçların arasında bir yerde.

Tam zamanında sekreterliğe başvurup hiç bekletilmeden Bay Wendt'in yanına alınıyorum. Yapı planlarıyla kaplı bir panonun önünde oturuyor. Bana bir yer gösteriyor.

"Daha önce hiç apartman yöneticiliği yapmış mıydınız?"

"Hayır" diyorum.

"Önemi yok" diyor Bay Wendt, "Kısa sürede öğrenirsiniz. Herhalde çok çeşitli işlerde çalışmışsınızdır"

Başımı evet anlamında sallıyorum.

"Bu iyi" diyor Bay Wendt. "Siz binalarda çalışmaktan çok yönetimde çalışacaksınız, tabii eğer çalışmaya başlarsanız. Biz yedi bölgede proje yürütüyoruz (adlarını sayıp döküyor). Her yapının kendi kapıcısı var, sizin göreviniz onları denetleyip işlerini koordine etmek."

Bay Wendt Yapı Kredi Şirketi'nin Doğu Almanya'ya "el attığını" ayrıntılarıyla anlatıyor, şirket bunu başardıkları için çok memnunmuş.

Bu çok önemli! Çünkü böylece Doğu Almanya'nın yeniden inşasında bizim de payımız olacak. "Oralar altmış yıl önceki Batı Almanya gibi perişan halde." diyor Bay Wendt. İçimde Bay Wendt'in önerdiği işi kabul etmeyeceğim duygusu, giderek belirginlik kazanıyor. Bay Wendt'te hoşuma gitmeyen ayrıntılar bulmaya çalışıyorum. Örneğin dişlerinin arasında haşhaş taneleri görüyorum. Başını öne eğdiğinde

gerdanı çıkıyor. Ben hemen her zaman olduğu gibi ilgili ama bir o kadar da kalın kafalı biriyim. Umarım Bay Wendt yaradılışımın gerisindeki karmaşıklığı kavrayabilir. Birazdan kendi doktoramı kötüleyeceğim. Ona kendi zekâma yabancılaştığımı söyleyeceğim. Ona diyeceğim ki "Benim yerime bir lise mezunu ya da sıradan bir işletme mezununu da işe alabilirsiniz, hatta belki böylesi işinize daha çok yarar". Oysa Bay Wendt şöyle diyor: "Bizim için önemli olan sizin zekice davranmanız ve sorunlar karşısında hızla tavır alabilmeniz. Biz doktora yapmış birinin zekâsını kullanabileceği kanısındayız".

Bu cümleden sonra benim bir şey söyleyip söyleyemeyeceğim kuşkulu. Bay Wendt yaptığı saptamanın hedefini bulduğunu düşünüp bana sanki mesai arkadaşıymışım gibi gülümsüyor. Artık doktoramı küçük gösteremeyeceğim ortada. Daha doğrusu işe alınma konusundaki şansımı azaltabilmek için aklıma başka bir bahane gelmiyor. Çaresizlik içinde babamı taklit ediyorum, yani omuzlarımı düşürüp ellerimi kemerimin önünde birleştiriyorum. Babamın konuşma tarzını taklit ediyorum; cümlelerin sonunu getirmeden, ha bire yeni bir cümleye başlıyorum. Yaptığımın bir komediye dönüşmemesine dikkat etmem gerek. İçimde kabul edilmez olanla, gerçek olan birbirinin içine giriyor, daha doğrusu bir ceza gibi karmakarışık bir hal alıyor. Eğer yanılmıyorsam bu ceza Bay Wendt'in gözünden kaçmıyor. Sanki kendine neden bunca süredir benimle konuştuğunu soruyor gibi. Nitekim sözlerinin sonuna geldiğini ve sonucu bana bildireceğini söylüyor. Bu kalkıp gidebileceğim anlamına geliyor. Ben de duruma uyup süklüm püklüm dediğini yapıyorum.

Yapı Kredi Şirketi'nden çıktığım ve bir daha muhtemelen oraya gitmeyeceğim için mutluyum. "Eve gidip takım elbisemi çıkarsam mı?" diye geçiriyorum aklımdan ama sonra bundan vazgeçiyorum. Önümüzdeki iki saat için tek istediğim kendimi yoracak gibi yürümemek, yüksek sesle konuş-

mamak ve hiçbir şekilde düşünmemek. Trene binip yeniden şehir merkezine dönüyorum. Tam Traudel'e bu işi neden istemediğime ilişkin bir mazeret bulmaya çalışacakken kendimi "Hani hiç düşünmeyecektin?" diye uyarıyorum. İçine düştüğüm dehşetin iyi yanı, iç dünyamın giderek dış dünyanın önüne geçmesi, bunun etkisiyle dış dünyanın beni daha az ilgilendirmeye başlaması. İçimi keyifli bir kurtulmuş olma duygusu kaplıyor. Az sonra gözüme her şey daha güzel görünmeye başlayacak. Bir büfenin önünden geçerken okuduğum "Günün Çorbası" lafı hoşuma gidiyor. Belli ki okuma yazma güçlüğü çeken bir çırak tarafından, kara tahtaya kargacık burgacık el yazısıyla yazılmış. Alaycılığımdan ayrıntıları yine algılamaya başladığımı ve bunun kendimi iyi hissettirdiğini fark ediyorum. Günün çorbası çok önemli; yaşamı ayağa kaldıran, geleceği işaret eden bir söz. Hepimizin içinde yüzdüğü günün çorbası gibi huzur veriyor; kulağa tanrısal bir teselli, sonsuz gençlik gibi geliyor. Gençliğimde, moral bozucu olaylar yaşadıktan sonra, doğumumun hemen ardından beni yeni doğmuş başka bir bebekle karıştırdıklarını ve bu yüzden yanlış ana babanın eline düştüğüme inanırdım. Yıllar yılı gerçek ana babamı aramam gerektiği meselesi içimi yedi bitirdi, ta ki üniversite sıralarında (yani artık çok geçti) değiştirilmiş olma fikrinin ergenlerde çok sık rastlanan bir saplantı olduğunu, erişkinliğe geçince kendiliğinden kaybolduğunu öğrenene kadar. Gerçi bende kaybolmadı, tam tersine her şey hâlâ kaskatı ve sapasağlam. Bugün bile ne zaman çekici emekliler görsem ana babam olduklarını, nihayet onları bulduğumu düşünürüm.

Traudel'e elinden her iş gelen insan olmaya uygun olmadığımı nasıl anlatacağım konusunda hâlâ bir fikrim yok. Ölü gibi, bunaltıcı, çatıların üstüne nemli sislerin çöktüğü, yollardaki motosikletlerin abartılı kötü kokular çıkardığı bir hava var. Yaz gününe göre çok kalın giyinmiş ürkek yaşlıları seyrediyorum. Birkaç dakika sonra yaşlıların bedensel eksikliklerinden utandıkları için kat kat giyindiklerini dü-

şünüyorum. Tabii ki yaşlılarla dalga geçmek istemiyorum, tam tersine. Bazen ben de yaşlı bir kadının koluna girip sokaklarda dolaşmak istiyorum ama bu arzumu nasıl gerçekleştirebileceğimi bilmiyorum. Doğrusu yaşlı insanlar o kadar da ilgimi çekmiyor, tek istediğim hayatın imkânsızlığına her zamankinden biraz daha yakın olabilmek. Hâlâ karnım acıkmamış olsa da ağzımdaki tatsızlık rahatsız ediyor beni. Sığırcıklar hâlâ ağaçlarda cıvıldaşıyor. Hiç yorulmak bilmeyen müzikli saatler gibi, sanki kendi kendilerini kurarak gürültü etmeye devam ediyorlar. İçinde üç sinema salonunun bulunduğu bir eğlence merkezinin önünden geçerken bir bilet alıp iki saat için kentin gürültüsünden uzaklaşıp uzaklaşmamayı geçiriyorum aklımdan. İlk salonda Amerikan yapımı bir bilim kurgu filmi oynuyor, ikincisinde Amerikan yapımı bir gangster filmi, üçüncüsünde yine Amerikan yapımı bir korku filmi. Amerikan filmlerine karşı olmasam da üçünü de seyretmek istemiyorum. Bu Amerikan paçavraları olmasa, belki başka bir paçavra olurdu, mesela bir Alman paçavrası ve o da diğerlerinden daha iyi olmazdı. Çaresizce, çoktandır gitmediğim yakındaki nehir kıyısına gidiyorum. Yanında küçük çocukları olan annelere bakarken bir felaket olmasını bekliyorum. Yani bir çocuğun annesinin elinden kurtulup doğruca nehre koşup düşeceğini tahmin ediyorum. İşte o zaman ben anında müdahale edip suya atlar ve çocuğu kurtarırdım. Korku içinde ağlayan ama hayatta olan çocuğuna kavuşan anne ne kadar da mutlu olurdu. Polisler gelip çocuğa ve bana birer kuru battaniye verir, bir gazeteci gelip benimle ve anneyle röportaj yapar, üçümüzün fotoğraflarını çekerdi. Sonunda sevecen, örnek gösterilecek, yıl sonunda da hayat kurtardığı için madalyaya hak kazanan bir yurttaş olurdum. Oysa gerçekte ben, ağzının içindeki tatsızlığı gidermek için ne yapması gerektiğini hâlâ bilmeyen, aklında hiçbir fikri olmadan gezinip duran biriyim. Ayrıca ağzımdaki tatsızlığın, tüm yaşamımdaki tatsızlığın bir yansıması olduğundan kuşkulanıyorum artık. Neyse ki bu tat-

sızlık hayatımın her anında ortaya çıkmıyor, sadece böylesi belirsiz anlarda gösteriyor kendini.

Hemen şu anda ya bir şarap içmeli ya da bir dondurma, patlamış mısır veya bir sosisli sandviç almalıyım. Yakınlarda, tezgâhında sıra bekleyen kimsenin olmadığı bir sandviç büfesi gördüğüm için, tembellikten sosiste karar kılıyorum. "Sandviç ekmekleri bitti." diyor büfedeki kadın ve kâğıt tabağıma bir dilim siyah ekmek koyuyor. Sosis sıcacık, ağzımın içindeki tatsızlık gerçekten de bir dakika içinde yok oluyor. Ekmeğin tadını beğenmiyorum, elimi bile sürmeden karton tabakta bırakıyorum. Ekmeği bir süre seyredip sonra ceketimin sol iç cebine yerleştiriyorum. İhtiyacı olan birine rastlayıp ekmeği şaşırtıcı biçimde ona vermeyi umut ediyorum. O zaman bir iki saniye içinde yeniden sevecen ve örnek bir insan olurdum (öyleyim zaten). Gel gör ki tanıdığım kimse geçmiyor oradan. Buna karşılık bir dilim ekmeği bedenime o kadar yakın tutmak hoşuma gitmeye başlıyor. Hatta o ekmek diliminden içime bir huzur yayıldığını bile hayal ediyorum. Arada bir ekmeği çıkarıp bakarken "hımm, yaa, cık cık" gibi sesler çıkarıp yine yerine koyuyorum. Bir yandan da kimse beni görüyor mu diye açık açık çevreme bakınıyorum. Kimi kez gizli gizli delirdiğimden kuşkulandığımda *gerçek* delilere bakarım. Sözgelimi şehirde bisikletle dolaşan şişman bir adam, bisikletini son hızla yoldan geçenlerin üstüne sürüp son anda frene basıyor, sonra da bağırıp çağırıp yoluna devam ediyor. Bu tür zavallı insanları beş dakika kadar izlemek onlardan biri olmadığımı anlamaya yetiyor. Gerçek deliler yaygaracı, saldırgan, küstah ve sağı solu belli olmayan insanlardır. Bense sessiz, sabırlı, akvaryumda unutulmuş bir balık kadar utangaç biriyim. Ancak bir yandan da birine elimi uzatmak yerine ekmek dilimini uzatma isteği giderek şiddetleniyor içimde. O sırada karşıdan gençlik aşkım Anette geliyor, yanında da genç bir delikanlı var, muhtemelen oğlu. Gülümseyerek birbirimize doğru yürüyoruz. Ona elim yerine ekmek dilimini uzatacak olsam Anette bunu anlayışla karşılar. Ço-

cukluğumuzda hiç durmadan kıkırdardık. Bizim hikâyemiz Lukas Kilisesi'nde pazarları çocuklar için yapılan bir ayinde başladı. Ona, ilahiler kitabının arasında sakladığım üç azizin resmini armağan etmiştim. Her pazar, erken yaşlanmış evli çocuklar gibi o kilisede yan yana otururduk. Sonraki yıllarda, birbirimizi en çok arzuladığımız anlar din derslerindeydi sanırım. O günlerde o on üç, ben on dört yaşındaydım. Din dersinden sonra cemaat salonundaki tuvalete saklanır, her taraf tamamen sessizleşene kadar beklerdik. Hiç durmadan onun çatlamış dudaklarını öperdim, o da bana küçücük harika memelerini gösterirdi. Aslında gösterdiği haftadan haftaya büyüyen, kabarmış meme uçlarıydı. En hoşuma giden de meme uçlarının çevresindeki *belli belirsiz* hissedilen incecik ayva tüylerdi. Bir iki hafta sonra Anette'nin annesi anneme gelip beni şikâyet etti. Annem gerçekten de kızıp Anette'yi rahat bırakmamı söyledi. Sonunda bizi birbirimizden ayırmayı başardılar, hiç değilse birkaç yıl için. Sonra bir gün Anette'ye o zamanlar kaldığım evin bulunduğu çirkin bir kenar mahallede rastladım. Anette artık 22 yaşındaydı, evlenmişti ve önünde bir çocuk arabası vardı. Ben yirmi üç yaşındaydım ve üniversiteye gidiyordum. Anette hâlâ on üç yaşındaki gibiydi. Hâlâ o aynı kirli sarı saçları, kemikli yüzü, ince hatları ve çatlamış dudakları vardı. Evim uzakta değildi. Çocuk daha asansörde mızmızlanmaya başladı. Anette'nin çocuğu sakinleştirmeye çalışması hiçbir işe yaramadı. Eve çıkınca Anette çocuğu benim küçük kanepeme yatırıp altını temizledi. Defalarca "Affedersin" derken özür dilercesine yüzüme bakıyordu. İlk kez o gün altı dolu bir çocuğun kokusunu duydum. Anette bebeği temizleyip poposuna krem sürdü ve yeni bir bez bağladı. Ufaklık yine de sakinleşmiyordu. Anette çocuğu (erkek çocuktu) kucağına alıp evin içinde dolanmaya başladı. Çocuğun mızmızlanması kesilmiyordu bir türlü. Anette bluzunu ve sutyenini çıkardı. O anda tuvalette geçirdiğimiz öğleden sonraları aklımıza geldiği için bana doğru bakarak güldü. Gerçekten de o anda sanki gözümün

önünde Anette'nin çocukluk günlerindeki mükemmel memeleri var gibiydi. Öte yandan işin aslına bakılacak olursa, emilip tüketilmiş, neredeyse bir pide gibi yassılaşıp sarkmış memelerini görünce sarsılmıştım. Elimden gelse o an yok olurdum ama buna iznim yoktu. Anette bebeğe önce sol, sonra sağ memesini verdi. İsteksizce onları izlerken duygularımı tam açıklayamıyordum. Yaklaşık on dakika sonra bebek meme emmekten yorgun düşüp sakinleşti. Anette çocuğu dikkatle arabasına yerleştirdi ve kullanılmış bezi bir naylon torbaya tıktı. Ben pencereyi açtım ama idrar ve sütlü kaka kokusu kolay kolay çıkmıyordu. Anette neşeliydi, keyfi yerindeydi. Onun gözünde çocukla boğuşması da erotik bir gösteriydi ama bu gösteri bende hedefine ulaşamamıştı. İçinde bulunduğum durumla baş edemeyerek ne olacağını bilemeden yatağımın kenarına oturdum. İlk baştaki şehvetimin, tıpkı başa çıkamadığım kaka kokusu gibi içsel bir yalnızlıktan başka bir şey getirmediğini fark ediyordum. Anette sutyenini ve bluzunu tekrar giymedi, önce yanıma oturdu, az sonra da vücudumu yatağa doğru bastırdı. Bir Anette'nin içi boşalmış, sarkık memelerine bir odanın ortasındaki bebek arabasına bakıyordum.

Şu anda Anette hafif kızarmış yüzüyle karşımda durmuş, bana elini vermiyor. Yanındaki delikanlı ise o günkü bebek olsa gerek.

"Sen iyisin" diyor soran bir ses tonuyla.

"Sanırım" diye yanıtlamam üstüne Anette gülümsüyor.

İstemeden, biraz tepeden bakarak konuşuyormuşum gibi geliyor. Sohbet edecek tehlikesiz bir konu arıyorum ama aklıma hiçbir şey gelmiyor. O sırada Anette böbrek taşı aldırtmak için yakında hastaneye yatacağını ve ameliyattan korktuğunu anlatıyor.

Doktorlar taşın kendiliğinden düşeceğini ummuşlar ama bu ne yazık ki gerçekleşmemiş.

"Anne" diyor yanındaki delikanlı "biraz da başka bir şeyden söz edemez misin?"

Bu kez gülme sırası bende. O günkü süt bebesinin günün birinde tam da benim düşündüklerimi söyleyeceği aklımın ucundan bile geçmezdi.

Anette'nin oğlu sümkürüyor. İşte fırsat. Gitmek zorunda olduğumu göstermek için hızlı hızlı soluk alıp veriyorum. Anette'ye onu yeniden görmenin beni mutlu ettiğini söylüyorum. Ağzını açıp gözlüğünü çıkarıyor ve gözümün önünde gözlüğünün camlarını temizliyor. Tam o anda ceketimin sol iç cebine el atıp ekmek dilimini çıkarıyorum. Anette gözlüğünü takıp bir eliyle benim elimi tutmaya çalışıyor. Bir saniye sonra elinde biraz kurumuş bir dilim ekmek buluyor. Şaşkına dönüyor, donmuş gibi neredeyse, başını öne eğince eline ekmek dilimini tutuşturduğumu görüyor. Bir şey söylemeye ya da bir şey sormaya çalışıyor ama ağzından tek bir sözcük bile çıkmadan bana bakıyor. Oğlu annesinden daha şaşkın. Bu ekmek dilimiyle ne ifade etmek istediğimi anlatmaya çalışıyorum ama ben de hiçbir şey diyemiyorum. Anette ekmekle birlikte elini geri çekiyor, ekmek dilimini evirip çevirip yakından bakarken "Neyin var senin?" diye soruyor.

Bana ekmeği geri veriyor, öylece kalakalıyorum, bir kez daha bir şey söylemeye çalışıyorum ama bir hıçkırık dışında hiçbir şey çıkmıyor ağzımdan.

"Gel buraya" diyor Anette. Beni ceketimin kolundan çekip yandaki kafenin terasına götürüyor. Oğlu yanımızda duruyor, benimle hiç ilgilenmek istemediğini belirtir gibi bana doğru bakıyor.

Kasılarak gelen bir hıçkırığı bastıramıyorum. Elimde hâlâ o ekmek dilimi.

"Nedir bu ekmek?" diye soruyor Anette.

Gözlerime yaşlar dolduğu için çevremi doğru dürüst göremesem de yoldan geçenlerin neyim olduğunu merak ettiklerini fark ediyorum. Hızlı yaşlanmış biri gibi üstümde neyim var neyim yoksa hepsine art arda dokunuyorum. Mendilime, tükenmez kalemime, cüzdanıma, birkaç parça

bozuk parama, anahtarlığıma, üstünde Traudel'in adının ve telefon numarasının yazılı olduğu bir kâğıt parçasına. Kâğıdı Anette'ye uzatıyorum, o da garsona veriyor; adam aceleyle kafenin içine girip telefon ediyor. Masalardan birine oturup ellerimle yüzümü kapatıyorum. Anette sakinleşmemi söylüyor. Oğlu sabırsızlığını belli ederek bir kenarda bekliyor. Garson elinde bir bardak suyla gelip kâğıdı bana geri veriyor.

"Hemen biri gelecek" diyen garson gözden kayboluyor.

Önümdeki masanın üstünde duran ekmek beni ele veriyor. Onu yeniden ceketimin cebine koyup da bir açıklama yapacak gücüm yok. Yoldan geçenler yalnızca sırtımı görebilsinler diye başka bir sandalyeye geçiyorum.

"Evet, evet..." diyorum.

Bunlar söyleyebildiğim ilk sözler. Sanırım bir ara hıçkırıklarım durmuştu, omuzlarımı sarsa sarsa yeniden başlıyor. Ağzım kupkuru olduğu halde su bardağına uzanmaya cesaret edemiyorum. Yirmi dakika kadar sonra Traudel'in acele adımlarla karşı kaldırımdan geldiğini görüyorum. Hiç beklemeden yanıma geliyor. Anette başını sallayıp gidiyor, Traudel yanıma oturuyor.

"Hiçbir şey söylemek zorunda değilsin" diyor.

Hıçkırıklarım artık neredeyse bitmiş gibi. "Gidelim mi?" diye soruyor Traudel.

Bitkin halde olmama rağmen, ayağa kalkıyorum. Kafeyi geride bırakıp arabaya doğru yürüyoruz. Traudel beni eve değil, kırk kilometre ötedeki bir psikiyatri kliniğine götürüyor. Yol boyunca hiç konuşmuyorum. Traudel'in sessizce ağladığını duyuyorum.

10

Kliniğin büyük giriş salonunda oturmuş, ellerindeki geniş süpürgelerle yerleri silerken hastalara bakmamaya çalışan temizlikçi kadınları seyrediyorum. Saat onu geçiyor. Bir saat kadar önce ilaçlarımı aldım. Saat on ikiye doğru Traudel gelecek, birlikte hasta kafeteryasında yemek yiyeceğiz. Bana temiz çamaşır, muhtemelen yeni bir gömlek ve bir iki de kitap getirecek. Büyük bir olasılıkla yarı ağlamaklı bir ifadeyle giriş salonuna gelip tutuk adımlarla bana doğru yürüyecektir. Beni buraya getirmiş olduğuna üzülüyor, ben şimdilik bu konuda hiçbir şey söylemiyorum. Bitkin bir halde, hiç kıpırdamadan koltuklarında oturan hastalar gözüme neredeyse güzel geliyor. İlaçların içindeki etken maddenin yavaş yavaş kanıma karıştığını hissediyorum. Aynaya baktığımda orantısız bir biçimde yaşlanmışım gibi geliyor. Ben her zaman bizi yaşlandıranın geçirdiğimiz yıllar değil, yaşadığımız deneyimler olduğunu

düşünürdüm. Günün birinde kliniğe kapatılacağım dünyada aklıma gelmezdi. Bu deneyimin beni nasıl yaşlandırdığını fark ediyorum şimdi. Genel olarak bu ilaçlar insana içsel bir rahatlama veriyor. Kötü yanı ise insanın kendini bulanık bir örtünün ardında hissetmesi. Sanki içi pamuk doldurulmuş bir kutunun içinde gibiyim. Kliniğe yatırılmamdan kısa bir süre sonra bir doktor, sesler duyup duymadığımı sordu. "Hayır" diye yanıtladım, "Ben hep kendimi duyuyorum". "Kendinizi mi duyuyorsunuz?" dedi doktor. "Kendi kendimle ya da kendime konuşuyorum" dedim ona. "Aa öyle mi?" dedi, "Kendinizle yüksek sesle mi konuşuyorsunuz?" "Hayır" diyorum alçak sesle "içimden konuşuyorum".

Çevremdeki depresif, otistik ve şizoid hastaları inceliyorum. Benim daha hafif bir vaka olmam avutuyor beni. Terapistime burada ne kadar kalacağımı sordum. "Bu nasıl bir gelişim göstereceğinize bağlı" diyerek kaçamak ya da belki de kaçamak olmayan bir yanıt veriyor. Sanki kısa süre sonra eve gidecekmiş gibi davranıyorum. Çevremdeki hastalar ya gazete okuyor ya da mektup yazıyorlar. Diğer hastaların benim hakkımda dedikodu uydurmalarına engel olmak için zamanımı olabildiğince kliniğin iç mekânlarında geçiriyorum. Daha topu topu bir haftadır burada olmama rağmen bazı hastaların nasıl ayrımcılığa uğradığını biliyorum. Aşırı takıntıları olan bir şef sekreterle blucinini her gün ütülediği için dalga geçiliyor. Kadının blucinindeki ütü çizgilerinin neden bana gelecekteki yalnızlığımı hatırlattığını bilmiyorum. Dün öğle yemeği sırasında geçmişimdeki kadınlardan söz etmeye başladım. Bunu yapmamın nedeni herkesin terk ettiği, tek başına kalmış biri gibi görülmek istememdi. Birdenbire "aşk meşk" gibi normalde hiç kullanmadığım sözler ettim. Ancak bu söz kulağıma o kadar yabancı geldi ki konuşmaya devam edemedim. Yalnızlık, tam da söylemeye başladığın bir şeyi sonunu getiremediğin anda ortaya çıkıveriyor. Belki de bunun tam tersi. Üç gün önce terapistim derdimin ne olduğunu söyleyip söyleyemeyeceğimi sordu.

"Ben akut utanma sorunuyla birlikte kurtlanmış bir depresyondan muzdaribim" dedim.

Terapist (sanırım) şaşkına döndü ve hiçbir şey söylemedi.

"Evet biliyorum" dedim "kendi hastalığını bir uzman gibi anlatan bir hasta, doktor için nefretlik bir durumdur"

Terapist suskunluğunu sürdürdü.

"Benimle zorlanacağınızı sanmam" dedim. "Benim iç dünyam çok geniş değildir. İnsan içimde hızla dolanıp, içimde birkaç suçluluk duygusu ve biraz da utanç dışında hiçbir şey olmadığını görebilir."

Terapist bu kez birkaç not aldı.

"Gençliğimden beri bir takıntım var" dedim. "Bilgim nedeniyle korunduğumu düşünüyorum, ama şanssızlığa bakın ki galiba bunu da biliyorum."

Terapist düşünür gibi yapıp pencereden dışarı baktı.

"Onlarca yıldır daha iyi bir hayata hazırlanıp duruyorum" dedim "ama o hayat bir türlü gelmek bilmiyor. İnsanın kendi mutsuzluğuyla ilişkisinin sadece onu beklemek olduğunu fark edene kadar uzun bir süre duygusal ve melankolik bir halde yakınıp durdum".

Terapist yine bazı notlar aldı.

"Sonra, aklımı yitirmekten korkuyorum" dedim, "Belki zaten kaybetmişimdir ve o yüzden buradayımdır"

Bu kez terapist "Bunu da nereden çıkardınız?" diye sordu.

Ben de bunun üstüne ona, henüz bilmediği sosis ve ekmek dilimi hikâyesini, belki biraz fazla ayrıntılı anlattım. Böylece terapi senası sona erdi. Gazetemi ve kitabımı alıp terapi odasından çıktım.

Resepsiyondaki hemşire Bianca'nın menekşe parfümünün kokusu bana kadar geliyor. Traudel'i hiçbir zaman affetmeyeceğim sanırım. Kendimi onun tarafından ihanete uğramış hissediyorum. İnsanın ihanete katlanabilmesi için, ihanet edenin kendisi olması gerek. Oysa ihanetin kurbanıysan, ihanet edene geri dönmek mümkün değildir. Bu gülünç menekşe kokusu aklıma, kendime yeni bir eş bulmak gibi

gülünç düşünceler getiriyor. Halbuki içimden kendime yeni bir eş aramak hiç gelmiyor. Belki de aşkın küçük düşürücülüğünden kaçınıyorumdur. Üstelik ikide bir ortaya çıkan yeni bir eş bulma şeklindeki korkunç yaşam klişesinin, benim kibirli yaşam öykümde yerinin olmasını istemiyorum. Giriş salonunda onca kasvetli insan olmasına rağmen havadaki genel kasveti kavramak mümkün değil. Havadaki kasvet herkese yansıyor, yani kasvet yeryüzündeki herkes için açık seçik ama bir yandan da genelliği nedeniyle önemsiz ve bu yüzden de görünür değil. Artık bir insanın ne halde olduğunu anlamak için yüzüne bakmam gerekmiyor. Öncesinde ona acıyorum. Kurduğum bu kötücül ve sivri dilli cümleler, her zaman her durumu sonuna kadar anlama tutkumu ortaya koyuyor. Oysa tek istediğim kendimi, kendi zekâmın hezeyanlarından korumak. Artık hırslı olmak istemiyorum, bu iş bitti artık.

Dr. Treukrich (benim terapistim) her üç günde bir alacağım ilaçları ve dozlarını değiştiriyor. Sanırım burada tutulmamın sebebi doğru ilaçları bulmak istemeleri. Bazen ilaçlar beni aşırı sakinleştiriyor, bazı günlerse içimi kıpır kıpır ediyor; gergin oluyorum. Traudel'le görüşecek olmam beni huzursuz etse de şu anda içimde hiçbir korku hissetmiyorum, son derece sakinim. Yemekten önce bir saat kadar bir yürüyüş yapmak iyi olurdu muhtemelen. Gerçi bugün çok tembelim, aynı zamanda da (Traudel'in ziyareti yüzünden) gerginim. Ayrıca kliniğin aşağısındaki kasabaya gösterdiğim tepki hiç olumlu değil. Korseci dükkânlarının, gözlükçülerin, sevimli kasapların vitrinlerinin önünden geçerken kısa bir süre sonra, insanların iç sıkıntısının, o vitrinlerin içindeki hayatın sahtekârca önemsizleştirilmesi sonucunda belirdiği duygusu kaplıyor içimi. Benim çocukluğumda kasap vitrinlerinde uzunlamasına karnı yarılmış, altından kan damlayan hayvan bedenleri asılı olurdu. Vitrine şöyle bir göz atmak burada günbegün ölümün kol gezdiğini anlamaya yeterdi. Butiklere dönüştürülmüş kasap dükkânlarını görünce, insanların *hep*

birden kazan kaldırmamasına sinirleniyorum. Yine de bu duygusallığımın aptalca olduğunu ve bir yetişkine yakışmadığını biliyorum. Yandaki masadan bir hastanın konuşması geliyor kulağıma: "Yeni bir ev arayacak gücüm yok". Bu sözler hoşuma gidiyor, sözlerin sahibi kadına bakıyorum. Bayan Dr. Petzold bu, arada paranoya atakları geçiren bir sanat eğitmeni ve başarısız bir sanatçı. Yakında bir rock müzik konserine (danslı olacak) gidecek olan grubun bir parçası. Bayan Petzold konsere benim de gidip gitmeyeceğimi sordu, bense (her zamanki gibi) biraz tepeden bakarak ikircikli davrandım. Muhtemelen gitmeyeceğim, popüler müziklere tahammül edemiyorum. Tam tersine bu müzikleri sakat bırakılmış küçük burjuvalığın belirtisi olarak görüyorum. Birkaç gün önce Bayan Petzold'a depresyon ve travmaya bağlı histerinin el ele yürüdüğünü söyledim, söyler söylemez de bu cümle hastalık hakkındaki bilgimi ele verdiği için pişman oldum. Traudel'le ilişkim bu sıralar ince bir pamuk ipliğine bağlı. Onca zaman birlikte yaşadığım kadın bu günlerde yaşamımdaki tuhaf bir konuğa dönüşüyor. Algımın derinliklerinde sağır ve dilsiz, konuşulması mümkün olmayan bir kin yatıyor. Bir kez sevmiş olan ve hâlâ sevmeye devam eden insan, kendini sevmeye uygun hale getirmenin ne kadar zor olduğunu, nasıl uzun sürdüğünü bilir. İşte acı içinde bir daha kolay kolay tekrarlanamayacağını düşündüğün şey, bu sevme çabasıdır. Çekilen bu acı insanın içinde bir sevme tembelliği yaratır. Acı çeken kişi birdenbire, bu zor işi boşu boşuna yaptığı korkusuna kapılır. Traudel'le buluşmama bu kadar az bir süre kala böylesi ağır konulara kafa yormak hoşuma gitmiyor. Belki de bu yüzden içimi acı ve hüzün kaplıyor. Bir iki sıradan cümle geçiriyorum aklımdan, örneğin şöyle bir cümle: Mutlu olabilmek için böyle bir savaş gerekli olmamalıydı.

Ne var ki ben midem bulanmadan bilerek ve isteyerek basit düşünemiyorum. Başka ne yapacağımı bilemediğim için televizyon odasına gidiyorum. Orada her zaman sabahın köründe birtakım filmler izleyen çaresizler oluyor. Pencere-

den kapının girişini görebileceğim bir yere oturuyorum. Afrika antiloplarının hayatını anlatan bir film oynuyor. Büyük sürüler halinde çölde dolaşıp duruyorlar, çevreleri sürekli aslan ve sırtlan gibi can düşmanlarıyla çevrili. Hayvanların kaygısızlığı beni etkiliyor. Orada durup düşmanlarının gözünün içine bakarken yiyecek bir şeyler arıyorlar. Bir aslanın Afrika antilobunun boynuna atlayıp nefes nefese onunla birlikte yere düşmesi, orgazm sonrasında bir erkeğin başının yana düşmesini andırıyor. Bu benzetme dört saniye boyunca beni rahatsız ediyor, sonra itici geliyor. O sırada Traudel'in acı içinde kapıdan girdiğini görüyorum. Benim yatıştıramayacağım, en azından şu anda yatıştıramayacağım bir baskı altında olduğu görülüyor. Ayağa kalkıp lobiye doğru yürürken kendimi diğer hastalardan daha ayrıcalıklı hissediyorum. Göz alıcı bir tavırla bana doğru geliyor. Üstünde beyaz bluzu ve konyak rengi eteği var. Koyu renk düz saçları dalgalanıyor. Traudel acı çekerken bile güzel. Bana sarılıyor, genelde çevrede başkaları varken sarılmaz.

"Aman tanrım!" diyor.

"Evet" diyorum ben de.

Yüzüme yaklaşınca hıçkırıklarına hâkim olamıyor. Belli ki pişmanlık duyuyor. Yine çocukluğumun en önemli duygusu geliyor aklıma. Daha dokuz yaşındayken gelecekteki felaketlere hazırdım. Yaşamım sükûnet içinde başıma gelecek felaketleri beklemek ve onların hayatımın içine işlemesini izlemekle geçecekti. Öyle sarsılmış bir haldeyim ki doğru dürüst konuşamıyorum bile. Özel bir şey düşünmeden köşede duran iki koltuğa geçip birbirimize bakıyoruz. Traudel giderek sakinleşiyor. Yanındaki çantayı açıp bana getirdiği iç çamaşırları, gömlekleri, mendilleri, çorapları gösteriyor. Teşekkür etmek için başımı sallarken iç çamaşırlarını tutuyorum, normal zamanlarda hiç yapmayacağım bir şey bu.

"Eşyaları odaya sonra götürürüm" diyorum. Traudel de başını sallıyor. O da henüz konuşamıyor. İkimiz de yanında küçük çocuğuyla birlikte ziyarete gelmiş genç bir kadını

seyrediyoruz. Bir başka koltuğa oturmuş, topuklu ayakkabılarını çıkarıyor. Çocuk hiç durmadan "Anne, anne, anne..." diyor. Kadın çantasından bir transistörlü radyo çıkarıp pop müzik çalan bir kanal açıyor. Çocuk çalan pop müziğin üstüne "Anne, anne, anne, anne..." demeye devam ediyor. Kadın çantasından bir çocuk süpürgesi çıkarıp veriyor. Çocuk yerleri süpürürken "Anne, anne, anne, anne..." diyor.

"Gel biraz odaya çıkalım" diyorum Traudel'e.

Başını sallıyor.

Odayı gezmesi kısa sürüyor, hiçbir şey söylemiyor. Zaten burada görülecek pek bir şey yok. Basit bir tahta yatak, iki sandalyesi olan bir masa, bir lavabo ve bir gömme dolap. Traudel'in getirdiği eşyaları dolabın üst rafına yerleştiriyorum.

"Kirli çamaşırları alayım mı?" diye soruyor Traudel.

"Burada bir çamaşır servisi var" diyorum.

"Fark etmez" diyor Traudel ve kirli çamaşırlarımı getirdiği çantaya tıkıyor. Ardından bir daha hıçkırıp bana sarılıyor. Özür diliyor.

"Durumun öylesine kötü bir hal almıştı ki ne yapacağımı bilemedim."

"Kötü olan neydi?" diye soruyorum.

"Balkondaki pantolon bile beni yedi bitirdi" diyor Traudel. "Bir tanıdığını okulunun çalışanı olarak tanıştırdın bana, sonra bir de o ekmek meselesi! Artık dayanacak halim kalmamıştı."

Traudel iç çekiyor.

"Artık kendini daha iyi hissediyor musun?"

"Evet" diyorum.

Odadan çıkıp kliniğin kafeteryasına doğru yürüyoruz. Asansörde birbirimize söyleyecek bir şey bulamıyoruz. Gerçekten de ihanetinin ardından ona geri dönüp dönmemem gerektiğini geçiriyorum aklımdan. Onu zorladığımı kabul etmem gerek. Kafasının karışıklığı nedeniyle ulaşılmaz hale gelen biriyle yüz yüze bıraktım onu. Böyle bir karşılaşmadan

duyulan korku da tıpkı kafa karışıklığı gibi tamamen insani bir durum. Bu yüzden korktuğu için Traudel'i cezalandırmaya kalkmak bana düşmez. Korku yargılanamaz. Bu bir suç değil. Zihnimin yine bu kadar kusursuz çalışması beni kendine hayran bırakıyor. Bunu sağlığıma geri dönüşün bir işareti olarak görüyorum. Böyle düşünmeme rağmen kırgınlığım hâlâ ağır basıyor. Kafeterya her zaman olduğu gibi ağzına kadar dolu. Yemekhane tezgâhının önünde sıraya giriyoruz. Yemek kazanlarının önündeki açıklığa gelene kadar öğle yemeğinde ne yiyeceğime karar verebilmiş değilim. Sonra sözleşmiş gibi aynı anda ikimizin ağzından da alabalık ve haşlanmış patates sözleri çıkıyor. Neredeyse aynı anda aynı şeyi söylediğimiz için hafifçe gülüşüyoruz, sonra bu gülüşmenin sebebinin önemsizliği bizi utandırıyor. Elimizde tabaklarla, bir masada iki kişilik bir yer boşalana kadar bekliyoruz. Başkalarının oturduğu bir masaya oturmak hoşuma gitmiyor ama başka seçeneğimiz yok. Masamızda oturanlar (bir hastayla iki ziyaretçisi) yüksek sesle konuşup gülüşüyorlar. Hastaların çoğu hemen çekip gitmek için yemeğini hızla yiyor. Yemeğini bitiren, tabaklarını bulaşık tezgâhına kendisi bırakmak zorunda. Bu yüzden de bitip tükenmek bilmeyen bir çatal kaşık gürültüsü var. Sandalyelerin masaların altından çekilip sonra yerlerine yerleştirilmesi bu gürültüyü daha da şiddetlendiriyor. Hiç konuşmadan alabalıklarımızı yemeğe koyuluyoruz, beklenti içinde birbirimize bakıyoruz. Ziyaretçilerden biri yarı dolu tabağını masada bırakıyor. Hızla soğuyan ve parlayan patatesler ayın yüzeyi gibi görünüyor. Ayıklanmış alabalık kabukları gümüş rengi bataklıklar gibi parıldıyor. Dikkatimin yarım kalan yemeğe yoğunlaşması iyiye işaret değil ama başka ne yapabilirim bilmiyorum. Tabağın kenarındaki çatal, oradan hemen kaçmamı gerektiriyor. Anlaşır bir nedeni olmadan kaçmak saçma olurdu. Yine de kaçtığımı ve yolda iki klinik görevlisi tarafından yakalandığımı hayal ediyorum. Bana neden kaçtığımı soracaklardır. Ben de onlara "Tabağın kenarındaki

çatal yüzünden" diye cevap veririm. Bu düşünce yüzünden kıkırdıyorum.

"Neden güldüğünü bana da söyler misin?" diyor Traudel.

"Mümkün olsa şu anda alabalığı duvara fırlatmak isterdim" diyorum.

"Ben de" diyor Traudel

"Öyleyse neden yapmıyoruz?" diye soruyorum.

"Eğer bunu yapacak olursan seni sonsuza kadar burada tutarlar. Bunu sen bile istemezsin."

"Haklısın" diyorum "ama eğer sen de yapacak olursan, o zaman seni de burada tutarlar; bu da o kadar fena olmaz, değil mi?"

Bir yandan gülerken bir yandan da şimdi art arda ayağa kalkıp bir spor karşılaşmasında gibi tabaklarımızı duvara fırlatsak neler olacağını ince ince düşünüyoruz. Hiç değilse böylece ortamın dayanılmazlığıyla aramıza bir mesafe koyabiliyoruz. Eğer yanılmıyorsam bu saçmalıklar sayesinde, köşesinden bucağından da olsa eski neşeli halimize kavuşmamız Traudel'i mutlu ediyor. Öğle yemeğinden sonra çevrede küçük bir gezintiye çıkıyoruz. Traudel'e gördüğümüz hastaların birçoğunun çektiği sıkıntıları anlatıyorum. Saat dörtte terapim olduğu için kahve içecek zamanımız kalmıyor. Traudel bir kez daha benimle odaya geliyor. Ne yapacağımı bilemediğim içim ona her gün almak zorunda olduğum ilaçları gösteriyorum. Traudel beni tutup kendine çekiyor. Sanırım bugüne kadar daha hiçbir kadının teklifini geri çevirmedim. Traudel öğleden sonraları erotik oyunlara pek düşkün değildir gerçi ama sanırım benim cinsel açlık içinde olduğumu düşünüyor, bunda haksız da sayılmaz hani. Traudel oda kapısının kilidini çevirirken bir anlamda bana karşı evlilik görevini yerine getirmeye hazırlandığı çok belli. Ancak yaralarım o denli derin ki yelkenleri o kadar çabuk indirmeye hazır değilim. Üstelik de bir öğleden sonrasına sıkıştırılmış, indirimli tarifeden bir ziyaretçi seksi için. Kliniğe yatırılmam sonucunda Traudel'le aramızda bir tür acı

terazisi oluştu. İkimiz de diğerini mutsuz etmekten duyduğumuz acıyı kendi kefemize koyuyoruz, bakalım kimin suçu daha ağır basacak? Sanırım bu aralar Traudel'in kefesi taşmak üzere. Hastalığımla Traudel'i daha fazla korkutmamalıyım. Traudel'in düğmelerini çözdüğü bluzu yine ilikliyorum. Bunun üstüne eşyalarını topluyor. Onu lobiye kadar geçirmek istiyorum ama o yolu kendi başına bulabileceğini söylüyor ve kırılmış olduğu belli bir halde odadan çıkıyor.

Terapi saatinde, Traudel'le yaşadığımız bu tatsız ayrılıktan söz edip etmemeye karar veremiyorum. Ben o kadar uzun süre sessiz kalınca Dr. Treukirch hüznüm hakkında konuşmamı istiyor. Zor geliyor bu bana.

"Kederimle ben öylesine iç içe geçmişiz ki bu kardeşlik hakkında konuşmaya alışık değilim."

Bu kez de Dr. Treukirch uzun süre sessiz kalıyor.

"Benim hüznümle dünyanın geri kalanının birbirine nasıl olup da bu kadar uyduğuna şaşıyorum" diyorum. "Diğer bir ifadeyle, insanların çoğunun hüznü bana yakıştırması beni şaşırtıyor. İlişkilerimde yaşadığım hüznün benim küçücük ruhumun onayına ihtiyacı yok ki."

Ardından daha da uzun bir suskunluk oluyor.

Bir iki dakika sonra, doğru olmadığı halde, sanki bu suskunluğun suçlusu benmişim gibi bir duygu kaplıyor içimi. Yine de çocukken uydurduğum saçma sapan bir hikâyeyi anlatıyorum. Bir gün alışverişten eve döndüğümde, annemin karşısına dikilip kasapta hakarete uğradığımı iddia etmiştim. Satıcı kadınlardan birinin bana sosisçik deyip üstüne de bana güldüğünü söylemiştim. Öylesine alaya alındığımı hissetmiştim ki hemen kasaptan çıkıp gitmiştim. Annem kızmış ve satıcıya haddini bildireceğini söylemişti. Annemi bundan vazgeçirmek için epey uğraşmam gerekmişti. Bu hakareti okulda yaşadığım ayrımcılıkla karşılaştırmıştım. Okulda bana koyun gözlü, tahta kurusu ya da kıymık derlerdi. Diğer çocuklara edilen hakaretlere benim de katıldığımı; birbirine hakaret edenlerin birkaç dakika sonra yine barış içinde bir

arada olmalarını, birlikte oynamalarını hiç tuhaf bulmadığımızı o zaman anneme söylemiştim, şimdi de terapistime söylüyorum. Bana şaşkın şaşkın bakan anneme bilmiş bir tavırla "Sosisçi kadınla da aynı şey" diyorum. Bütün gün o korkunç kasapta duruyorlar, arada bir eğlenebilmek için onların da birilerine sataşması gerekiyor. Annem beni şaşılacak derecede olgun ve ileri görüşlü bulmuş, satıcı kadına haddini bildirmekten de vazgeçmişti. Birkaç gün sonra kadının bana bir daha hakaret etmediğini ve bana gülmediğini söylememle olay kapanıp gitmişti.

Tam bu noktada Dr. Treukirch bu uyduruk hakaret meselesiyle ekmek dilimi hikâyesi arasında belirli bir benzerlik olduğunu söylüyor.

"İyi de ekmek dilimi hikâyesi uydurma değil" diyorum ben.

"Onu demek istemiyorum" diyor Dr. Treukirch. "Demek istediğim iki durumda da bir maruz kalma var, daha doğrusu kendini maruz bırakma var. Bilmem anlatabiliyor muyum?"

Sessiz kalıyorum, ne düşünmem gerektiğini bilmeden düşünüyorum. Bu yüzden de koltuğun minderiyle yan tarafının arasına soktuğum elime bakıyorum.

"Önemli olan benzerlik değil" diyor Dr. Treukirch, "Gerçekten bir maruz bırakma olup olmaması da değil, unutun bu sözü. Önemli olan henüz bilmediğimiz şey; önemli olan bu iki olayın ne anlama geldiği, sizin bunlar aracılığıyla ne demek istediğiniz".

Hiçbir şey söylemeden elimi minderin arasından çekip sıkışma yüzünden meydana gelen kızarıklığı inceliyorum. Acaba Dr. Treukirch'i anladığımı itiraf etsem mi? Aynı zamanda bu çıplak kalmışlık duygusundan kurtulmak istiyorum, sanki kendime ait bir sırrı kaybetmiş gibiyim.

Sonra şöyle devam ediyor Dr. Treukirch: "Bu noktaya hemen geri dönmek zorunda değiliz. Gelecek sefere kaldığımız yerden devam etmeye çalışırız".

Ayağa kalkıp bana elini uzatıyor. Süremiz sona erdi, terapi odasından çıkıyorum. En çaresiz olduğum anlarda, çırılçıplak kaldığım duygusu kaplıyor içimi. Bu yüzden çocukluğumdan beri iyi tanıdığım içsel bir barbarlığın içine çekiliyorum. Şu anda bir şeyler yağmalamak, kırıp dökmek ya da birilerine küfretmek istiyorum. Lobiye inip bir koltuğa oturuyorum ve içimdeki duygu değişene kadar bekliyorum. İşin aslına bakılırsa çocukluktaki barbarlığım da bir tür kendini maruz bırakmaydı. Dokuz yaşıma geldiğimde, kendimden uzun süre ayrı kaldığım için aklımı yitirdim. O gün kendimle aramdaki mesafeyi daraltabilmek için, terk edilmiş bir dilsiz gibi bütün öğleden sonra şehirde dolaşıp durdum. Otistik Bayan Gschill'in önümden geçmesi bana bu akşam bir rock konseri olduğunu hatırlatıyor. Şu anda, taşradaki bir rock konserinden daha utanç verici bir şeyi hayal edemiyorum. Yaşlı bir kadın ziyaretçi giriş salonuna geliyor. Yanında tasmasından tuttuğu küçük bir köpek var. Birkaç metre ötede tasmayı elinden düşürüyor. Köpek tasmasını sürükleyerek lobide koşuşturuyor. Az sonra kendi isteğiyle kadının yanına geliyor. Hemen hemen hastaların çoğu bu küçük gösteriyi şükranla izliyor. Kadın eğilip tasmayı yine eline alıyor.

Saat ona doğru lobide önce altı, ardından sekiz kişilik bir grup daha önce adını bile duymadığım THE TAIFUNS adlı bir rock grubunun konserine gitmek için toplanıyor. Hastalardan beşini hiç tanımıyorum, üçünü öğle yemeklerinden ve gezintilerden gözüm ısırıyor. Konser köyün dışındaki bir spor salonunda yapılıyor. Daha yoldayken bu gruba uygun olmadığımı düşünüyorum. İleri yaşımdan ötürü utanç duyuyorum. Hastalardan biri olan Dr. Adrian da aynı duygular içinde görünüyor. Birbirimize biraz yaklaşıp küçük, dalgacı bir grup oluşturuyoruz. Dr. Adrian alaycı bir tavırla "Hastalar grubu LAST EXIT (Son Çıkış) akşam gezintisinde" diyor. "Ne yaparsak yapalım" diye devam ediyor, "hep aynı şey oluyor, normal yaşamın resmi yaşama dönüşümü". Vitrinin-

de son derece ucuz gitarların sergilendiği bir müzik dükkânının önünden geçiyoruz. Dr. Adrian'la birbirimize gençliğimizde gitarist olmak istediğimizi anlatıyoruz. Bu aramızda bir ortaklık duygusu yaratıyor. Tarla yolundan yürüyen yaşlı bir köylüyü seyrediyorum. Adam sol kolunun altında yuvarlak bir somun ekmeği taşıyor. Köylünün ekmeği sıkıca bedenine bastırması hoşuma gidiyor, böylece ekmek somunuyla adamın gövdesi arasında bir aidiyet ilişkisi varmış gibi görünüyor. Adamı Dr. Adrian'a göstermek istediğim sırada o bana "Batı dünyasının akılcılığı hâlâ hüznünün tepe noktasına ulaşamadı" diyor. Neden söz ettiğini tam anlamasam da dediğine katılıyorum. Diğer hastalar arasında da yavaş yavaş sohbetler başlıyor. Neden böyle bir kültür kumkumasına çattığımı soruyorum kendime. Ondan kurtulmak istiyorum ama bunu nasıl başaracağımı bilemiyorum. Arada bir Dr. Adrian'a "Siz gidin kendinize başkasını bulun, ben sizin bu kasabanın başöğretmeni tavrınızı çekemeyecek kadar yaşlıyım" demek istiyorum. İşin doğrusu ben de bir kültür kumkuması sayılırım. Belki de sırf bu yüzden, diğer kültür kumkumaları hemen gözüme batıyor. Muhtemelen duvarlardaki spor aletleri ve tırmanma gereçleri görülmesin diye çevresi siyah perdelerle kaplanmış büyük bir salona giriyoruz. Salonun yarısının bile dolu olmaması çok hoş. Bir tezgâhta bira, şarap, su ve elma suyu satılıyor. Biletlerin üstünde "Yerler numarasız" yazıyor. Bu herkesin elinde bir şişe ya da bardakla istediği yerde durabileceği anlamına geliyor. Önde yükseltilmiş bir sahnede TAIFUNS grubunun üyeleri duruyor. İki tombul kadın gitar çalarken (biri gitarına şarkıyla eşlik ediyor), üç cılız kadın bateri, bas gitar ve saksafon çalıyor. Kısa süre içinde ter ve bira kokusu yayılıyor çevreye. "Belli ki akşamın belirli bir programı yok" diye geçiriyor aklından içimdeki kültür kumkuması. Neyse ki bu düşündüğümü kendime saklıyorum. Geleneksel ukalalara göre benim tek iyi yanım kültürümü kendime saklamam. Ziyaretçilerin çoğu bir şeyler içiyor, çok azı dans ediyor. Dr.

Adrian'ın yanımdan ayrıldığına seviniyorum. Eğer yanlış görmüyorsam borderline hastası Bayan Nowak'la dans ediyor. TAIFUNS grubunun şarkıcısı arada bir sırtını dönüp arkasındaki duvara bakıyor. Kadının sırtına bakarken, bana arkasını dönüp odadan çıkan annem geliyor aklıma. Şarkıcı kadın yine yüzünü bana doğru dönüp anneminki gibi sıkkın yüzünü gösteriyor. "Annem gitarist ve şarkıcı olup akşamları sahneye çıkmak için evden çıksaydı nasıl olurdu?" diye düşünüyorum. Annemi takip edip onu bir pop grubunun hayranlık uyandıran solisti olarak gördüğümü hayal ediyorum. Böyle abartılı umutlara kapılmayı nereden çıkarıyorum ben! Çünkü annem gitarist ve şarkıcı da olsa, yine evdeki aynı sıkıcı tavuk olurdu. Onun konserine gitmiş olsam şaşkına döner, dönüş yolunda hıçkırıklara boğulurdum.

"Rock me..." diye şarkı söylüyor şarkıcı kadın ama gerçekten de "rocklanmak" istediğine inanan yok. Kırmızı, sarı, mavi ışıklar altında küçük küçük hareketlerle kalçalarını, tenini ve deri kemerini sergiliyor. Otistik Bayan Gschill'le dans ediyorum, keşke kalkışmasaydım bu işe. Kısa bir süre sonra kadın beni öpmeye kalkıyor. Öpülmekten çok yalandığım duygusuna kapılıyorum, bu durum Bayan Gschill'i rahatsız etmemişe benziyor. Her zaman olduğu gibi yine ben suçluyum tabii. "Bayan Gschill'le bir macera yaşayabilir miyim?" diye düşünmüştüm. Uzun süredir kimseyle böylesine içli dışlı olmamıştım. Nasıl ki tatil ya da karnaval seksi varsa, klinik seksi diye de bir şey var. Bu, insanların geçici bir süre gündelik hayatlarının dışına çıkmasından kaynaklanıyor. Ancak açık ki Bayan Gschill yakınlaşmamızın tümüyle başarısız olduğunun farkında değil. O anda otizmin ne demek olduğunu anlıyorum. Bayan Gschill tamamen kendisi için yaşıyor. Dans ettiği kişinin bir başkası olduğunu fark etmiyor bile ve o kişinin (yani benim) onun nikotin kokan nefesine tahammül edememem umurunda değil. Hastalığını o anda fark ettiğim birine bakarcasına bakıyorum Bayan Gschill'e. Tuvalete gitmek istediğimi söylemem de

rahatsız etmiyor onu. Neyse ki böylece ondan kurtulabiliyorum. Az sonra erken emeklilik planlarından söz eden Dr. Adrian'ın yanındayım. "En önemlisi" diyor "çalışamaz raporu verecek iki doktor bulabilmek". Mutlu bir ifadeyle, böyle iki doktor bulduğunu söylüyor. Önce bu erken emeklilik konusu o kadar önemsiz geliyor ki konseri bırakıp gitmeyi düşünüyorum. Ancak sonra "Acaba erken emeklilik benim için de söz konusu olabilir mi?" diye aklımdan geçirmeye başlıyorum. Böyle bakınca klinikte geçirdiğim süre yaşamımın en önemli dönemeci olabilir. Dr. Treukirch bana gereken raporu mutlaka verecektir. Merakla Adrian'ın planının ayrıntılarını dinliyorum.

11

İzleyen günlerde de Dr. Adrian'a yakın olmaya çalışıyorum. Dr. Adrian ellilerinin başında, yakışıklı, zayıf ve zeki bir insan. Birlikte olması keyifli, Kuzey Almanya meteoroloji istasyonlarından birinde çalışan bir meteorolog. Neden klinikte olduğunu ne o bana söylüyor ne de ben ona soruyorum. Rahatsızlığımı tarif etmekte güçlük çektiğimi bir kez söylemek dışında, ben de niye burada olduğumu söylemiyorum. Benim hafif sıkıntılarımdan biri, gerçekten hastalığımın beni pek ilgilendirmiyor oluşu. Hasta olarak kabul edilmem bile bana öylesine bir aşağılama gibi geliyor ki bu ilgisizliğimi makul buluyorum. Erken emeklilik meselesine duyduğum merakı çok fazla gözler önüne sermek istemiyorum, Dr. Adrian'ın kendiliğinden konuyu açıp ne yapacağını anlatmasını bekliyorum, o da zaten bunu keyifle yapıyor. Erken emekliliğini yaşamının büyük bir başarısı gibi gösteriyor.

Arada bir çalıştığı meteoroloji istasyonundaki çalışma koşullarının bunaltıcılığını anlatıyor (tacizler, yükselme şansının olmaması, şefin kırıcı tavırları vb). Friesland Bölgesi'nde karısı ve okul çağında iki çocuğu ile birlikte küçük bir köyde yaşıyor. Geçenlerde Dr. Adrian'a "Bugüne kadar sürdürdüğümden daha narin bir hayat istiyorum, sanırım insanların çoğu da bunu istiyor ama daha narin bir yaşamı nerede arayacağını bilmiyor." diye anlattım. İşte Dinginlik Okulu'nun konusu da bu zaten. Her ne kadar daha fazla bilgi almak istemese de bu fikir Dr. Adrian'ı etkiledi. Yine ve bir kez daha Dinginlik Okulu'ndan söz etmek, beni bir gün gecikmeyle korkuttu. Bu yüzden, bu günlerde ilaçlarımı almaya özellikle dikkat ediyorum. Kafamın yeniden karışmasından korkuyorum. Dün gece yatakta Dinginlik Okulu fikrinin yeniden aklıma düşmesinin, yeni bir krizin işaretçisi olabileceğini hissettim. Ancak sonra okul, hayallerimin arasında kayboldu gitti. Erken emeklilik meselesinin özellikle resmi işlemlerini merak ettiğimi itiraf etmeye çekiniyorum. Dr. Treukirch'e bir daha normal olarak çalışıp çalışamayacağımı sormam gerek. Dr. Adrian da kendi terapistinden memnun. Onu iyi anladığını ve kendisine liberal bir yaklaşımla davrandığını düşünüyor. Terapistinden önümüzdeki günlerde yapacağı bir gece yürüyüşü için izin almış. Tabii bu yürüyüşün terapötik bir arka planı var. Dr. Adrian açık havada geçireceği gece boyunca yaşamsal korkuları, özellikle de yaşamını ıskalamış ve boşa harcamış olmaktan duyduğu korkuları üstüne çalışıp onları dile getirmeyi öğrenecek. Ben de son zamanlarda kendimi, klinikte güvende ve huzurlu hissediyorum. Günlerdir, burada nasıl daha uzun süre kalabileceğimi düşünüp duruyorum. İlk başlarda hissettiğim "Benim gibi biri nasıl böyle bir kliniğe düşer?" yollu kırgınlığım giderek yok oluyor. Bu duygunun yok oluşunu ne anlayabiliyorum ne de özellikle Traudel'e anlatabiliyorum. Ondan çok içten bir mektup aldım. Beni buraya kapattığı için duyduğu pişmanlığı bir kez daha dile getirip özür diliyor.

Bu özrü kabul etmenin bana zor geldiğini anlıyormuş ve içindeki duyguları nasıl değiştirebileceğini bilmiyormuş. Bana, beni ne denli derinden sevdiğini söyleyip bir daha ne zaman ziyaretime gelebileceğini soruyor. Mektup beni etkilese de ne cevap vereceğimi bilemiyorum. Şimdilik buradan ayrılmak istemediğimi Traudel'e söyleyemem, keza erken emeklilik planlarını da. Yaşamı kolaylaştıracak böyle bir adıma Traudel'in ahlak anlayışı dünyada izin vermez. Ona, burada bulduğum huzuru daha önce hiç tatmamış olduğumu söyleyebilirim. Hiç korkup ürkmeden, neredeyse belleksiz bir halde, hiç çaba harcamadan sabah yiyeceğini, akşam yatacak yerini bulan bir böcek gibi geçiriyorum günlerimi. Tamam, kabul ediyorum; bu denge, her gün aldığım ilaçlar sayesinde yapay olarak sağlanıyor. Bu sıralar Fluoxetin, Zoloft, Mirtapazin, Cipralex ve Modafinil alıyorum. Bu (ya da başka) ilaçları her gün almak zorunda kalacağım için, gelecekteki durumumun şu anda içinde bulunduğum durumdan farklı olmayacağını düşünebilirim. Geçenlerde bir kuaförün vitrininde şöyle bir yazı okudum: "Kuaförlerin yapabildiğini yalnızca kuaförler yapar". Birkaç dakika boyunca bunun ne kadar derin bir cümle olduğunu düşündüm. Bu cümlenin içindeki derin gerçekliğin ne olduğu konusunda düşüncelere daldım ve sonunda dilin bir gerçeği gösterirken aynı zamanda gizleyebilme yeteneğine çoktandır olmadığım kadar hayran oldum. Hemen ardından yaşlı bir adam koltuk değnekleriyle kuaför salonundan çıktı. Kuaför salonunun merdivenlerinden zorlukla inmesi ve koltuk değneklerini bedeninin hareketlerine uydurması epey sürdü. O anda aklıma "Yalnızca koltuk değnekleriyle yürüyen bir adam, koltuk değnekleriyle yürüyen bir adam gibi yürüyebilir" cümlesi takıldı. Dilin muhteşem cakasını yerle bir ettiğimi düşünerek kıkırdadım. Vitrin camındaki cümlenin gösterişli yanıltıcılığı işte o anda şaşkınlığa sürükledi beni. Bu yanıltıcılığın işe yaraması, bizim yapamadığımız birçok şeyi zarafetle hasıraltı etmesiyle mümkün oluyor ancak. "Gele-

cekte aynen böyle yaşamalısın" diye düşündüm. Ancak zaten hep böyle yaşamadım mı ben? Bir daha kıkırdadım. Koltuk değnekleriyle yürüyen adamın gülmemi kendi üstüne alınmaması için hızla uzaklaştım oradan. Oradan giderken az önce gördüklerim, düşündüklerim ve algıladıklarım hakkında kimseyle konuşamayacağım için acı duydum. Öyle ki canım Traudel'i çekti. Öte yandan birdenbire ölmüş annemle babamı da özlüyor olmam beni hayrete düşürdü. Annem ve babam öleli çok oldu ve onları şu anki gibi yeniden görmek istememin üstünden de bir o kadar uzun süre geçti.

Gözümün önüne babamın akşamın erken saatlerinde yorgun argın yatak odasına geçişi geldi. O zamanlar erkekler pijama değil, gecelik giyerdi. Babam neredeyse yere kadar uzanan, beyaz gecelik entarisiyle mutfakta belirdi mi biz çocuklar az kaldı bir kahkaha patlatacak gibi olurduk. Bizimle mutfakta oturan annem de bu görüntüyü utanç verici, komik ya da trajikomik bulurdu. Gizlice bize doğru kıkırdaması, bir yandan bizimle dayanışma içinde olduğu ama öte yandan da ne olursa olsun gülmememiz gerektiği mesajını içerirdi. Öyle de olurdu zaten. Babamın ayaklarını sürüyerek evin içinde dolaşmasını, çalar saati alıp artık yayları inleyip zor döner hale gelene kadar kurmasını izlerdik. Derken babam saati göğsüne bastırır, "Hepinize iyi geceler" der ve gözden kaybolurdu. Birkaç dakika boyunca mutfakta oturur çenemizi tutardık. Üç ya da dört dakika sonra, bütün sesler kesilince annem radyoyu açar, biz de yüzümüzü yastıklara gömüp olabildiğince sessiz gülerdik. Bu anıların ağırlığı altında ezilirken ölmüş babam için bir dakikalık saygı duruşunda bulundum. Babam bunu hiç hak etmediği halde onunla alay etmemizin içime bu denli acı vermesi beni şaşırttı. Bir banka oturup gülünesi bir çocukluk anısının beni bu kadar sarsmasının altından kalkacak mıyım, yoksa kalkamayacak mıyım bilemeden çevreme bakındım.

Akşamüstüne doğru (o saatlerde klinik yavaş yavaş sessizleşiyor) Dr. Adrian'la buluşuyorum. Yanına aldığı bir kamp

minderini, battaniyeyi, biraz azığı, çatal bıçak ve birkaç ıvır zıvırı bir bohça yapmıştı. Geceyi dışarıda geçirecek. Bu şekilde dışarıda geçireceği ilk gece değil bu. Terapistinin buna izin vermesi, tedavisine iyi geldiği anlamına geliyor. Dr. Treukirch benim de ona katılmama izin verdi. Geceyi dışarıda geçirmenin tedavi edici bir etkisinin olmadığını söyleyebilirim gerçi. Tam tersine böyle bir gece, olsa olsa benim geleceğe karşı duyduğum paniği güçlendirir. Bu yüzden sadece gecenin ilk yarısında Dr. Adrian'la sokaklarda dolaşacağım. Sonra ona veda edip kliniğe geri döneceğim. Benim hedefim hâlâ Dr. Adrian'dan erken emekliliğin sorunlarına ilişkin bilgi almak. Bürokratik işlemlerde o kadar deneyimsiz ve muhtemelen de beceriksizim ki en basit bürokratik işlemi bile içselleştirebilmem için bana üç, dört kez anlatılması gerek, o zaman bile anlayıp anlamayacağım kuşkulu. Örneğin şu ana kadar Dr. Adrian'la yaptığımız konuşmalardan anlıyorum ki Federal Sigorta Kurumu (tanrım şu ada bakın) bir zamanlar kazanılmış olan iş göremez statüsünün hâlâ geçerli olup olmadığını arada sırada kontrol ediyormuş. Ben o ana kadar, iş göremez statüsü bir kez alındı mı her zaman geçerli olacağını sanıyordum. Öyle değilmiş meğerse. Federal Sigorta Kurumu belirli aralıklarla uzman doktorlardan erken emekli olan kişinin iş göremezlik durumunun hâlâ sürüp sürmediğine ilişkin bilgi almak istiyormuş. Bu bilgi planlarımı sallantıya soktu. Ancak Dr. Adrian daha sonra beni rahatlattı. Sonradan yapılan denetimler bir formaliteden ibaretmiş, bir bilirkişiye gidip bir damga almak ve sonra da kuruma yollamak yeterliymiş.

Klinik, şehrin kıyısındaki alçak tepelerden birinde. Şehre inmek için kısa sürede katettiğimiz on beş dakikalık bir yürüyüş yolu var. Dr. Adrian'ın hangi yöne sapacağı hakkında hiçbir fikrim yok. Yürürken kliniğin oralara kadar gelmiş olan evsizlere bakıyorum. Evsizlerin gözünde hastalar hali vakti yerinde insanlar. Bu yüzden de çevredeki çöpleri karıştırmak onlar için ümit vaat edici. Çıplak elle çöp kutula-

rını karıştırırken diğer insanlara bakmıyorlar. Bu arada evsiz gibi görünenlerin hepsi de gerçek evsiz değil. Yeni tür yoksulluk, daha düzenli bir yaşam süren insanların bile hayatının içine girmeye başladı. Onlar da zaman zaman dolanıp işe yarar bir şeyler bakınıyorlar. Bir de (bunu kliniğe girdiğimden beri biliyorum) arama takıntısı olan insanlar var; onlar, bir şey alacak olmasalar da içinde ne var ne yok iyice incelemeden çöp bidonunun yanından geçemiyorlar. Ben dikkat çekmemeye çalışarak Dr. Adrian'ı erken emeklilik konusuna getirmeye çalışıyorum. Sanki önemsiz bir şey söylüyormuşum gibi "Benim planım olabildiğince uzun süre klinikte kalmak" diyorum. Dr. Adrian konunun üstüne hemen atlamıyor. Hiç durmadan çevremdeki insanların ne yaptığını ve kendimin ne yapmadığımı izliyorum. Benimle diğerleri arasındaki ayrıntıları keşfetmek içime huzur veriyor. Benliğim tam da bu algı farkında yaşıyor işte. Şu anda aklıma neden geçen kıştan kalma görüntülerin geldiğini bilmiyorum. Bir pazar sabahı çok şiddetli kar yağıyordu. Oturma odamızın penceresinden dışarı bakarken kar tanelerinin arasından, karşıdaki bir pencerede beyaz iç çamaşırları giymiş bir kadın gördüm. Ansızın beyaz kar, beyaz iç çamaşırları ve kadının beyaz teni aklımı başımdan aldı. Yağmurun çiselemeye başlaması Dr. Adrian'ı rahatsız etmiyor belli ki. Şehri bir uçtan diğer uca katederken bir yandan da taşra burjuvazisi zevkini yansıtan mağazalarla dalga geçiyoruz. Kasaba sakinlerini aşağılamak, aramızda işe yarar bir atmosfer yaratıyor. Bir süre yağmur, adımlarımız ve suskunluğumuz dışında başka hiçbir şey duyulmuyor. "Acaba Dr. Adrian'dan burada ayrılsam mı?" diye geçiriyorum aklımdan.

"Hava rahatsız ediyor mu?" diye soruyor Dr. Adrian.

"Şimdilik etmiyor" diye yanıtlıyorum.

"Özel bir şey hissediyor musunuz?"

"Şu anda hiçbir şey hissetmiyorum" diyorum.

"Bunun sebebi yağmur."

Pek inanmadan gülümsüyorum.

"Ben daha çocukken yağmur altında yürürdüm" diyor Dr. Adrian. "Ne zaman bir nedenle moralim bozuk olsa, tenime düşen yağmur damlaları iyi birer haberci gibi gelirdi bana."

"Tamam" diye düşünüyorum "işte melankoli". Ancak daha fazla ayrıntıya girmiyoruz. Dr. Adrian'ın sıkıntısının ne olduğunu dedikodulardan bile bilmiyorum, sormaya da niyetim yok. Rahatsızlıklarımızı unipolar depresyon, orta şiddette depresyon, bipolar bozukluk, otistik sendrom, akut korku nevrozu ya da başka bir şekilde adlandırmamız hiç fark etmiyor. Dr. Adrian Remergil, Serotonin, Noradrenalin ve benim gibi Cipralex alıyor. Tutukluktan, enerjisizlikten ve sürekli bir ağlamaklı olma halinden yakınıyor.

"Ağlama mı?" diye soruyorum. "Ne tür durumlarda?"

"Belli olmuyor" diyor Dr. Adrian. "Geçenlerde yatakta yatmış, radyoda Oscar töreni hakkında bir program dinliyordum. Oyunculardan biri ödülü alıp teşekkür ederken ağlamaya başladı. Hıçkırıklar yüzünden konuşamadı. Bir süre sonra benim gözümden de yaşlar boşandı! Oysa ne oyuncuyu tanıyordum ne de oynadığı filmi biliyordum. Üstelik Hollywood hiç mi hiç ilgimi çekmez" diyor Dr. Adrian.

Anayolun sonunda, sol tarafta kapısı kırmızı, mavi ışıklarla aydınlatılan bir striptiz şovu var. Dr. Adrian "Sokaktaki evsiz gecemiz başlamadan şöyle güzel bir manzaraya ne dersin?" diyor şaka yollu. Ben kararsızım ama karşı çıkmıyorum, hemen uyum sağlıyorum, sonra da kendi kendime sessizce kızıyorum. Ortasında bir tür panoramik kubbe olan büyük bir mekâna giriyoruz. Mekânın çevresinde yan yana kabin kapıları var. Kapıların çoğu açık duruyor. Belli ki çıplak kadınları izlemek demode olmuş artık. Paradan tasarruf etmek için tek kişilik kabinlerden birine sıkışıyoruz. Kabinin ön duvarında her bir dakikada otomatik olarak kapanan bir bakma deliği var. Önce Dr. Adrian eğiliyor öne doğru, yarım dakika kadar hiçbir şey söylemeden bakıyor, sonra sıra bana

geliyor. Yuvarlak bir sahnede uzanan sarışın, genç sayılmayacak bir kadın görüyorum. Memeleri açıkta, kadın şov sırasında bacaklarını açtığı için giydiği tanga cinsel organını pek gizlemiyor. Otomata bir avro daha atıyorum. Dr. Adrian kısaca bakıp sırasını bana bırakıyor. Cildi neredeyse bembeyaz Asyalı bir kadın görüyorum, muhtemelen bir Japon. Yüz ifadesi ciddi, mimikleri hareketsiz, hüzünlü. Tümüyle çıplak; her şeyinin, hatta cinsel organının bile küçücük olması beni hiç etkilemiyor. Kadının tırnaklarını, pul pul dökülmüş ojelerini inceliyorum. Tam o sırada Dr. Adrian elini pantolonumun önüne koyuyor. O zaman Dr. Adrian'ın neden bir kişilik kabine girmek istediğini anlıyorum. Bedenimi yukarı kaldırıp elini itiyorum ve sadece "Olmaz" deyip kabinden çıkıyorum. Dr. Adrian'ın içeride kalması beni rahatlatıyor. Yetişkin bir erkeğin benimle eşcinsel ilişkiye girmeye çalışması ilk kez geliyor başıma. Sadece öğrencilik yıllarımda –on üç yaşlarındaydım sanırım– eşcinsel bir dönemim olmuştu. Bu kaçınılmazdı zaten, çünkü o günlerde grup halinde otuz bir çekmek neredeyse bir gençlik hareketi gibiydi. Striptiz şovundaki ufak tefek Japon kızı çekiyor şimdi canım. Galiba onun üzüntüsü uzaktan da olsa benimkine benziyor. Öylece kalakalıp ne yapacağımı bilemiyorum. "Traudel'i arayabilirsin" diye geçiriyorum aklımdan ama vazgeçiyorum. Her zaman olduğu gibi hiçbir şey olmuyor ve ben de bundan mutluluk duyuyorum. Kararsız adımlarla kliniğe doğru yürüyorum. Saat akşamüstüne geliyor, kent yavaş yavaş canlanıyor. Daha şimdiden kliniğin akşam yemeği midemi bulandırıyor. Hep aynı öğrenci yurdu çayıyla, iğrenç sarı sosis. Geçenlerde elimde kitapla indim yemeğe. Sadece yemekten duyduğum utancı azaltmak için okudum. Hemen ardından da neden utandığımı bilememenin utancını duydum. Gerçi, bu yüzden burada değil miyim zaten? Giderek artan bu karmaşanın bir parçası olmak istemiyorum. Yaşam öylesine açıklanamaz bir hal alıyor ki kendimi her şeyden geri çekmek istiyorum. Ancak hemen sonra geri

çekilme isteğinden geri çekilip o tanıdık kederin içine çekiliyorum; bu duygudan bıktım artık. Bununla birlikte, bu karmaşıklığın açığa çıktığı nokta *ben* olsam da kaynağı ben değilim. Bunu bir başkasından almış olmalıyım. Bu bir yabancı-karmaşa, eğer böyle bir şey varsa tabii. Az önce dünyaya gelen yabancı-karmaşa sözcüğü moralimi yükseltiyor. Sözcük bulma konusundaki yaratıcılığım içimi gururla dolduruyor. Ruh halimin bu kadar şaşırtıcı ölçüde çabuk değişmesi yabancı-karmaşanın bir parçası. Bir pastacının önünden geçerken vitrinde badem ezmesinden yapılma kocaman kırmızı bir araba görüyorum, tekerlekleri beyaz badem ezmesinden yapılmış. Arabanın direksiyonunda kulakları rüzgârla geriye uçuşan kahverengi badem ezmesinden yapılma bir tavşan oturuyor. Yarım dakika kadar badem ezmesinden yapılma bir tavşan alıp almamayı düşünürken sağ yanımdan cıvıl cıvıl üç genç kadın geçiyor. Birbirlerinin koluna girmiş, yan yana yürürken bir yandan kıkırdayıp bir yandan da sırayla birinin elindeki leylak salkımını kokluyorlar. Kısa kollu, derin dekolteli tiril tiril bluzlar, üstüne de askılı mavi işçi önlüğü giymişler. Muhtemelen molalarında kısa bir yürüyüşe çıkmış vardiya işçisi bunlar. Fabrikanın dışında da işçi olduklarının anlaşılmasından hiç rahatsız değiller. Elden ele dolanırken titreşen leylak salkımı kadınların güzelliğine cilve katıyor. Striptiz şovunda yaşadıklarımı unutturduklarından olsa gerek, biraz da şükran duygusuyla bir süre takip ediyorum onları. Semtin tek bonmarşesine girip gelinlik modellerinin sergilendiği tezgâhın önünde duruyorlar. Belli ki kadınlardan biri yakında evlenecek, bu yüzden de bir gelinliğe ihtiyacı var. İşçi kadınlar gülüşüyor, yüzleri kızarıyor ve bir süreliğine ellerindeki leylak salkımını bir tezgâha bırakıyorlar. Biraz kenarda durduğum için olsa gerek, pek dikkat çekmiyorum. Bir tezgâhtar kadın gelinlik eldivenleri getiriyor; upuzun, beyaz ipekten, harika bir ışıltıyla parıldayan eldivenler bunlar. Gelin adayı işçi kadın eldivenlerin üstüne atlayıp ikisini de art arda giyiyor. Eldi-

venler koltukaltına kadar geliyor. Ancak bir sorun çıkıyor ortaya. Eldivenler yerinde durmuyor. Kadının kolları çok ince, eldivenler hiç durmadan aşağı kayıyor ve aşağıda toplanınca da güzel durmuyor. Kadın başka bir eldiven daha istiyor ama eldivenlerin hepsi yukarıya doğru genişliyor. Kadının kolları bu kesime göre çok ince. Tezgâhtar kadın, diğer bir tezgâhtara "Bunun kız kurusu kollarına göre hepsi büyük" diyor. Neyse ki işçi kadınlar bu sözleri duymuyor. Tezgâhtar kadınlar belli etmeden gülüyorlar. Kız kurusu kolunun ne demek olduğunu bilmiyorum ama aşağılayıcı bir şey olsa gerek. Satıcı kadın bileğe kadar olan eldivenler getiriyor ama gelin bunları denemek bile istemiyor. Hiç değilse düğününde cılızlığını gizlemek istiyor. Ufak tefek kadın bütün eldivenleri bir kenara itip teşekkür ediyor ve arkasını dönüyor. Az sonra kadınlar leylak salkımını tezgâhın üstünde unutup yine kol kola bonmarşeden çıkıyorlar. Bir süre dışarıdan kadınları izleyip sonra bir çeşmenin kenarına oturuyorum. Oturduğum yerden, daha önceden de gördüğüm bir avlu girişine bakıyorum. Avlu girişinin sağ ve solundaki duvarların dibinde tabanları çamurlu, ağır iş postalları duruyor. Arkada gri bir duvar, onun önünde de üstünde gri erkek gömleklerinin asılı olduğu bir çamaşır ipi görünüyor. Daha önceki geçişlerimden, az sonra orada bir tavuğun belirip arka duvar boyunca gideceğini biliyorum. Tavuk, bu avluda yaşayan tek tavuk ve anlaşılan o ki her zaman açık duran avlu kapısından çıkmayı düşünmüyor. Daha sonra Dr. Treukirch'e bu yaşadıklarımdan hangilerini anlatacağımı düşünüyorum. Dr. Adrian'la yaşadığım düş kırıklığını mı? Kız kurusu kollu ufak tefek kadını mı? Tavuğu bekleyişimi mi? On dakika sonra ayağa kalkıp kliniğe doğru yürüyorum. İçimi bir tür mutluluk kaplıyor. Belli ki her şeye rağmen geleceğimi nasıl yaşayacağıma karar verebiliyorum.

Evimizin yakınlarındaki tek kafe her zaman olduğu gibi tıka basa dolu. Güçbela boş bir masa buluyorum. Güneşin yakıcılığı azalmış, saat akşamüstüne geliyor. Dokuz saattir çalışıyorum, bu kahve bugün kendime yaptığım ilk iyilik olacak. Çevremdeki diğerlerinin de bitkin olduğu her hallerinden belli. Gücü tükenmiş, neredeyse hiç kıpırdamadan sandalyelerine yığılmış bu insanları izlemek bana iyi geliyor. Cansız güneş ışınlarının aydınlattığı bu insanlar, rekabete dayalı toplumumuzun paydos saati sonunda nihayet görücüye çıkarılmış altın çerçevelerini andırıyor.

***

Hiç acıması olmayan bir piyasadır emek pazarı, hele ki bir filozof için! İşte, belki tam da bu yüzden bir çamaşırhanede bulduğu işi kabul eder felsefe doktoru Gerhard Wahrlich. İş onun kapasitesinin çok altındadır, sıkıcıdır, ama hiç değilse belli bir güvence sunar. Wahrlich'in kız arkadaşı günün birinde çocuk istediğini söylemese böyle devam edecektir her şey. O andan sonra her şey tepetaklak gitmeye başlar. Wahrlich'in yaşam yolculuğu hiç beklenmeyen duraklara uğrar.

Wilhelm Genazino bu romanında hüzünlü bir kahramanı ve o kahramanın çok daha az hüzünlü kız arkadaşının ilişkisini şaşırtıcı bir çıplaklıkla anlatıyor. Kederle ironi, parlak bir zekâyla delilik, gerçekle gerçeküstü arasındaki sınırların birbirine girdiği *Mutsuzluk Zamanlarında Mutluluk*'ta yazar, sıradan bir hayatı anlatırken, okuru umulmadık bir derinlikle yüz yüze getiriyor.

"Kafka'nın anlatı geleneğini sürdüren Genazino, titiz ayrıntılarla ördüğü romanlarını giderek mükemmelleştiriyor... Bu kitap küçük bir şaheser."

Jan Bürger, *Literaturen*

"Gündelik hayatın ince ince gözlemlenmesi, mizah duygusu, sıradanlığı evrensel bir insanlık durumu olarak yorumlama eğilimi... Genazino'nun tipik özellikleri."

Ulrich Greiner, *Die Zeit*